

วารสารอักษราพิบูล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Aksara Pibul Journal, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Pibulsongkram Rajabhat University

เจ้าของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

จัดทำโดย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (ส่วนทะเลแก้ว)
เลขที่ 156 หมู่ 5 ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000
E-mail : huso@psru.ac.th โทรศัพท์ 0 5526 7087

วัตถุประสงค์

วารสารอักษราพิบูลเป็นวารสารทางวิชาการที่มีกระบวนการประเมินคุณภาพบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานั้นหรือสาขาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 คน ซึ่งผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (double blinded peer-reviews) จัดพิมพ์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์โดยอาจอยู่ในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ บทความหนังสือ รับผิดชอบต่อความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

กำหนดเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน)
ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน , ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

เว็บไซต์วารสาร <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/APBJ/>

เลขมาตรฐานสากล ISSN : 2697-5165

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

จำนวน 25 เล่ม

ภาพหน้าปก จิตรกรรมพระราชประวัติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงวางแผนการรบสมรภูมิที่บ้านปากฟิงภายในศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช วัดปากฟิงตะวันตก ตำบลจี่วังาม อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

พิมพ์ที่ ร้านถ่ายเอกสาร เอกก๊อปปี๊ พิษณุโลก เลขที่ 301/7-8 หมู่ 5 ตำบลพลายชุมพล
อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000

วารสารอักษราพิบูล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.สุธัญญา	ปานทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์ภัครพล	แสงเงิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี	วงศ์วัฒนา	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ศาสตราจารย์ชวน	เพชรแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สนม	ครุฑเมือง	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ นาวาโท ดร.วัฒน์ชัย	หมั่นยิ่ง	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.เมฆฉม	สอด้ส่องกฤษ	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์สุรชาติ	เกษประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์อรุณลักษณ์	รัตนพันธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลธรรม	เกื้อบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิช	นักปี	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รณชัย	รัตนเศรษฐ	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทัย	พานิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา เลิศเสม	บุญยานันต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา	เจียพงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดสรวง	ยุทธนา	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปราณี	ชื้ออุทิศกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปทุมพร	บุญชุม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัทพา	บุญยะรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์ ดร.ณริศรา	พฤกษ์วัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์ ดร.พนัส	มัตยะสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์ ดร.วรารัตน์	วรวิรักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์ณัฐกานต์	เสิ่งชื่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความประจำฉบับ

รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พันธุ์	เวสสะโกศล	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สนม	ครุฑเมือง	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ นาวาโท ดร.วัฒนชัย	หมั่นยิ่ง	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญชนก	นัยจรรย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คุณากร	คงชนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แคทรียา	อังก้องกำเนิด	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงภพ	ขุนมรุส	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทัย	พานิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสูตร	โพธิ์เงิน	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอุษา	สุวรรณประเทศ	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรัชญา	ปานเกตุ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนพล	ชื่นคำ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
อาจารย์ ดร.สมเกียรติ	ติดชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์ ดร.สุวรรณี	ทองรอด	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์ ดร.อรทัย	สุขจีระ	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
อาจารย์ภัครพล	แสงเงิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์รัตนา	สังข์โชติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบภาษาอังกฤษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คุณากร	คงชนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
------------------------------	-------	------------------------------

ฝ่ายประสานงานและจัดทำวารสาร

นางสาวกชพรรณ	มันนุช
นางสาวสุนิสา	เพ็ชรพูล
นายสัณญา	ปานแย้ม

ออกแบบปก

นายพรชัย	บุญยก
----------	-------

ดูแล/พัฒนาเว็บไซต์

นายธีระศักดิ์	อ่องทิพย์
---------------	-----------

บทบรรณาธิการ

วารสารอักษราพิบูล ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564) ที่ท่านเห็นอยู่นี้เป็นวารสารวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม วารสารที่มีเนื้อหาด้านมนุษยศาสตร์ โดยมุ่งสร้างเสริมความเข้มแข็งทางวิชาการสายมนุษยศาสตร์ซึ่งนับวันจะถูก “ลดทอน” และ “ละเลย” ความสำคัญและคุณค่าลงไปอย่างมาก โดยเนื้อหาของบทความที่ปรากฏในวารสารอักษราพิบูลฉบับนี้มีความเข้มข้นทางวิชาการและประกอบไปด้วยผู้เขียนทั้งในและภายนอกสถาบัน โดยบทความที่น่าสนใจ ดังนี้

เรื่องจากปก โดยปฐมพงษ์ สุขเล็ก กล่าวถึงจิตรกรรมพระราชประวัติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงวางแผนการรบสมรภูมิที่บ้านปากพิง ภายในศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช วัดปากพิง ตะวันตก ตำบลวังงาม อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก บทความเรื่อง จารึกบ้านพันดุง : มุมมองจากการอ่านและแปลใหม่ โดยพระมหากวีศักดิ์ วาปีกุลเศรษฐ์ บทความเรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตราตัวสะกด เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่กงวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยธีรพันธ์ จันทร์ทองและดารุณี นิพัทธ์ศานต์ บทความเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยสิริदनัย แจ่มโพธิ์, สิริมา ป่วนป้อม, อมลณัฐ หุ่นธานี และสำราญ มีแจ่ม บทความเรื่อง รูปแบบการเขียนชื่อพืชวัตถุในตำรายา วัดไพรสุวรรณ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลกเอกสารจากสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เลขที่ พส.ช.0264 โดยณัฐมล พรหมรอด, นิตยา ทองย้อย, ภัชรีย์ญา อ่วมอัมพืช, ธนศักดิ์ จันทร์สดีใส และภัครพล แสงเงิน บทความเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยนพรัตน์ มาเขียว บทความเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยณัฐธิดา กองเกิด และเอกราณรินทร์ สีสั่น และบทปริทัศน์หนังสือเรื่อง เด็กเก็บว่าว (The Kite Runner) : การล่มสลายของมนุษยธรรมภายใต้ศักดิ์ศรีแห่งชนชั้น โดยขวัญชนก นัยเจริญ

บทความวิจัยและบทความวิชาการทั้งหมดล้วนผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสถาบันจำนวน 3 ท่านต่อบทความตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2564 ทำให้เนื้อหาในวารสารอักษราพิบูลนี้เต็มไปด้วยความเข้มข้นทางวิชาการเพิ่มมากยิ่งขึ้นไปอีก

วารสารอักษราพิบูลขอขอบพระคุณผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้เกิดการ
พัฒนาองค์ความรู้ทางด้านมนุษยศาสตร์ อันเป็นองค์ความรู้สำคัญที่ใช้ในการเรียนรู้ชีวิตมนุษย์ และขอ
เรียนเชิญผู้ที่สนใจและรักที่จะรังสรรค์ผลงานวิชาการในทางมนุษยศาสตร์ วารสารอักษราพิบูลขอเป็น
หนึ่งในตัวเลือกของท่านที่จะรับผลงานด้านมนุษยศาสตร์เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่สร้างสรรค์องค์ความรู้
ทางด้านมนุษยศาสตร์ให้กว้างขวางไปยิ่งขึ้นอีก

บรรณาธิการ

สารบัญ

เรื่องจากปก

จิตรกรรมพระราชประวัติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช “วางแผนการบสมรมณีปากพิง”
ภายในศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จังหวัดพิษณุโลก

ปฐมพงษ์ สุขเล็ก.....	1
----------------------	---

บทความวิจัย/บทความวิชาการ

จารึกบ้านพันดุง : มุมมองจากการอ่านและแปลใหม่

พระมหากวีศักดิ์ วาปีกุลเศรษฐ์.....	5
------------------------------------	---

การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตราตัวสะกด เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน
และการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่ก่งวิทยา
อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ธีรพันธ์ จันทร์ทอง และ ดารุณี นิพัทธ์สานต์.....	29
---	----

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

สิรินัย แจ่มไธ้, สิริมา ป่วนป้อม, อมลณัฐ หุ่นธานี และสำราญ มีแจ้ง.....	42
--	----

รูปแบบการเขียนชื่อพืชวัตถุในตำรายา วัดไพสุวรรณ์ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก
เอกสารจากสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เลขที่ พส.ช.0264

ณัฐมล พรหมรอด, นิตยา ทองย้อย, รัชริย์ญา อ่วมอัมพิช, ธนศักดิ์ จันทรสดีไส	57
---	----

และภัครพล แสงเงิน.....	
------------------------	--

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิด
การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

นพรัตน์ มาเขียว.....	83
----------------------	----

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO
model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ณัฐริกา กองเกิด และ เอกนรินทร์ สีผื่น.....	100
--	-----

บทปริทัศน์หนังสือ

เด็กเก็บว้าว (The Kite Runner) : การล่มสลายของมนุษยธรรมภายใต้ศักดิ์ศรีแห่งชนชั้น

ขวัญชนก นัยเจริญ.....	115
-----------------------	-----

เรื่องจากปก (Cover Story)

จิตรกรรมพระราชประวัติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช “วางแผนการบสมรมิปากฟิง” ภายในศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จังหวัดพิษณุโลก

ปฐมพงษ์ สุขเล็ก¹Phathompong Suklek¹

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชกับเมืองพิษณุโลก

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช วีรกษัตริย์พระองค์สำคัญในประวัติศาสตร์ชาติไทย ทรงเป็นผู้นำในการทำศึกขับไล่ทัพพม่าหลังสงครามเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นการกอบกู้เอกราชให้กลับคืนมาอีกครั้ง ตลอดรัชสมัยของพระองค์ยังคงมีการศึกสงครามอย่างต่อเนื่องทั้งภายนอกอาณาจักรที่ต้องต้านทัพฝ่ายพม่าที่ยังคงพยายามยกทัพเข้ามา และภายในอาณาจักรที่ต้องยกทัพไปปราบชุมนุมอำนาจต่าง ๆ ส่งผลให้แผ่นดินมั่นคงเป็นปึกแผ่นอีกครั้งสืบต่อมา เมื่อกล่าวถึงพระราชประวัติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ในตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์มีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่หลายจังหวัดในประเทศไทย โดยทั่วไปมักให้ความสำคัญ กับจังหวัดตาก เนื่องจากพระองค์เคยเป็นเจ้าเมืองตาก จังหวัดจันทบุรีเมื่อครั้งที่พระองค์ยกทัพไปเพื่อรวบรวมกำลังไพร่พลกลับมาขับไล่ทัพพม่าหรือกรุงเทพมหานครย่านฝั่งธนบุรีสถานที่ตั้งพระราชวังของพระองค์ แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาในเอกสารทางประวัติศาสตร์แล้วพบว่า อีกหนึ่งจังหวัดที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช คือ จังหวัดพิษณุโลก เมืองพิษณุโลกมีความเก่าแก่และมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยสุโขทัยเรื่อยมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเคยเสด็จมาเมืองพิษณุโลกหลายครั้ง ทั้งในฐานะจุดหมายปลายทางและทางผ่านทั้งความเกี่ยวข้องในด้านการศึกสงครามและพระราชศรัทธาในพระพุทธศาสนา

¹ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Thai Language Major, Humanities and Social Science, Rajabhat Pibulsongkram University

*Corresponding author; email: p_0345043@hotmail.com

(Received: 15 August 2021; Revised: 26 November 2021; Accepted: 28 December 2021)

การกล่าวถึงสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชกับเมืองพิษณุโลกอย่างเด่นชัด คือ ตอนที่พระองค์ได้ทรงมานมัสการพระพุทธชินราชในปี พ.ศ. 2313 ครั้งที่พระองค์ยกทัพไปปราบก๊กเจ้าพระฝาง เมืองสวางคบุรี (ปัจจุบันอยู่ในจังหวัดอุตรดิตถ์) เมื่อเข้าเมืองพิษณุโลกได้พระองค์ได้เสด็จไปนมัสการพระพุทธชินราชและพระพุทธรูปอื่น ๆ อันเป็นพระพุทธรูปสำคัญประจำเมืองพิษณุโลกและเปลื้องภูษาถวายพระพุทธชินราชเป็นพุทธบูชา ปรากฏในพระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) ดังนี้

ครั้น ณ วัน 7 ๓ 9 ค่ำ เสด็จเข้าไปนมัสการพระชินราช พระชินศรี พระศรีสามกมุณี ก็ทรงโสมนัสปรีดาปราโมทย์เลื่อมใส เปลื้องพระภูษาจากพระองค์ทรงพระชินราชเจ้า เสด็จแรมท่าที่พบกฝ่ายตะวันออกอยู่ ๙ วัน พอพยามราชขึ้นไปถึงจึงพระราชทานข้าวปลาอาหาร แลน้ำสุราพัดให้พร้อม แล้วสั่งให้ยกทัพบกเร่งรีบขึ้นไปตีเมืองสวางคบุรี (ประชุมพงศาวดาร ฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม 3. (2542). น. 494)

หลังจากสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชปราบชุมนุมเจ้าพระฝางเรียบร้อยแล้ว เมื่อกลับลงมายังเมืองพิษณุโลกได้ทำการแต่งตั้งเจ้าพระยาสุรสีห์ครองเมืองพิษณุโลกอีกด้วย การยกตัวอย่างข้างต้นนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชกับเมืองพิษณุโลกในด้านพระราชศรัทธาต่อพระพุทธชินราช

นอกจากนี้ยังปรากฏความเกี่ยวข้องในด้านการศึกษาสงครามคือพระองค์ได้ยกทัพหลวงมาช่วยเมืองพิษณุโลกในศึกอะแซห่วนก็ และได้ตั้งทัพหลวงที่ “ปากฟิง” เป็นบริเวณจุดเชื่อมต่อคลองฟิงกับแม่น้ำน่านทางทิศใต้ของเมืองพิษณุโลก ปัจจุบันอยู่บริเวณตำบลวังงามและตำบลวังน้ำคู้ อำเภอเมืองพิษณุโลก

ปากฟิง “สมรภูมิรบสำคัญในสมัยกรุงธนบุรี”

ราวเมื่อปี พ.ศ. 2318 อะแซห่วนก็แม่ทัพสำคัญของพม่าได้นำกองทัพเคลื่อนมาทางด่านแม่ละเมาเมืองตากหวังตีเมืองพิษณุโลกแล้วมุ่งเข้าตีกรุงธนบุรีต่อไป เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทราบข่าวจึงได้ยกทัพหลวงขึ้นไปช่วยเมืองพิษณุโลกและได้ตั้งทัพหลวงที่ปากฟิงเพื่อสู้ศึกอะแซห่วนก็ ปรากฏในพระราชพงศาวดาร ฉบับพระราชหัตถเลขา ดังนี้

ครั้น ณ วันเสาร์ ขึ้น 7 ค่ำ เดือน 3 กองทัพหลวงเสด็จถึงค่ายปากน้ำฟิง ฟากตะวันออก เสด็จขึ้นประทับ ณ พลับพลา จึงดำรัสให้กองพระยาราชสุภาวดี ขึ้นไปตั้ง ณ บ้านบางทรายเป็นหลายค่าย raysขึ้นไปตามริมน้ำ ให้กองเจ้าพระยาอินทรอภัยยกขึ้นไปตั้งค่าย ณ บ้านท่าโรง ให้กองพระยาราชภักดียกไปตั้งค่าย

ณ บ้านบางกระดาศ ให้กองเจ้าหมื่นเสมอใจราชยกไปตั้งค่าย ณ วัดจุฬามณี และให้ตระเวนบรรจบถึงกัน ให้กองพระยานครสวรรค์ยกไปตั้งค่ายรายโอบ ค่ายพม่าขึ้นไป แต่วัดจันทร์ถึงเมืองพิษณุโลก ให้ชักปีกกาตลอดถึงกันทุก ๆ ค่าย แล้วให้พระศรีไกรลาสคุมไพร่ห้าร้อยไปทำทางหลวง ณ ปากน้ำพิงขึ้นไปจนถึง เมืองพระพิษณุโลก (พระราชพงศาวดาร ฉบับพระราชหัดเลขา เล่ม 2. 2548. น. 204-205)

ปัจจุบันได้มีการสร้างศาลประดิษฐานพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ขึ้นที่วัดปากพิงตะวันตก ตั้งอยู่บริเวณหมู่ที่ 2 ตำบลวังงาม อำเภอเมืองพิษณุโลก เพื่อเป็น ที่น้อมรำลึกถึงวีรกรรมของพระองค์และเป็นสัญลักษณ์ว่าพระองค์เคยเสด็จมาปากพิง เมืองพิษณุโลก แห่งนี้ ทางเจ้าอาวาสวัดปากพิงตะวันตกยังได้ปรับปรุงอุโบสถหลังเก่าเป็นพิพิธภัณฑ์รวบรวม หนังสือพระราชประวัติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชและโบราณวัตถุต่างๆ ที่ขุดพบบริเวณปากพิง เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นปากพิงต่อไป สำหรับชื่อสถานที่ในการตั้งค่ายชักปีกกา ริมแม่น้ำน่านตามที่ปรากฏในพระราชพงศาวดารนั้น ยังคงพบชื่อสืบต่อมาถึงปัจจุบัน คือ บ้านบางทราย บ้านท่าโรง วัดจุฬามณีและวัดจันทร์ ส่วนบ้านบางกระดาศปัจจุบันไม่ปรากฏชื่อนี้แล้ว

ภาพหน้าปกวารสารอักษราพิบูลฉบับนี้ คือ จิตรกรรมภายในศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชที่วัดปากพิงตะวันตก ตอนที่พระองค์ทรงวางแผนการรบศึกอะแซหุ่นกี้ ณ สมรภูมipากพิง เมืองพิษณุโลก

จากเนื้อหาที่ปรากฏในเอกสารทางประวัติศาสตร์เหล่านี้ เมืองพิษณุโลกจึงเป็นเมืองที่มีความเกี่ยวข้องกับสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทั้งในด้านการศึกสงครามที่พระองค์ได้ยกทัพ หลวงมาตั้งทัพที่ปากพิง ด้านการปกครองที่พระองค์แต่งตั้งเจ้าพระยาสุรสีห์ครองเมืองพิษณุโลก และด้านพระศาสนาที่พระองค์ได้มานมัสการพระพุทธชินราชพร้อมทั้งถวายบูชาเป็นพุทธบูชาแด่ พระพุทธชินราชอันเป็นหัวใจของชาวพิษณุโลก

เอกสารอ้างอิง

ปฐมพงษ์ สุขเล็ก. (2556, สิงหาคม). “สมรภูมิรบปากฟิง” สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชกับ
เมืองพิษณุโลก. ศิลปวัฒนธรรม, 34(10), 86-99.

ประชุมพงศาวดาร ฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม 3. (2542). กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

พระราชพงศาวดาร ฉบับพระราชหัตถเลขา เล่ม 2. (2548). พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

บทความวิชาการ (Academic Article)

จารึกบ้านพันดุง : มุมมองจากการอ่านและแปลใหม่¹*Ban Phan Dung Inscription: The Perspective from Pew Transliteration and Translation*พระมหาทวีศักดิ์ วาปีกุลเศรษฐ์²Phramaha Kaweesak Wapeekunlaset²

บทคัดย่อ

จารึกบ้านพันดุง เป็นจารึกภาษาสันสกฤต จารด้วยอักษรสมัยหลังปัลลวะ ระบุมหาศักราช 751 (ตรงกับพุทธศักราช 1372) พบที่บ้านพันดุง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจารึกหลักนี้ด้วยวิธีการถ่ายถอดคำอ่านจากศิลาจารึกโดยตรง แปลเป็นภาษาไทย และเปรียบเทียบกับคำอ่านและคำแปลที่เคยมีผู้ศึกษาไว้แล้ว ผลการศึกษาพบว่าจารึกหลักนี้เป็นจารึกที่มีความสำคัญและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะแสดงให้เห็นถึงร่องรอยการผสมผสานระหว่างกลุ่มคนที่มีนิกายศาสนาต่างกัน อันได้แก่ ศาสนาฮินดูและศาสนาพุทธ จากการอ่านและแปลใหม่มีข้อแตกต่างจากคำอ่านและคำแปลเดิม 4 ประเด็น ได้แก่ 1) บทที่ 1 แต่งด้วยประพจน์กลอนฉันท์ 2) บทที่ 5 คำว่า “*ฤชเวทตรงเคน*” เป็นการบอกศักราช 3) อาจจะไม่มีการพราหมณ์ชื่อ “ศรีอิศรมาตมกะ” และ 4) การบอกวันและเดือนในบทที่ 9 (บรรทัดที่ 10) และมีข้อสังเกต 3 ประเด็นคือ 1) ด้านอักษรวิทยา 2) ด้านไวยากรณ์และภาษา และ 3) ด้านสังคมและประวัติศาสตร์ จากข้อสังเกตนี้ทำให้สันนิษฐานว่าอาลักษณ์และผู้ประพันธ์อาจมีมากกว่า 1 คน ทั้งยังพบว่ามีเชื่อมโยงกับจารึกเมืองเสมา ด้านที่ 2 (พ.ศ. 1514)

คำสำคัญ: จารึกบ้านพันดุง จังหวัดนครราชสีมา ศาสนาฮินดู ศาสนาพุทธ

¹ บทความฉบับนี้ปรับปรุงมาจากบทความ “จารึกบ้านพันดุง” ในหนังสือจารึกสันสกฤตที่สำคัญในอินเดียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เล่ม 1 (ที่ระลึกเนื่องในวาระอายุวัฒนมงคลครบ 80 ปี ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา จัดพิมพ์โดยศูนย์สันสกฤตศึกษาร่วมกับภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยความอุปถัมภ์จากกระทรวงวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 2564) เนื่องจากบทความฉบับเดิมของผู้เขียนเองนั้นมีข้อบกพร่องบางประการเกี่ยวกับการเปรียบเทียบเนื้อหาเกี่ยวกับจารึกเมืองเสมา บทความฉบับนี้จึงได้แก้ไขข้อบกพร่องนั้นและปรับปรุงส่วนอื่น ๆ ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

² นักวิชาการอิสระ

Independent scholar

* Corresponding author; email: kaweesak.w@gmail.com

(Received: 8 November 2021; Revised: 15 December 2021; Accepted: 17 December 2021)

Abstract

Ban Phan Dung inscription was written in Sanskrit, inscribed with Post-Pallava script and dated Śaka 751 (829 AD). It was found in Phan Dung village, Khamtaleso district, Nakhon Ratchasima province. The purpose of this article was to study the inscription using a direct method of word transliteration; word translation into Thai and finally comparing them to the previous equivalents. The result of the research revealed that this was a very important and interesting inscription because it has shown the traces of coexistence between the two different groups of Hinduism and Buddhism. According to the new transliteration and translation, there were 4 issues different from previous ones: 1) Verse 1 was composed in Praharṇakalikā metre, 2) The word as “*ṛṣivedaturāṅgena*” in verse 5 indicated an era, 3) There might not be a Brahmin named “*Śrīdhīdharmāmātmaka*”, and 4) The day and month were mentioned in verse 9 (line 10). Besides, there were 3 issues to be observed: 1) palaeography, 2) grammar and language, and 3) social and historical aspects. According to these observations, it was assumed that there were multiple scribes and authors of this inscription, and the study also found that the inscription was related to *Mueang Sema Inscription* face 2 (971 AD).

Keywords: *Ban Phan Dung Inscription*, Nakhon Ratchasima province, Hinduism, Buddhism

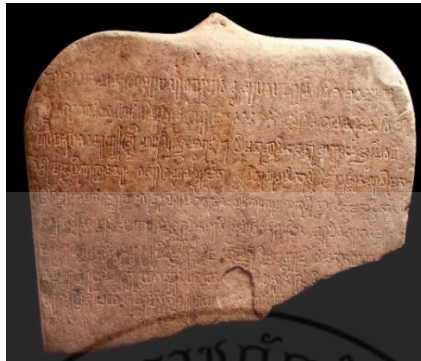
บทนำ

จารึกหลักหนึ่งพบที่บ้านพันดุง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2530 โดยนายยนต์ จิมสันเทียะ ชาวบ้านในหมู่บ้านพันดุง จารึกหลักนี้จารด้วยอักษรสมัยหลังปัลลวะ บันทึกด้วยภาษาสันสกฤต ในบรรทัดที่ 10 ระบุมหาศักราช 751 (ตรงกับพุทธศักราช 1372) มีข้อความ 1 ด้าน จำนวน 10 บรรทัด วัสดุที่ใช้จารึกเป็นหินทรายสีแดง รูปใบเสมา สูง 62 ซม. กว้าง 76 ซม. หนา 12.5 ซม. ขำรดบริเวณด้านขวามือตั้งแต่บรรทัดที่ 7-10 ได้รับการระบุทะเบียนวัตถุที่ “นม. 38” ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร อำเภอเมือง นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา (ชะเอม แก้วคล้าย, 2530, น.91; ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2564)

จารึกหลักนี้ได้รับการอ่านและแปลครั้งแรกโดยชะเอม แก้วคล้าย ในบทความชื่อว่า “จารึกพระศรีวิวัตสะสร้างเทวรูป อักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต” ในนิตยสารศิลปากร ปีที่ 31 ฉบับที่ 5 ประจำเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ. 2530 ชะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 91) ตั้งชื่อจารึกหลักนี้ว่า “จารึกพระศรีวิวัตสะสร้างเทวรูป” โดยให้เหตุผลว่า “เนื่องจากหลักศิลาจารึก จะมีการโยกย้ายจากแหล่งที่พบ และโยกย้ายต่อไปตามสถานที่อันเหมาะสมแต่ละกาลสมัย จึงตั้งชื่อจารึกหลักนี้ตามเนื้อหาของจารึกว่า “จารึกพระศรีวิวัตสะสร้างเทวรูป” มิได้ตั้งชื่อตามสถานที่พบจารึก เพราะปัจจุบันนี้ได้เคลื่อนย้ายไปจากที่เดิมแล้ว” จากนั้น ปี 2014 Satya Vrat Shastri (2014, pp. 318-321) ได้ปริวรรตเป็นอักษรเทวนาครี โรมัน และแปลเป็นภาษาอังกฤษ โดยเรียกชื่อจารึกนี้ว่า “Inscription of Srivatsa Consecrating Devarupa” ตามชะเอม แก้วคล้าย

อย่างไรก็ตาม จารึกหลักนี้ได้รับการเรียกชื่อใหม่ตามสถานที่พบว่า “จารึกพันดุง” ดังปรากฏในฐานข้อมูลจารึกในประเทศไทยของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรที่ได้ปรับปรุงข้อมูลเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2564 และว่า “จารึกบ้านพันดุง” ดังปรากฏในเว็บไซต์ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้เขียนขอใช้ชื่ออย่างหลังเป็นชื่อบทความ และใช้กล่าวถึงในบทความนี้ต่อไป

จารึกหลักนี้มีความน่าสนใจและสำคัญยิ่ง เพราะแสดงให้เห็นถึงร่องรอยการนับถือศาสนาฮินดูและศาสนาพุทธร่วมกันในจารึกหลักเดียวกัน ทั้งนี้ ผู้เขียนเห็นว่าคำอ่านและคำแปลของชะเอม แก้วคล้าย มีประเด็นที่สามารถนำมาศึกษาต่อยอดได้ จึงคิดว่าหากมีการอ่านและแปลใหม่น่าจะได้มุมมองที่ต่างออกไปจากเดิม ดังนั้นในบทความนี้ ผู้เขียนจึงจะนำเสนอ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) คำอ่านและคำแปลใหม่ 2) ข้อแตกต่างจากคำแปลของชะเอม แก้วคล้าย และ 3) ข้อสังเกตบางประการ

ภาพ 1 จารึกบ้านพันดุง

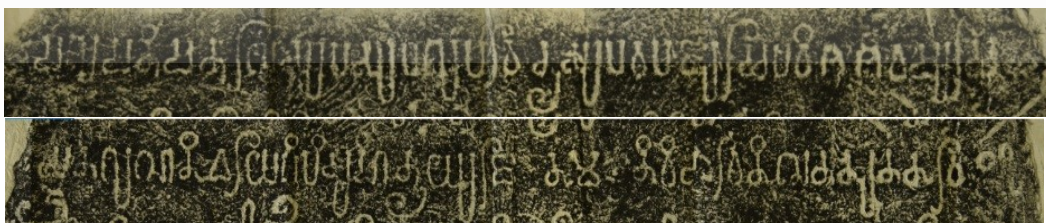
ที่มา: <https://www.finearts.go.th/mahavirawongmuseum/view/12487>

-ศิลาจารึกบ้านพันดุง--Ban-Phan-Doong-Stone-Inscription-

คำอ่านและคำแปลใหม่

ผู้เขียนจะเสนอคำอ่านใหม่และคำแปลใหม่โดยมีภาพสำเนาจารึกประกอบ มีข้อกำหนดในการปริวรรตและแปล ดังต่อไปนี้

1. จารึกหลักนี้แต่งด้วยฉันทลักษณ์ภาษาสันสกฤต แบ่งตามลักษณะคำประพันธ์ได้ดังนี้คือ บรรทัดที่ 1-2 เป็นประพจน์กลาฉันทจำนวน 1 บท ส่วน 8 บรรทัดที่เหลือเป็นอนุษฏุฉันทจำนวน 8 บท ในการปริวรรตแต่ละบรรทัดจะจัดเรียงตามรูปฉันทลักษณ์ดังที่นิยมกันในปัจจุบัน
2. สำหรับพยางค์ที่ชำรุดหายไป เครื่องหมาย – ใช้แทนพยางค์ครุ (เสียงหนัก) เครื่องหมาย ๘ ใช้แทนพยางค์ลหุ (เสียงเบา) และเครื่องหมาย ๒ ใช้แทนพยางค์ที่เป็นได้ทั้งครุหรือลหุ
3. เครื่องหมาย o คือ สัญลักษณ์จบประโยคที่จารในจารึก
4. ตัวเลขที่อยู่ในเครื่องหมาย () หมายถึง ลำดับบรรทัดของจารึก
5. คำที่อยู่ใน [] หมายถึง คำที่สันนิษฐานขึ้นมาจากร่องรอยตัวอักษรที่ไม่ชัด
6. คำที่หะเอม แก้วคล้ายอ่านต่าง (2530, น. 93) ผู้เขียนจะระบุไว้ในเชิงอรรถ
7. ลำนวนแปลของหะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 94) ผู้เขียนจะระบุไว้ในเชิงอรรถ

ภาพ 2 บทที่ 1 ประพจน์กลาฉันท

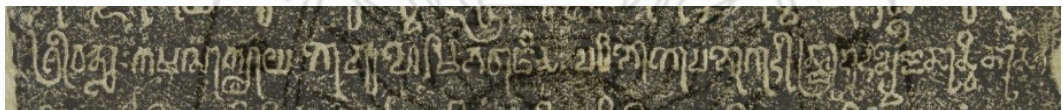
ภาพ 4 บทที่ 3 อนุชฎฉันท

บทที่ 3 อนุชฎฉันท

(4) ศรีโปนทรีกาภษณะ วสุรหุมรชิจิตา

สถาปิตา'สาวเนนาสมิ- ณ ฉริวตเสน สุธิมตา ๐

รูปของพระศรีโปนทรีกาภษะ (พระผู้มีดวงตาเหมือนดอกบัว = พระวิษณุ) นี้ ที่ได้รับการบูชาโดยพวกวสุ พระพรหม และพระฤๅษี ได้รับการประดิษฐานไว้แล้ว ณ ที่นี้ โดยพระศรีวตเสนันผู้มีปัญญา¹

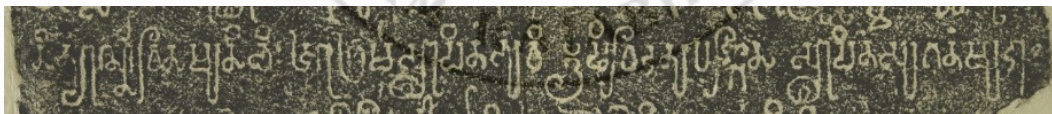
ภาพ 5 บทที่ 4 อนุชฎฉันท

บทที่ 4 อนุชฎฉันท

(5) ศรีวตสะ กมลภษาย โคฤเหเมภาวชินะ

ปริโกโคปโกคาทีน ปราทาทสไม ชนนานิตาน

พระศรีวตสะได้มอบถวาย โค ที่ดิน ทอง ช้าง ม้า เครื่องอุปโภค พร้อมด้วยคนใช้ แต่พระกมลภษะ (พระผู้มีดวงตาเหมือนดอกบัว = พระวิษณุ) นี้

ภาพ 6 บทที่ 5 อนุชฎฉันท

¹ ชะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 94) แปลบทที่ 2-3 รวมกันว่า “รูปพระทรีหระ ซึ่งประทับที่ภูเขามีน้าตก (พระวตสะ) ผู้เป็นปราชญ์ ได้สร้างถวายแก่อาศรมนี้ เทวรูปที่ประเสริฐเหล่านี้ มีพระราหูเป็นต้น รูปพระวิษณุที่สุพรหมฤๅษีบูชาแล้ว พระศรีวตสะผู้เป็นปราชญ์ ได้สร้างไว้ด้วยกันในอาศรมนี้”

บทที่ 5 อนุษฏกฉันท

- (6) นิตยารณณเวน มุนิภิเษ อาศรม สถาปิต ภาวิ
ฤชเวทตรงเคน สถาปิต สุกต มุทา ๐

อาศรมได้รับการประดิษฐานไว้แล้วบนแผ่นดินโดยพวกมุนี พร้อมด้วยสระน้ำที่มีน้ำตลอดเวลา รูปของพระสุคต (พระพุทธเจ้า) ก็ได้รับการประดิษฐานไว้แล้วด้วยความปิติยินดี¹ ในศักราช (ที่กำหนดด้วย) ม้า (7) พระเวท (4) และฤาษี (7) (มหาศักราช 747 ตรงกับ พ.ศ. 1368)

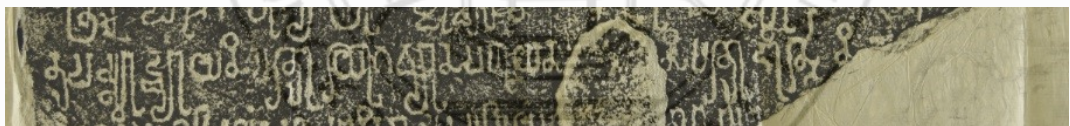

ภาพ 7 บทที่ 6 อนุษฏกฉันท

บทที่ 6 อนุษฏกฉันท

- (7) มนตรกลปางควิทวาน ย- ศุ ศรีธรรมาตมโก ทวิชะ
นามนา ศรีศิวขรสวามี อิมตา² ตปสา ๐ ๐

พราหมณ์ชื่อ “ศรีศิวขรสวามี” เป็นผู้มีความรู้ด้านมนตร์ (มนตร) พิธีกรรม (กลป) และองค์ประกอบของพระเวท (องค) มีจิตใจประกอบด้วยปัญญาอันเป็นสิริและธรรมะ (พร้อม) ด้วยดาบสที่มีปัญญา

ภาพ 8 บทที่ 7 อนุษฏกฉันท

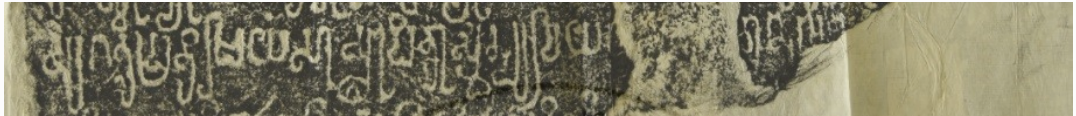
บทที่ 7 อนุษฏกฉันท

- (8) ตปสสวาทธยายนิรโต โยคธยานปรายน[ะ]
๐ ๐ ๐ นิรโต ทานโต นิ1 ๐ ๐ ๐ ๐ - ๐ ๐

¹ ชะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 94) แปลบทที่ 4-5 รวมกันว่า “พระศรีวิตส ได้ประทานโค ที่ดิน ทองคำ ข้าง ม้า และเครื่องอุปโภคบริโภคเป็นต้นพร้อมด้วยประชาชนแก่อาศรมนี้ เพื่อพระวิชฌุ พระมุนีทั้งหลาย ได้สร้างอาศรมไว้ เพราะมีน้ำเป็นนิตย ได้สร้างรูปพระสุคตไว้ในสถานที่ (นั้น) ด้วยความยินดี ตามความคิดที่เรียนรู้จากฤช”

² ชะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 93) อ่านว่า “อิมตา”

(พราหมณ์ชื่อศรีศัญชรสวามี) เป็นผู้ยินดีในการบำเพ็ญตบะ การสวดมนต์ มีจิตใจฝักใฝ่อยู่กับโยคะและการทำสมาธิ เป็นผู้ควบคุมตนเอง เป็นผู้ยินดีใน...(จารึกชำรุด)...²

ภาพ 9 บทที่ 8 อนุชฎฉันท

บทที่ 8 อนุชฎฉันท

(9) สุกตปติเมยฺ สา สถาปิตาสมินํ ปุเร ยํ

วเน³ - - - - -

รูปประติมาของพระสุคตนี้ให้ละได้รับการประดิษฐานขึ้นแล้วในเมืองนี้...(จารึกชำรุด)...

ภาพ 10 บทที่ 9 อนุชฎฉันท

บทที่ 9 อนุชฎฉันท

(10) ศศิโกศาทริศากาวเท ศุเกล มาธ[ว]⁴ - - -

- - - - -

ในปีของชาวศกะ (ที่กำหนดด้วย) ภูเขา (7) โกศ (5) และพระจันทร์ (1) (มหาศักราช 751 ตรงกับ พ.ศ. 1372) ข้างขึ้น เดือนมาฆะ...(จารึกชำรุด)...⁵

¹ ชะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 93) ไม่ได้อ่านคำนี้

² ชะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 94) แปลบทที่ 6-7 รวมกันว่า “พราหมณ์ชื่อ ศรีธรรมาตมกะ ผู้เชี่ยวชาญในหมวดมนต์วิทยา สวามี ชื่อศรีศัญชรผู้มีปัญญาและมีตบะ ยินดีในการบำเพ็ญตบะ และการเจริญโยคะสมาธิ จึงได้ฝึกฝนแล้ว”

³ ชะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 93) ไม่ได้อ่านคำนี้

⁴ ชะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 93) อ่านว่า “มารุคธานี”

⁵ ชะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 94) แปลบทที่ 8-9 รวมกันว่า “ได้สร้างพระสุคตประติมาไว้ ในเมืองนี้.....
..... เมื่อวันเสาร์ เดือน 1 ขึ้น 8 ค่ำ ปีศักราช 751 (พ.ศ. 1372)”

ข้อแตกต่างจากคำแปลของชะเอม แก้วคล้าย

สำหรับคำแปลที่แตกต่างกันเฉพาะเรื่องสำนวน ผู้อ่านสามารถเทียบได้จากหัวข้อเรื่อง คำอ่านและคำแปลใหม่ดังที่กล่าวมาแล้ว ในที่นี้ ผู้เขียนจะนำเสนอเฉพาะ 4 ประเด็นที่ต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญเท่านั้น ได้แก่ 1) บทที่ 1 แต่งด้วยปรหณกลิกาฉันท 2) บทที่ 5 คำว่า “ฤชิวะท- ตูรจเคน” เป็นการบอกศักราช 3) อาจจะไม่มีการพินิจชื่อ “ศรีธรรมมาตกะ” (ศรีธรรมมาตมโก) และ 4) การบอกวันและเดือนในบทที่ 9 (บรรทัดที่ 10) ดังนี้

1. บทที่ 1 แต่งด้วยปรหณกลิกาฉันท

ผู้เขียนพบว่า บทที่ 1 (บรรทัดที่ 1-2) ที่เป็นบทประณามพจน์นั้นแต่งด้วยคำประพันธ์ ประเภทฉันทที่ชื่อว่า “ปรหณกลิกา” (สันสกฤต: ปรหณกลิกา, บางฉบับเป็น ปรหณกลิตา) มีความหมายว่า ฉันทที่มีเสียงไพเราะแผ่วเบาของอาวุธที่กระทบกัน (พระคัมภีร์สาราถิงศ์, 2551, น. 248) เป็นฉันท 14 พยางค์ จัดอยู่ในกลุ่มศักรฉันท ประกอบด้วย น, น, ภ, น คณะ, พยางค์ลหุ (เบา) และพยางค์ครุ (หนัก) มีจังหวะหยุด (ยติ) ในพยางค์ที่ 7 และ 14 ดังตารางข้อกำหนดที่ ผู้เขียนปรับปรุงมาจากคัมภีร์วฤตตัตตนากรของเกทาร์ภานุ (Patel, 2020) ต่อไปนี้

ตาราง 1 ข้อกำหนดของปรหณกลิกาฉันท

คณะ	น คณะ			น คณะ			ภ คณะ			น คณะ			ลหุ	ครุ
พยางค์	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
สัญลักษณ์	◡	◡	◡	◡	◡	◡	-	◡	◡	◡	◡	◡	◡	-
สูตร	น	น	ภ	น	ล	คิ	ติป	ร	ห	ร	ณ	ก	ลิ	กา

ตัวอย่างการใช้ฉันทชนิดนี้พบในวรรณคดีสันสกฤตเรื่อง *ภักทิกาวยะ* ใน 2 บทสุดท้ายตอน ปิดศรศที่ 12 (ดูเพิ่มเติมใน Karandikar & Karandikar, 1982, pp. 210-211) ไม่ค่อยพบใน จารึกภาษาสันสกฤตในบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจารึกภาษาสันสกฤต ของวัฒนธรรมเขมรโบราณที่มักแต่งด้วยฉันทแต่ก็ไม่พบการใช้ฉันทชนิดนี้เลย (ดูเพิ่มเติมใน Sharan, 1974, pp. 52-80) การปรากฏในจารึกหลักนี้จึงนับว่าแปลกอยู่ไม่น้อย

เมื่อพบว่าบทที่ 1 แต่งด้วยปรหณกลิกาฉันท ผู้เขียนได้อ่านจารึกใหม่ตามข้อกำหนด พยางค์ครุและลหุของฉันทนี้ จึงทำให้ได้คำอ่านใหม่ที่แตกต่างจากคำอ่านและคำแปลของชะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 93) ดังนี้

ตาราง 2 เปรียบเทียบคำอ่านและคำแปลบทที่ 1

คำอ่านและแปลของชะเอม แก้วคล้าย	คำอ่านและแปลใหม่
ปศุปติมตเลสุรสุรครเว	ปศุปติปตเล'สุรสุรครเว
นฤสุรราชเชรวิศศิวิปุเช	นฤสุรราชเช รวิศศิวิปุเช
สมฤตศุณานิธเยคิริหุหิตฤยุเช	สมฤตคุณนิธเย คิริหุหิตฤยุเช
นมอติวิเว นิลตุนตนเว	นม อติวิเว'นิลตุนตนเว
ขอความนอบน้อมจงมีแก่พระศิวะ (สุรสุรครเว) ผู้ประเสริฐกว่าสรรพสัตว์ผู้เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของนรชนและเทวะ ผู้มีพระอาทิตย์และพระจันทร์เป็นรูป ผู้เป็นที่ตั้งแห่งตรีศูลที่ประชาชนระลึกถึงเสมอ ผู้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับพระนางปารวตี ผู้มีอำนาจมาก มีพระวรกายสีคล้ำ	ในบทว่าด้วยปศุปติ (พระศิวะ) ขอความนอบน้อมจงมีแด่เทพผู้เป็นครูของอสูรและเทวดาทั้งหลาย ผู้อยู่ในหมู่มนุษย์และเทวดา ผู้ประเสริฐ ผู้มีพระอาทิตย์และพระจันทร์เป็นส่วนหนึ่งของร่างกาย ผู้เป็นที่รองรับคุณที่คนนึกถึงแล้ว ผู้รวมเป็นหนึ่งกับบิดาของเจ้าแห่งภูเขา (พระนางปารวตี) ผู้มีรูปร่างที่ละเอียดคือลม ผู้มีอำนาจดังที่กล่าวมาแล้วนี้

ปรพจน์กลาณันท์มีพยางค์ที่ 1-6 เป็นเสียงลหุติดต่อกัน คำอ่านเดิมของชะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 93) ที่เป็นคำว่า “ศุลา” นั้นเป็นเสียงลหุและครุ จึงไม่อาจจะเป็นไปได้ เพราะผดคณะฉันท ผู้เขียนจึงนำเสนอคำอ่านใหม่ว่า “คุณ” ซึ่งถูกต้องตามฉันทลักษณ์มากกว่า ดังนั้น คำแปลจึงต่างกันคือ ชะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 93-94) อ่านว่า “สมฤตศุณานิธเย” แปลว่า “ผู้เป็นที่ตั้งแห่งตรีศูลที่ประชาชนระลึกถึงเสมอ” หากแต่ผู้เขียนอ่านว่า “สมฤตคุณนิธเย” แปลว่า “ผู้เป็นที่รองรับคุณที่คนนึกถึงแล้ว”

แม้คำอ่านที่แตกต่างกันดังกล่าวจะไม่ได้มีนัยสำคัญถึงกับเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ได้ อย่างไรก็ตาม การได้คำอ่านใหม่ว่า “คุณ” นี้ก็ถือเป็นการรักษาคำอ่านตามที่ควรจะเป็น ถูกต้องตามข้อกำหนดของฉันทลักษณ์ และถือเป็นแนวทางในการใช้ฉันทลักษณ์มาช่วยอ่านจารึกภาษาสันสกฤต เพื่อให้ได้คำอ่านที่ถูกต้องมากที่สุดและนำไปสู่การแปลที่ชัดเจนกว่าเดิม

2. บทที่ 5 คำว่า “ฤษีเวทตรงเคน” เป็นการบอกศักราช

แต่เดิมคำว่า “ฤษีเวทตรงเคน” ในบทที่ 5 ซะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 94) แปลว่า “ตามความคิดที่เรียนรู้จากฤษี” หากแต่ผู้เขียนมีมุมมองที่ต่างออกไป โดยเห็นว่าเป็นศัพท์ภูต-สังขยาหรือสังเกตสังขยา (คำศัพท์ที่ใช้แทนตัวเลข) จึงได้แปลใหม่ว่า “ในศักราช (ที่กำหนดด้วย) ม้า (7) เวท (4) และ ฤษี (7) (พ.ศ. 1368)”

คำดังกล่าวเป็นรูปคำวิภक्तिที่ 3 ของคำว่า “ฤษีเวทตรงเคน” โดยแยกศัพท์ได้ 3 ศัพท์คือ “ฤษี” + “เวท” + “ตรงเคน” คำว่า “ฤษี” แปลว่า “ฤษี” ใช้แทนเลข 7 เนื่องจากหมายถึงฤษีโบราณทั้ง 7 (ส. สปตฤษี) ผู้สวดคัมภีร์พระเวท ได้แก่ อตริ วลีษฐะ กุตสะ เรกะ อคัสตยะ กุคิกะ และวยัสวะ คัมภีร์ศตปถพรหมณะให้ชื่อต่างออกไปว่า อตริ วลีษฐะ วิศวามิตร กศยปะ โคตมะ ภริทวาชะ และชมทคิน ส่วนมหาภารตะให้ชื่อว่า อตริ วลีษฐะ กรตุ มริจิ อังคิรสี ปุลหะ และปุลัสตยะ อนึ่ง มหาฤษีทั้ง 7 นี้เป็นบุคคลาธิษฐานของดาว 7 ดวงของกลุ่มดาวจระเข้อีกด้วย ทั้งนี้ คำว่า “มุนี” ก็มีความหมายเดียวกันกับคำว่า “ฤษี” (อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2560, น. 218-219) คำว่า “เวท” แปลว่า “พระเวท” ใช้แทนเลข 4 เนื่องจากหมายถึงพระเวททั้ง 4 อันได้แก่ ฤคเวท ยชุสเวท สามเวท และอถรรพเวท และคำว่า “ตรงเคน” แปลว่า “ม้า” ใช้แทนเลข 7 เนื่องจากหมายถึงม้าทั้ง 7 ที่ลากรถทรงของพระอาทิตย์ คำดังกล่าวจึงรวมเป็นมหาศักราช 747 บวกด้วย 621 จึงเท่ากับพุทธศักราช 1368

การแปลคำนี้ใหม่เป็นศักราชสามารถยืนยันได้จากข้อความที่สอดคล้องกันในจารึกเมืองเสมา ด้านที่ 2 บทที่ 3 ที่กล่าวย้อนเหตุการณ์ตรงกับจารึกหลักนี้ โดยระบุศักราชว่า “มุนีเวทาทริศาเกนเทร” (กรมศิลปากร, 2564, น. 140) แปลว่า “ในศักราช (ที่กำหนดด้วย) ฤษี (7) พระเวท (4) และมุนี (7)” (แปลใหม่โดยผู้เขียน)¹

3. อาจจะไม่มีการพราหมณ์ชื่อ “ศรีธีธรรมาตมกะ” (ศรีธีธรรมาตมโก)

แต่เดิมในบทที่ 6 (บรรทัดที่ 5) ซะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 94) แปลคำว่า “ศรีธีธรรมาตมโก” เป็นชื่อเฉพาะของพราหมณ์ว่า “พราหมณ์ชื่อ ศรีธีธรรมาตมกะ...” หากแต่ผู้เขียนเห็นว่าคำนี้ควรเป็นคำขยายคุณสมบัติของพราหมณ์ศรีศิณูขรสีสวามีมากกว่า จึงแปลว่า “มีจิตใจประกอบด้วยปัญญาอันเป็นสิริและธรรมะ” เพราะจารึกเมืองเสมา ด้านที่ 2 บทที่ 2-5 ซึ่งกล่าว

¹ ในจารึกในประเทศไทยเล่ม 3 แปลคำนี้ว่า “ในปีมหาศักราช 847 (พ.ศ. 1468)” (กรมศิลปากร, 2564, น. 145) ส่วนอำไพ คำโท (2549, น. 247) แปลว่า “ในปีมหาศักราช 737 (พ.ศ. 1358)” แต่ผู้เขียนเห็นต่างออกไป จึงได้แปลใหม่ดังกล่าวข้างต้น เพราะคำว่า “อหริ” (ฤษี) นี้ใช้แทนเลข 7 ไม่ใช่เลข 8 และคำว่า “เวท” (พระเวท) ใช้แทนเลข 4 ไม่ใช่เลข 3 (ดูความหมายของศัพท์สัญลักษณ์เหล่านี้ได้ใน ญัฐพล บ้านไร่ และชัยณรงค์ กลิ่นน้อย, 2564, น. 37, 42; อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2560, น. 214, 219)

ย้อนเหตุการณ์ในอดีตที่ตรงกันกับจารึกหลักนี้กล่าวถึงเฉพาะพระศรีวิไล และพราหมณ์ศรี-
ศิณุขรสวามี (จารึกเมืองเสมาใช้ว่า “ศรีศิณุขรสวามี”) เท่านั้น มิได้กล่าวถึงพราหมณ์ชื่อศรี-
ธรรมาत्मกะ (ดูเพิ่มเติมใน กรมศิลปากร, 2564, น. 140, 145; อำไพ คำโท, 2549, น. 238-354)

4. การบอกวันและเดือนในบทที่ 9 (บรรทัดที่ 10)

แต่เดิมในบทที่ 9 (บรรทัดที่ 10) ชะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 93-94, 96) อ่านว่า “ศุภ-
มารคคานี” แล้วแปลว่า “เมื่อวันเสาร์ เดือน 1 ขึ้น 8 ค่ำ” โดยอธิบายว่ามาจาก “วันเสาร์ (คานี)
เดือน 1 (มารค) ขึ้น 8 ค่ำ (ศุภ)” หากแต่ผู้เขียนอ่านว่า “ศุภล มาธ[ว]” แล้วแปลว่า “ข้างขึ้น
เดือนมาธวะ” และเห็นว่าไม่มีข้อความใดที่กล่าวว่าเป็น “วันเสาร์” และ “8 ค่ำ” จึงอาจจะเป็นไปได้
ตั้งแต่ขึ้น 1 ค่ำ ไปจนถึง ขึ้น 15 ค่ำ อนึ่ง เดือนมาธวะนั้นนับเป็นเดือนที่สองของฤดูใบไม้ผลิ
(มักเรียกว่า ไวศาหะ คือช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม) (Monier-Williams, 1989, p. 808)

ข้อสังเกตบางประการ

จากการอ่านและแปลใหม่ มีข้อสังเกตใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านอักขรวิทยา 2) ด้าน
ไวยากรณ์และภาษา และ 3) ด้านสังคมและประวัติศาสตร์ ดังต่อไปนี้

1. ด้านอักขรวิทยา

สำหรับรูปอักษรที่ใช้ในจารึกหลักนี้ ชะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 94-95) ได้จำลอง
รูปอักษรไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งนับว่ามีคุณภาพเป็นอย่างยิ่ง ในที่นี้ผู้เขียนจะกล่าวถึงข้อสังเกต
เกี่ยวกับสระและพยัญชนะบางประการ ดังต่อไปนี้

1.1 สระ

สระอีในจารึกหลักนี้มี 3 รูปแบบ คือ สระอีที่เขียนเหนือพยัญชนะแล้วมีวงเส้นหลังยาวลง
มา ดังปรากฏในคำว่า “ฮิมตา” ในบรรทัดที่ 3 (ภาพ 11) สระอีที่เป็นวงกลมเหนือตัวอักษรและมี
ขีดแนวนอนอยู่ภายในวงกลม ดังปรากฏในคำว่า “ฮิธรรมาत्मโก” ในบรรทัดที่ 7 (ภาพ 12) และ
สระอีที่เป็นวงกลมเหนือตัวอักษรไม่มีขีดอยู่ภายในวงกลม ดังปรากฏในคำว่า “ฮิมตา” ในบรรทัดที่
7 (ภาพ 13)

ภาพ 11 คำว่า “ฮิมตา”

ภาพ 12 คำว่า “ฮิธรรมาत्मโก”

ภาพ 13 คำว่า “ฮิมตา”

1.2 พยัญชนะ

พยัญชนะบางตัวในจารึกหลักนี้มี 2 รูปแบบ เช่น ก ในบรรทัดที่ 1-6 มีเส้นกลางเสมอกับเส้นด้านซ้ายและขวา ดังปรากฏในคำว่า “โปนทริกาษ” ในบรรทัดที่ 4 (ภาพ 14) หากแต่ในบรรทัดที่ 7 เป็นต้นไปกลับมีเส้นกลางยาวลงไปและมีหัวอักษรเป็นหัวตะปู ดังปรากฏในคำว่า “กลป” ในบรรทัดที่ 7 (ภาพ 15)

ภาพ 14 คำว่า “โปนทริกาษ”

ภาพ 15 คำว่า “กลป”

ด ในบรรทัดที่ 1-7 จะมีเส้นหลังเสมอกับเส้นบรรทัด ดังปรากฏในคำว่า “สถาปติ” ในบรรทัดที่ 6 (ภาพ 16) หากแต่ในบรรทัดที่ 8 เป็นต้นไปกลับมีเส้นหลังห้อยลงไปคล้ายสระอุ แต่ไม่ใช่สระอุ ดังปรากฏในคำว่า “ตปส” ในบรรทัดที่ 8 (ภาพ 17)

ภาพ 16 คำว่า “สถาปติ”

ภาพ 17 คำว่า “ตปส”

2. ด้านไวยากรณ์และภาษา

ภาษาสันสกฤตในจารึกหลักนี้มีความน่าสนใจดังต่อไปนี้

2.1 สนธิ (การเชื่อมเสียง)

โดยปกติของบทประพันธ์ร้อยกรองภาษาสันสกฤต คำสุดท้ายของบาทที่ 1 จะต้องสนธิกับคำแรกของบาทที่ 2 และคำสุดท้ายของบาทที่ 3 จะต้องสนธิกับคำแรกของบาทที่ 4 ตามกฎเกณฑ์ของภาษาสันสกฤตแบบแผน แต่ทว่าในจารึกหลักนี้มีข้อแตกต่างออกไปดังนี้

ศรีโปนทริกาษตนะ วสุวรมหริปูชิตา (บทที่ 3)

โดยปกติแล้ว คำว่า “ตนะ” เป็นสตรีลิงค์ แจกเป็นวิภक्तिที่ 1 ว่า “ตนะ” เมื่อสนธิกับคำหลังที่มีพยัญค์แรกขึ้นต้นด้วยเสียงโฆชะ จะต้องเปลี่ยน ส เป็น ร แล้วกลายเป็น “-ตนะ รสุ-” จึงจะถูกต้อง หากแต่จารึกหลักนี้ไม่เป็นไปตามกฎดังกล่าว กลับแปลง ส เป็น ะ (วิสรรค) แทนกลายเป็น “-ตนะ รสุ-”

นิตยารณณเวน มุนิภิะ อาศรม์ สถาปิต ภูวิ (บทที่ 5)

โดยปกติแล้ว คำว่า “มุนิ” แจกเป็นวิภคิตที่ 3 ว่า “มุนิภิส” เมื่อสนธิกับคำหลังที่มีพยัญชนะขึ้นต้นด้วยเสียงสระจะต้องเปลี่ยน ส เป็น ร แล้วกลายเป็น “มุนิภิราศรม์” จึงจะต้องหากแต่จารึกหลักนี้ไม่เป็นไปตามกฎดังกล่าว กลับแปลง ส เป็น ะ แทน กลายเป็น “มุนิภิ อาศรม์”

2.2 การใช้พยัญชนะวรรค ต แทนวรรค ฎ

จารึกหลักนี้ใช้พยัญชนะวรรค ต แทนวรรค ฎ ในคำว่า “ปตเล” (บรรทัดที่ 1) มาจาก “ปฏเล” แปลว่า “ในบท”, “โปนทริก” (บรรทัดที่ 4) มาจาก “โปณทริก” แปลว่า “ดอกบัว” กรณีเช่นนี้ปรากฏในจารึกภาษาสันสกฤตหลักอื่น ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย (ดูเพิ่มเติมใน Shastri, 2014)

2.3 การใช้พยัญชนะ ว แทน พ

จารึกหลักนี้ใช้พยัญชนะ ว แทนวรรค พ คือ คำว่า “อวท” ที่แปลว่า “ปี” ในคำว่า “ศคิโกศาทริศากาวเท” (บรรทัดที่ 10) นั้นจะปรากฏในพจนานุกรมภาษาสันสกฤตว่า “อพท” (Monier-Williams, 1989, p. 60) กรณีเช่นนี้ปรากฏในจารึกภาษาสันสกฤตหลักอื่น ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย เช่น “วล” (พละ, กาลัง) มาจาก “พล” เป็นต้น (ดูเพิ่มเติมใน Shastri, 2014)

2.4 การใช้คำที่ไม่ตรงกับรูปคำที่นิยมในภาษาสันสกฤตแบบแผน

คำว่า “โปนทริกากษ” ในบรรทัดที่ 4 ที่ถูกต้องควรจะเป็น “ปฺณทริกากษ” อันมาจากคำว่า “ปฺณทริก” แปลว่า “ดอกบัว” + “อกษ” แปลว่า “ดวงตา” โดยรวมแปลว่า “พระผู้มีดวงตาเหมือนดอกบัว” หมายถึง “พระวิษณุ” หรือ “พระกฤษณะ” คำนี้มีปรากฏในวรรณคดีสันสกฤตหลายเรื่อง เช่น มหาภารตะ (Monier-Williams, 1989, p. 631)

2.5 การใช้พยัญชนะเกินข้อกำหนดของฉันทอนุสฎ

จารึกหลักนี้ใช้ฉันทอนุสฎตั้งแต่บทที่ 2 ถึงบทที่ 9 โดยปกติแล้ว ฉันทชนิดนี้จะมีบาทละ 8 พยางค์ อย่างไรก็ตาม พบว่าในบาทที่ 1 ของบทที่ 2 ในจารึกหลักนี้กลับใช้คำเกินมาเป็น 9 พยางค์ ได้แก่ ห-ริ-ห-เร-ศ-ต-นุ-ร-ยยา-ส-ไม ซึ่งนับว่าพบไม่บ่อยนักในวรรณคดีสันสกฤต

2.6 การใช้ศัพท์หลังการ (เครื่องประดับด้านเสียง) ในบทที่ 1

แม้จะพบข้อแตกต่างจากภาษาสันสกฤตแบบแผนตั้งแต่ข้อที่ 1-4 ดังที่กล่าวมาแล้ว กระนั้น กลับพบว่าบทที่ 1 ที่เป็นบทประณามพจน์แสดงความนอบน้อมต่อพระศิวะนั้นมีความพริ้งพรายไปด้วยศัพท์หลังการ (เครื่องประดับด้านเสียง) เป็นอย่างมาก กล่าวคือ ผู้ประพันธ์ใช้การซ้ำ

เสียงสระเอในพยางค์สุดท้ายของคำถึง 8 ครั้ง ในพยางค์ที่ 7 และ 14 ของฉันท ได้แก่ คำว่า ปศุ-ปติปตเล, อสุรสุรเว, นฤสุรเว, ฤวิศวิบุ, สมฤตคุณนิธเย, ฤวิศวิบุ, อติวิภูเว, อนิล-ตุนตเว ในทางวรรณคดีเรียกการซ้ำเสียงเช่นนี้ว่า “อันตยานุปราสะ” เป็นที่น่าสังเกตว่า กวีอาจคำนึงถึงลักษณะของประหลาดกลอนที่มีเสียงครุเฉพาะในพยางค์ที่ 7 และ 14 จึงได้เลือกใช้ฉันทนี้และปรุงแต่งด้วยศัพท์พาลังการเช่นนี้ เพื่อก่อให้เกิดจังหวะที่หนักแน่น ชิงชัง และ ศักดิ์สิทธิ์

อนึ่ง พบการซ้ำคำพยางค์ ในบทที่ 1 คือ คำพยางค์ /ป/ กับ /ต/ ในคำว่า “ปศุ-ปติ-ปตเล” และ /ต/ กับ /น/ ในคำว่า “อนิลตุนตเว” ซึ่งในทางวรรณคดีสันสกฤตเรียกว่า “เอกา-นุปราสะ” ทั้งพบการเล่นเสียงสลับกันระหว่าง /วิศ/ กับ /วิ/ ในคำว่า “ฤวิศวิบุ” ด้วย

นอกจากนี้ ยังพบการใช้ยมก คือ การซ้ำคำที่มีรูปเหมือนกันแต่มีความหมายต่างกัน ในคำว่า “ปศุ-ปติ-ปตเล” “สุรสุรเว” ผู้ประพันธ์ซ้ำคำว่า “สุร” 2 ครั้ง โดยคำแรกคือ “อสุร” แต่ถูกสนธิกับคำหน้าจึงเห็นเพียงรูป “’สุร” แปลว่า “อสุร” ส่วน “สุร” คำหลัง แปลว่า “เทวดา”

เป็นที่น่าสนใจว่าในบทที่ 1 พบการใช้ศัพท์พาลังการจำนวนมากเช่นนี้ กวีอาจคำนึงถึงการใช้สวดจริงเพื่อสรรเสริญพระศิวะก็เป็นได้

3. ด้านสังคมและประวัติศาสตร์

จากการอ่านและแปลใหม่ มีข้อสังเกตบางประการในด้านสังคมและประวัติศาสตร์ ดังต่อไปนี้

3.1 จารึกหลักนี้แสดงให้เห็นถึงการผสมผสานระหว่างกลุ่มคนที่นับถือศาสนาฮินดูทั้งไศวนิกายและไวษณพนิกาย รวมถึงศาสนาพุทธ เพราะพบว่ามีกรกล่าววนอบน้อมต่อพระศิวะ (ปศุ-ปติ) และกล่าวถึงการประดิษฐานรูปเคารพพระหริหระ (หริหเรศตุน) รูปเคารพพระวิษณุ (ศรี-ปุนทรี-กาษตุน) และพระพุทธรูป (สุคต, สุคตปติมา)

กรณีเช่นนี้มีปรากฏในจารึกหลักอื่นด้วย เช่น จารึกวัดมเหยงค์ (นศ.10, K. 407) (ราวพุทธศตวรรษที่ 12-13) จ.นครศรีธรรมราช กล่าวถึงพระนางปรัชญาปารมิตาและพราหมณ์ อคัสติ (Skilling, 2017, pp. 61-62, 72, 74) จารึกบ่ออีกา (นม. 24, K. 400) (พ.ศ. 1411) จ.นครราชสีมา ด้านที่ 1 กล่าวถึงพระราชาพระราชทานข้าทาส สัตว์ แต่พระภิกษุสงฆ์ ด้านที่ 2 สรรเสริญพระศิวะ และถวายข้าทาสแด่ศาสนสถาน (กรมศิลปากร, 2564, น. 49-50) จารึกโดนตริ (K. 198) (พ.ศ. 1509) กล่าวถึงพระปรมศวรและพระอารยไมตรี (Coedès, 1954, p. 147-149) จารึกปราสาทพระเกษตร (K. 237) (พ.ศ. 1610) กล่าวถึงการประดิษฐานรูปเคารพพระนารายณ์

พระพรหม พระพุทธรูป พร้อมกับศิวลึงค์ (Coedès, 1954, pp. 293-295; Estève, 2014, pp. 168-169)

3.2 ในบทประณามพจน์ มีคำว่า “*ปศุปติ*” ที่แปลว่า “*เจ้าแห่งสัตว์ทั้งหลาย*” เป็นหนึ่งในพระนามของพระศิวะ เพราะเชื่อกันว่าพระองค์เป็นเทพคุ้มครองสัตว์เลี้ยง ในอินเดียได้มักจะทำรูปเป็นเทพมี 4 กร ถือขวานและถือขวาน มีไศวนิกายกลุ่มหนึ่งชื่อว่า “*ปาศุปตะ*” (ปาศุปต) อันมาจากพระนามปศุปติ เชื่อกันว่าเกิดขึ้นในรัฐคุชราตประเทศอินเดียประมาณพุทธศตวรรษที่ 7 โดยมีผู้ก่อตั้งนิกาย คือ ลกุลิศะ (จิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา อ้างถึงใน ก่องแก้ว วีระประจักษ์, 2563, น.15) สำหรับจารึกที่พบในประเทศไทย คำนี้นปรากฏในจารึกวัดพระงาม จังหวัดนครปฐม บรรทัดที่ 6 ระบุว่า “*โกศารตถุ สุวิภูษณ ปศุปเตส*” (ก่องแก้ว วีระประจักษ์, 2563, น. 14-15) แปลได้ว่า “*เครื่องประดับที่สวยงามสำหรับปศุ (ศิวลึงค์) ของพระปศุปติ (พระศิวะ)*” (แปลโดยผู้เขียน)

อย่างไรก็ตาม จากข้อความเพียงคำว่า “*ปศุปติปเต*” (ในบทว่าด้วยปศุปติ) การจะกล่าวว่จารึกบ้านพันดุนับเนื่องในนิกายปาศุปตะคงจะเป็นการด่วนสรุปเกินไป เพราะในจารึกนี้อาจเพียงเลือกใช้คำว่า “*ปศุปติ*” ซึ่งมีเสียงสันตติกัน 4 พยางค์เพื่อมาแต่งในประพนกลิกาฉันทเท่านั้น ไม่ได้ระบุถึงการนับถือนิกายนี้อย่างชัดเจนเหมือนในจารึกพนมพระวิหาร (K. 733) (ราวปลายพุทธศตวรรษที่ 12) (Coedès, 1937, p.3-5; Zakharov, 2019, p.25-30) หรือจารึกปราสาทหินพนมรุ้ง 9 (ปร. 19) ด้านที่ 2 บทที่ 10 (กรมศิลปากร, 2529, น.178, 185; สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2521, น.136-137, 158) อย่างไรก็ตาม หากมีหลักฐานทางโบราณคดีอื่น ๆ เกี่ยวกับที่นิกายปาศุปตะแล้วเชื่อมโยงกับจารึกนี้ได้ ประเด็นนี้ก็น่าที่จะต้องนำมาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง

3.3 ชื่อเฉพาะของบุคคลที่ปรากฏในจารึกหลักนี้มี 2 คน ได้แก่ 1) พระศรีวิตตะ (*ศรีวิตตะ*) ผู้ประดิษฐานรูปพระหริหระ พระวิษณุ และพระพุทธรูป และ 2) ศรีศิณุชรัสวามี (*ศรีศิณุชรสวามี*) ผู้เป็นพราหมณ์ที่มีความรู้ด้านมนตร์ (*มนตร์*) พิธีกรรม (*กลุ*) และองค์ประกอบของพระเวท (*องค*)

สำหรับชื่อ “*ศรีวิตตะ*” นั้นเป็นที่น่าสังเกตว่าความหมายหนึ่งของคำนี้แปลได้ว่า “*ผู้เป็นที่ชื่นชอบของพระศรี (ลักษมี)*” ซึ่งหมายถึง “*พระวิษณุ*” นั่นเอง (Monier-Williams, 1989, p. 1,100) โดยนัยนี้เป็นไปได้ว่าพระศรีวิตตะอาจนับถือไวษณพนิกาย เพราะสอดคล้องกับการที่ท่านได้ประดิษฐานรูปเคารพของพระศรีโพธิ์นทริกากษะ (พระวิษณุ) พร้อมทั้งถวายโค ที่ดิน ทอง ช้าง ม้า เครื่องอุปโภค พร้อมด้วยคนใช้แก่พระวิษณุด้วย

3.4 จารึกหลักนี้มีความเชื่อมโยงกับจารึกเมืองเสมา (นม. 25, K. 1411) (พ.ศ. 1514) ของพระเจ้าชัยวรมันที่ 5 (ภาพ 10) ที่พบบริเวณเมืองเสมา ตำบลสูงเนิน อำเภอเสมา จังหวัด นครราชสีมา (กรมศิลปากร, 2564, น. 134) ซึ่งมีอายุห่างจากจารึกบ้านพันดุง 142 ปี

ภาพ 18 ลำเนาจารึกเมืองเสมา ด้านที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับจากซ้ายมือ

ที่มา: <https://db.sac.or.th/inscriptions/inscribe/detail/353>

ใจความหลักของจารึกเมืองเสมา ด้านที่ 1 คือการยกย่องพระเกียรติพระเจ้าชัยวรมันที่ 5 และกล่าวถึงราชครูชื่อทมนสะได้ประดิษฐานศิวลึงค์ที่เมืองอิศวรปุระ พร้อมกับรูปพระนางทศุคาและรูป เคารพอีกมาก จากนั้นด้านที่ 2 กล่าวถึงพราหมณ์ยัชญวราหะได้สั่งให้ทำพิธีเบิกพระเนตรของ พระศิวะ ณ วิษัย (อำเภอ) แห่งนี้ซึ่งพระศรีวิตสะได้เคยประดิษฐานรูปพระหริหระ พระพุทธเจ้า ในปีมหาศักราช 747 (พ.ศ. 1368) และพราหมณ์ศิขรสวามีประดิษฐานรูปพระเทวีและศิวลึงค์ ในปีมหาศักราช 751 (พ.ศ. 1372) จากนั้นกล่าวถึงโกลัญวิชัยชื่อศรีทฤณภักตีสิงหรวมัน และศรี โรทรวรมันทำพิธีเบิกพระเนตรศิวลึงค์ ถวายที่อยู่ ชันทอง ข้าทาส 25 คน ได้สร้างอาศรมและ อาราม ประดิษฐานรูปเคารพ 2 องค์ พร้อมกับรูปเคารพของพระตถาคต และทำการบูชาอย่าง ยิ่งใหญ่ ส่วนภาษาเขมรโบราณกล่าวถึงปีมหาศักราช 893 (พ.ศ. 1514) ศรีทฤณภักตีสิงหรวมัน และศรี-โรทรวรมันได้ประดิษฐานรูปพระปรเมศวร (พระศิวะ) และพระภควดี (พระนางอุมมา) พร้อมกับกัลปนาที่ดิน และด้านที่ 3 ภาษาเขมรโบราณกล่าวถึงรายชื่อข้าทาส (สรูปและปรับปรุง จาก กรมศิลปากร, 2564, น. 134-147; อำไพ คำโท, 2549, น.238-154; Pou, 2001, p.115-117)

ผู้เขียนสังเกตว่าด้านที่ 2 เฉพาะบทที่ 2-5 เป็นการกล่าวย้อนเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งสอดคล้องกับจารึกบ้านพันดุง เพราะปรากฏชื่อบุคคลและศักราชที่ตรงกัน โดยเหตุผลที่ผู้เขียนจำกัดเฉพาะบทที่ 2-5 นี้เนื่องจากบทที่ 1 ของจารึกเมืองเสมากล่าวถึงพราหมณ์ยัชญวราหะซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าเป็นบุคคลในรัชสมัยของพระเจ้าราชนทรวรมันที่ 2 มาจนถึงพระเจ้าชัยวรมันที่ 5 จึงยังเป็นบุคคลร่วมสมัยกับจารึกเมืองเสมาอยู่ ส่วนบทที่ 6 มีการใช้คำสรรพนามว่า “ยส” (ผู้ใด หรือแปลเอาความว่า “เขา”) แล้ว ซึ่งเป็นคำที่หมายถึง “ศรีทฤณภักตีสิงหรวรมัน” ไปจนถึงบทที่ 11 แล้วต่อด้วยส่วนภาษาเขมรโบราณที่กล่าวถึงศรีทฤณภักตีสิงหรวรมัน โดยระบุมหาศักราช 893 (พ.ศ. 1514) ดังนั้น ศรีทฤณภักตีสิงหรวรมันจึงเป็นบุคคลร่วมสมัยกับจารึกเมืองเสมาเช่นเดียวกัน ดังนั้น เฉพาะบทที่ 2-5 เท่านั้นที่เป็นการเล่าย้อนอดีต หากแต่มีรายละเอียดบางประการที่ต่างจากจารึกบ้านพันดุง ซึ่งผู้เขียนจะเปรียบเทียบเนื้อหาในจารึกทั้งสองหลัก ดังต่อไปนี้ (สำหรับคำอ่านและคำแปลจารึกเมืองเสมาที่จะอ้างถึงต่อไปนี้ ผู้เขียนอ่านและแปลใหม่ต่างจากกรมศิลปากร)

ตาราง 3 เหตุการณ์ในมหาศักราช 747 (พ.ศ. 1368)

จารึกบ้านพันดุง บทที่ 2-5	จารึกเมืองเสมา ด้านที่ 2 บทที่ 2-3
พระศรีวิตสะ (ศรีวิตส) ได้ประดิษฐานรูปพระ- หริหระ (หริหเรศตุน) รูปของพระศรีโปนทริ- กาศกะ (พระผู้มีดวงตาเหมือนดอกบัว = พระ- วิษณุ) แล้วได้ถวายโค ที่ดิน ทอง ช้าง ม้า เครื่องอุปโภค พร้อมด้วยคนใช้ เหล่านี้ได้ สร้างอาศรม (มุณีกะ อาศรม สถาปิต) และได้ ประดิษฐานรูปพระสุคตไว (สธวาปิต์ สุคต) ในมหาศักราช 747 (ฤชเวทตฺรุงเคน) (พ.ศ. 1368)	พระศรีวิตสะ (ศรีวิตเสน) ได้ประดิษฐานรูป เป็นที่รวมกันของพระคิเวและพระวิษณุ (หมายถึง พระหริหระ) (สงคตา มูรตติส สธวาปิตา คมภูคารุงคิโนะ) ได้ประดิษฐานรูป พระมุณี (มุณีนทฺรปรตฺติมา) ถัดจากรูปพระคิเว (คตฺกราวตฺ ปรตฺติ) ในปีมหาศักราช 747 (มุณี-เวทาทริศาเคนเทร) (พ.ศ. 1368)

จากตารางข้างต้นจะเห็นรายละเอียดที่ตรงกันของจารึกทั้งสองหลักคือ

- 1) มหาศักราช 747 (พ.ศ. 1368)
- 2) กล่าวถึงพระศรีวิตสะประดิษฐานรูปเคารพพระหริหระ
- 3) กล่าวถึงการประดิษฐานพระพุทธรูป (รูปพระสุคต, รูปพระมุณี)

หากแต่มีรายละเอียดที่ต่างกัน ดังนี้ คือ

- 1) จารึกบ้านพันดุงระบุว่าเหล่ามุณีได้สร้างอาศรม แต่จารึกเมืองเสมาไม่ปรากฏ

2) จารึกบ้านพันดุงระบุว่าพระศรีวิวัตสะประดิษฐานรูปของพระศรีโปนทรีกาเกษ (พระวิษณุ) พร้อมกับถวายเป็นโศ ที่ดิน ทอง ช้าง ม้า เครื่องอุปโภค พร้อมด้วยคนใช้แต่พระวิษณุ แต่จารึกเมืองเสมาไม่ปรากฏ

3) จารึกเมืองเสมาระบุว่าประดิษฐานรูปพระมุณีถัดจากรูปพระคิเว หากแต่จารึกบ้านพันดุงไม่ได้ระบุไว้ (แต่เป็นไปได้ว่า “ถัดจากรูปพระคิเว” ในที่นี้อาจหมายถึงถัดจากรูปพระหริหระ)

จากรายละเอียดที่ต่างกันนี้ มีข้อน่าสังเกตว่า ในจารึกเมืองเสมา ด้านที่ 2 บทที่ 1 กล่าวว่า พรหมณ์ยัชญวราหะได้สั่งให้ทำพิธีเบิกพระเนตรของพระคิเว ณ วิชัยแห่งนี้ ซึ่งบทที่ 2 ได้กล่าวต่อไปว่า “ณ ที่แห่งเดียวกันนี้” (เอกตร อุดร) พระศรีวิวัตสะได้เคยประดิษฐานรูปพระหริหระไว้ ดังความว่า

เอกตร สงคตา มุรตติส สถาปิตา สมภูตารังคิโนะ
ศรีวิวัตเสนาตร ปุรวว ยา สามคณา จิรกาลตะ

แปลได้ว่า “ณ ที่แห่งเดียวกันนี้ พระศรีวิวัตสะได้เคยประดิษฐานรูปเป็นที่รวมกันของ พระคัมภี (พระคิเว) และพระศารังคิน (พระวิษณุ) (หมายถึงพระหริหระ) ซึ่งจมอยู่ในน้ำเป็น เวลานานแล้ว”

เป็นไปได้ว่ารูปพระหริหระที่ถูกระบุในจารึกบ้านพันดุงยังอยู่ในความทรงจำของคนใน รัชสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ 5 ทว่ารูปเคารพ “จมอยู่ในน้ำเป็นเวลานานแล้ว” (มคณา จิรกาลตะ) และจารึกเมืองเสมาก็ไม่ได้บอกว่ารูปเคารพถูกนำขึ้นมาจากน้ำหรือไม่ อีกประการหนึ่ง ที่น่าสังเกตคือจารึกเมืองเสมาไม่กล่าวถึงรูปพระวิษณุเหมือนในจารึกบ้านพันดุง จึงเป็นไปได้ว่ารูป พระวิษณุอาจจะไม่ได้อยู่ในความทรงจำของคนในขณะนั้นแล้ว

ตาราง 4 เหตุการณ์ในมหาศักราช 751 (พ.ศ. 1372)

จารึกบ้านพันดุง บทที่ 6-9	จารึกเมืองเสมา ด้านที่ 2 บทที่ 3-4
- พราหมณ์ศรีศิขรสรสวามีได้ประดิษฐานรูป พระสุคตไว้ในเมือง (สุคตปรีติเมย์ สา สถาปิตา สมิน ปุเร) ... (จารึกขำรุด)	- พราหมณ์ชื่อศรีศิขรสรสวามี (ศรีศิขรสรสวามี) ได้ประดิษฐานรูปพระเทวีทำจากศิลา (ศิลาเมย เทวี) ถัดจากรูปพระสุคต (สุคตาด ปรีติ)
- ในมหาศักราช 751 (ศศิโกศาทรศาการุเท) (พ.ศ. 1372) ... (จารึกขำรุด)...	- พระราชา (นราธิปตินา) ได้ประดิษฐาน (ประดิษฐิตม) ศิวลึงค์ใหญ่ที่รวมอำนาจของพระ ศิวะ (ศิวเตโช มหาลึงค์) ถัดจากรูปพระเทวี (ปรีติ เทวยะ) ในมหาศักราช 751 (ศศิ- โกศาทรศาการุเท) (พ.ศ. 1372)

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า จารึกทั้งสองหลักระบุมหาศักราชตรงกัน และมีกล่าวถึงการประดิษฐานพระพุทธรูป (รูปพระสุคต) เหมือนกัน และเป็นที่น่าสังเกตว่าจารึกทั้งสองหลักนี้ใช้คำศัพท์บอกศักราชเป็นศัพท์เดียวกัน คือ คำว่า “ศศิโกศาทร” แยกศัพท์ได้ว่า “อทร” (ภูเขา) ใช้แทนเลข 7 + “โกศ” (ปลูกหรือฝักที่ห่อหุ้มอาตมัน เป็นศัพท์ในเชิงปรัชญา) ใช้แทนเลข 5 + “ศศิ” (พระจันทร์) ใช้แทนเลข 11 จากการที่จารึกเมืองเสมาใช้คำศัพท์บอกศักราชคำเดียวกับจารึกบ้านพันดุง จึงอาจเป็นไปได้ว่า ข้อความในจารึกบ้านพันดุงยังอยู่ในกระแสความรับรู้ของราชสำนักของพระเจ้าชัยวรมันที่ 5 ในขณะที่จารึกจารึกเมืองเสมา แม้จะมีอายุห่างกัน 142 ปี

ส่วนรายละเอียดที่แตกต่างกันมีดังนี้

1) จารึกบ้านพันดุงระบุว่าพราหมณ์ชื่อว่าศรีศิขรสรสวามี (สันสกฤต: ศรีศิขรสรสวามี) หากแต่จารึกเมืองเสมาใช้ว่าศรีศิขรสรสวามี (สันสกฤต: ศรีศิขรสรสวามี) ผู้เขียนสันนิษฐานว่าเป็นคนเดียวกัน แต่เหตุผลที่ใช้ชื่อต่างกัมนั้นอาจเป็นเพราะว่าจารึกทั้งสองมีระยะเวลาที่ห่างกัน 142 ปี จึงเป็นไปได้ที่ความทรงจำในการรับรู้ชื่อเดิมอาจคลาดเคลื่อนไปบ้าง

2) จารึกเมืองเสมาให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่ามีการประดิษฐานรูปพระเทวีที่ทำมาจากศิลาดด้วย

3) บรรทัดที่ 10 (บทที่ 9) ของจารึกบ้านพันดุงชำรุดไปมาก เหลือแต่เพียงข้อความที่บอกมหาศักราช 751 (พ.ศ. 1372) จึงไม่ทราบว่าการกล่าวถึงเรื่องอะไร อย่างไรก็ตาม จารึกเมืองเสมาได้ให้

¹ สำหรับคำว่า “ศศิโกศาทรศาการุเท” ในจารึกเมืองเสมานี้ ในจารึกในประเทศไทยเล่ม 3 แปลคำนี้ว่า “ในปีมหาศักราช 863 (พ.ศ. 1484)” (กรมศิลปากร, 2564, น. 145) ส่วนอำไพ คำโท (2549, น. 247) แปลว่า “ในปีมหาศักราช 761 (พ.ศ. 1382)” แต่ผู้เขียนเห็นต่างออกไป จึงได้เสนอคำแปลใหม่เป็นมหาศักราช 751 (พ.ศ. 1372) ดังกล่าว (ความหมายของศัพท์สัญลักษณ์เหล่านี้ได้ใน ญัฐพล บ้านไร่ และชัยณรงค์ กลิ่นน้อย, 2564, น. 37, 41-42; อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2560, น. 210, 219 สำหรับความหมายของคำว่า “โกศ” นั้นเป็นไปในเชิงปรัชญา โปรดดูเพิ่มเติมใน Wisdom Library, 2021)

รายละเอียดที่เกิดขึ้นว่ามีพระราชประวัติฐานศิวิลลิ่งค้ดจากรูปพระเทวี เป็นไปได้ว่าส่วนที่ชำรุดหายไปของจารึกบ้านพันดุงอาจมีเนื้อความตรงกับจารึกเมืองเสมาดังกล่าวไม่มากนัก

จากการเปรียบเทียบเนื้อหาในจารึกบ้านพันดุงและจารึกเมืองเสมา ซึ่งมีอายุห่างกันถึง 142 ปี ทำให้เห็นถึงเรื่องราวที่ดูเหมือนว่าจะเกิดขึ้นในบริเวณเดียวกัน เป็นไปได้ว่าพื้นที่แห่งนี้มีความสำคัญ มีกลุ่มคนที่นับถือศาสนาฮินดูและศาสนาพุทธอาศัยอยู่ และถูกใช้ประโยชน์มาอย่างต่อเนื่อง

บทสรุป

จารึกบ้านพันดุง (พ.ศ. 1372) พบที่บ้านพันดุง อำเภอลำทะลุ จังหวัดนครราชสีมา เป็นจารึกที่มีความสำคัญและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะแสดงให้เห็นถึงร่องรอยการผสมผสานระหว่างกลุ่มคนที่นับถือศาสนาต่างกัน อันได้แก่ ศาสนาฮินดูทั้งไศวนิกายและไวษณพนิกาย และศาสนาพุทธ ดังปรากฏเนื้อความที่กล่าวสรรเสริญพระปศุบัติ (หมายถึง พระศิเว) และระบุถึงการประดิษฐานรูปเคารพพระหริหระ พระวิษณุ และพระพุทธรูป

จากการอ่านและแปลใหม่ พบว่ามีข้อแตกต่างจากคำอ่านและคำแปลเดิมของชะเอม แก้วคล้าย (2530, น. 93-94) ใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) บทที่ 1 แต่งด้วยปรพธณกลิกาฉันท ทำให้คำอ่านและคำแปลที่ต่างกัน 2) บทที่ 5 คำว่า “ฤชเวทตฺรุงเคน” เป็นการบอกศักราช ทำให้แปลใหม่ได้ว่า “ในศักราช (ที่กำหนดด้วย) ม้า (7) พระเวท (4) และ ฤช (7)” ซึ่งตรงกับพ.ศ. 1368 3) อาจจะไม่มืพราหมณ์ชื่อ “ศรีธีธรรมาตมกะ” (ศรีธีธรรมาตมโก) เนื่องจากชื่อนี้ไม่ปรากฏในจารึกเมืองเสมา ผู้เขียนจึงแปลเป็นคำคุณศัพท์ขยายคุณสมบัติของพราหมณ์ศรีศิยุชรส-สวามิว่า “มืจิตใจประกอบด้วยปัญญาอันเป็นลิริและธรรมะ” และ 4) การบอกวันและเดือนในบทที่ 9 (บรรทัดที่ 10) ผู้เขียนอ่านใหม่ว่า “ศุเกล มาธ[ว]” แล้วแปลว่า “ข้างขึ้น เดือนมาธวะ”

จากการอ่านและแปลใหม่ทำให้มีข้อสังเกตใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านอักษรวิทยา 2) ด้านไวยากรณ์และภาษา และ 3) ด้านสังคมและประวัติศาสตร์ สำหรับข้อสังเกตด้านอักษรวิทยา ทำให้ผู้เขียนสันนิษฐานว่า อาลักษณ์อาจจะไม่ได้มีเพียงคนเดียว เพราะพบการใช้ลายมือที่ต่างกัน อย่างเห็นได้ชัด ข้อสังเกตด้านไวยากรณ์และภาษา ทำให้ผู้เขียนสันนิษฐานว่า ผู้ประพันธ์อาจไม่ได้มีเพียงคนเดียว เพราะผู้ที่แต่งบทแรกซึ่งเป็นบทพระณามพจนัน ใช้ฉันทลักษณ์ที่พบไม่บ่อยนัก จึงนับว่าแปลกและแตกต่าง ทั้งยังแม่นยำในกฎเกณฑ์ภาษาสันสกฤต ไม่พบข้อบกพร่องใด ๆ ทั้งสิ้น และรุ่มรวยไปด้วยวรรณศิลป์ ส่วนผู้ที่แต่งบทที่เหลือนั้นพบว่ามีการใช้สนธิและการใช้คำศัพท์ที่แตกต่างไปจากไวยากรณ์ภาษาสันสกฤตแบบแผน และสุดท้ายคือข้อสังเกตด้านสังคม

และประวัติศาสตร์ มีข้อที่น่าสนใจคือจารึกบ้านพันดุงเชื่อมโยงกับจารึกเมืองเสมา (K. 1411) ของพระเจ้าชัยวรมันที่ 5 ที่พบบริเวณบริเวณเมืองเสมา ตำบลสูงเนิน อำเภอเสมา จังหวัด นครราชสีมา โดยจารึกเมืองเสมามีอายุห่างจากจารึกบ้านพันดุง 142 ปี แต่ในด้านที่ 2 บทที่ 2-5 ได้กล่าวย้อนเหตุการณ์ในอดีตที่เคยเกิดขึ้นบริเวณเดียวกันนี้ ซึ่งพบว่ามีศักราชและชื่อบุคคลตรงกัน หากแต่มีรายละเอียดต่างกัน สำหรับเนื้อหาที่สอดคล้องกันนั้นอาจเป็นการยืนยันสิ่งที่เคยเกิดขึ้น บริเวณนี้จริง แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของพื้นที่แห่งนี้ เป็นไปได้ว่ามีกลุ่มคนอาศัยอยู่และพื้นที่ ถูกใช้ประโยชน์มาอย่างต่อเนื่อง ส่วนรายละเอียดที่มากกว่าในจารึกเมืองเสมาอาจเป็นกุญแจ สันนิษฐานเนื้อความในส่วนที่ชำรุดหายไปของจารึกบ้านพันดุง

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2529). *จารึกในประเทศไทย เล่ม 4*. กรุงเทพฯ: หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร.
- กรมศิลปากร. 2559). *จารึกในประเทศไทย เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร.
- กรมศิลปากร. (2564). *จารึกในประเทศไทย เล่ม 3* (พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร.
- ก่องแก้ว วีระประจักษ์. (2563, มกราคม-กุมภาพันธ์). *จารึกวัดพระงาม*. ศิลปากร, 63(1), 4-15.
- ชะเอม แก้วคล้าย. (2530, พฤศจิกายน-ธันวาคม). *จารึกพระศรีวัดสระสร้างเทวรูป อักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต*. ศิลปากร, 31(5), 91-96.
- เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. (2521). *จารึกพบที่ปราสาทพนมรุ้ง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจารึกภาษาตะวันออก, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ณัฐพล บ้านไร่ และชัยณรงค์ กลิ่นน้อย. (2564, มกราคม-เมษายน). *กุตลังขยาในคัมภีร์พฤหัตถ์ ปาราครโหราศาสตร์*. มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 18(1), น. 35-46.
- พระคันธสารภิวังศ์. (2551). *วฤตตรัตนากร และวฤตโตทยมัญชรี การศึกษาเชิงวิเคราะห์ เปรียบเทียบฉันทลักษณ์*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต บาลีศึกษาพุทธโศส นครปฐม.
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ. (ม.ป.ป.). *ศิลาจารึกบ้านพันดุง*. สืบค้นจาก <https://www.finearts.go.th/mahavirawongmuseum/view/12487-ศิลาจารึกบ้านพันดุง--Ban-Phan-Doong-Stone-Inscription->

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (2564). จารึกพันดุง. สืบค้นจาก

<https://db.sac.or.th/inscriptions/inscribe/detail/974>

อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. (2560). ภูตสังขยา: ศัพท์แทนจำนวนในวัฒนธรรมภาษาสันสกฤต.

ใน คีอริตนะระดับนภา (น. 203-236). กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อำไพ คำโท. (2549). จารึกเมืองเสมา. ใน รวมบทความและศิลาจารึก (น. 238-254). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย.

Coedès, G. (1937). *Inscriptions du Cambodge Vol. I*. Hanoi: Imprimerie d'Extrême-Orient.

Coedès, G. (1954). *Inscriptions du Cambodge Vol. VI*. Paris: Imprimerie d'Extrême-Orient.

Estève, J. (2014). L'inscription K. 237 de Prāsāt Preah Khsaet. Une caturmūrti insolite?. *Bulletin de l'Ecole française d'Extrême-Orient*, 100, p. 167-200.

Karandikar, M. A. & Karandikar, S. (1982). *Bhaṭṭi-Kāvyam (Text with English Translation and Notes)*. Delhi: Motilal Banarsidass.

Monier-Williams, M. (1989). *A Sanskrit-English Dictionary* (Reprint). Delhi: Motilal Banarsidass.

Patel, D. (2020). *Kedārabhaṭṭa: Vṛttaratnākara with Sulhaṇa's commentary Sukaviḥṛdayānandinī*. Retrieved from http://gretil.sub.uni-goettingen.de/gretil/corpus/transformations/html/sa_kedArabhaTTa-vRttaratnAkara-comm.htm

Pou, S. (2001). Stèle de Sema (Korat) (K.1141). In *Nouvelles Inscriptions du Cambodge II&III* (p. 115-118). Paris: École Française d'Extrême-Orient.

Sharan, M. K. (1974). *Studies in Sanskrit Inscriptions of Ancient Cambodia*. New Delhi: Abhinav Publications.

Shastri, S. V. (2014). *Sanskrit Inscriptions of Thailand*. Delhi: Vikas Computer & Printers.

Skilling, P. (2017). The Wat Maheyong Inscription (NS 10, K 407): The Thai-Malay Peninsula in the Wide World of Buddhist Material and Cultural Exchange. In Wannasarn Noonsuk (ed.), *Peninsular Siam and Its Neighborhoods: Essays in Memory of Dr. Preecha Noonsuk* (p. 55-79). Nakhon Si Thammarat: Cultural Council of Nakhon Si Thammarat Province.

Wisdom Library. (2021). *Kosha, Kośa, Kosa, Kośā, Koṣā*. Retrieved from <https://www.wisdomlib.org/definition/kosha>

Zakharov, A. (2019). The inscription K. 733 from Phnom Preah Vihear and the root Vidyā- in Cambodia. *Bostok (Oriens)*, 5, p. 21-32.

บทความวิจัย (Research Article)

การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตราตัวสะกด เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน และการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนแม่งวงวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

Creating an E-Book “The Spelling Section to Improve Reading and Spelling Skills for the 3rd Grade Students at Mae Kong Witthaya School, Muang District, Lampang Province”

ธีรพันธ์ จันทรทอง¹ ดารุณี นิพัทธ์ศานต์¹

Theerapan Janthong¹ Darunee Niphatsan¹

บทคัดย่อ

การวิจัยการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตราตัวสะกด เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่งวงวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตราตัวสะกดให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80 และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตราตัวสะกด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่งวงวิทยอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 15 คน เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ 1) แบบทดสอบก่อนเรียน 2) แบบทดสอบความรู้ 3) แบบทดสอบหลังการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 4) แบบประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 5) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า

¹ สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Thai Language Major., Faculty of Education, Lampang Rajabhat University

*Corresponding author; email: niphatsandarunee@gmail.com

(Received: 2 Decembe 2021; Revised: 13 Decembe 2021; Accepted: 20 December 2021)

ประสิทธิภาพของเครื่องมือ (E_1/E_2) ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรฐานตัวสะกดเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพ 87.50/88.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/ 80 คุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรฐานตัวสะกด เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรฐานตัวสะกด อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.91

คำสำคัญ: หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มาตรฐานตัวสะกด ความพึงพอใจ

Abstract

The research on creation of an e-book “The spelling section to improve the reading and spelling skills for the 3rd grade students at Mae Kong Witthaya School, Muang district, Lampang province” had two objectives: 1) to create an e-book to reach a high level in quality and performance according to criterion 80/80 and 2) to study the satisfaction of the 3rd grade students during semester 1, 2020. The target group in this research was 15 students in the 3rd grade, Mae Kong Witthaya School, Muang district, Lampang province. The research tools used were 1) pre-learning test, 2) knowledge tests, 3) e-book post-learning test 4) e-book quality assessment form 5) e-book satisfaction assesment form. The results showed that the effectiveness of the tool (E_1/E_2) of the e-book, the spelling section to improve the reading and spelling skills for the 3rd grade students , was 87.50 and 88.67, which was higher than the specified threshold: 80/ 80. The quality of e-book was at the highest level (4.56), and the 3rd grade student's satisfacion toward the e-book was at the most level (4.91).

Keyword: E-Book, Spelling section, Satisfaction

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์และสมบัติของชาติไทย อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือ ในการสื่อสารให้มีความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของคนในชาติ และเป็นสื่อที่แสดงถึง ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ ซึ่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 37) ได้เห็นถึงความสำคัญของภาษาไทย โดยระบุไว้ว่าภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่าง สันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสพการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

จากความสำคัญของภาษาไทยที่ได้กล่าวมานี้การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้แนวทางหรือหลักการของภาษาไทยโดยพื้นฐานเสียก่อน นั่นคือการเรียนรู้การสะกดคำให้ถูกต้อง ศิริบุรณ์ สีทา (2553, น. 15) ได้ให้ความหมายของการสะกดคำว่าเป็นความสามารถในการใช้กฎเกณฑ์ในการเขียนเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์ให้เป็นคำที่ถูกต้อง ตามเกณฑ์ทางภาษาและมีความหมายตรงตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เพื่อใช้สื่อสารกัน ได้อย่างเข้าใจในสังคม พัทธนันท์ ทองบุราณ (2550, น. 28) ได้อธิบายว่า การเขียนสะกดคำ เป็นการถ่ายทอดภาษาออกมาในรูปแบบของการเขียนโดยการนำเอาพยัญชนะ สระ ตัวสะกด วรรณยุกต์มาเรียงต่อกันเป็นลำดับให้ได้เป็นศัพท์ใหม่ที่มีความหมาย สุนันทา สายแวว (2552, น. 44) ได้กล่าวถึงความหมาย ของการสะกดคำไว้ว่าเป็นการเขียนคำโดยลำดับพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ไว้ด้วยกันให้เป็นคำที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา สามารถสื่อความหมายให้เข้าใจได้และมีความหมายตรงกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นฉบับที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 และการที่นักเรียนจะเขียนสะกดคำได้ถูกต้องนั้นนักเรียนจะต้องเรียนรู้คำนั้นมาก่อน โดยการอ่านออกเสียงได้ถูกต้องและรู้ความหมายของคำนั้น ๆ

ปัจจุบัน เทคโนโลยีมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากมนุษย์ต้องการอำนวยความสะดวกสบายต่อการดำเนินชีวิต เพราะเทคโนโลยีมีความสะดวกสบาย สามารถใช้งานได้ทุกเมื่อ เช่นเดียวกัน มนุษย์จึงใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลดีเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ และสื่อที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีหลากหลายรูปแบบ เนื่องจากมีความสะดวกต่อการเรียนรู้ ซึ่งสื่อในปัจจุบันประกอบไปด้วยภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และที่สำคัญคือสามารถโต้ตอบปฏิสัมพันธ์กันได้ ดังนั้นสื่อที่ดีจะส่งเสริมแนวคิดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนนั้นศึกษาความรู้ด้วยตนเอง เป็นรูปแบบการเรียนรู้ทุกเวลาและทุกสถานที่ อีกทั้งเป็นการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต โดยสื่อเหล่านี้จะเป็นตัวกลางสำคัญในการนำเนื้อหาไปสู่ผู้เรียน และแบบฝึกหัดจะเป็นเครื่องมือในการประเมินความเข้าใจของผู้เรียน หลังจากนั้นครูผู้สอนก็สามารถนำจุดบกพร่องของนักเรียนไปแก้ไขและปรับปรุงต่อไป จะเห็นได้ชัดว่าการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการด้านของการศึกษามีความจำเป็นอย่างมาก ในปัจจุบัน ประกอบกับในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 6) มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1. ความสามารถในการสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 3. ความสามารถในการแก้ปัญหา 4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีซึ่งสมรรถนะหนึ่งในนั้นที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งในปัจจุบันนี้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาอย่างมาก ส่งผลให้ผู้เรียนต้องมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อให้การเรียนนั้นเกิดประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาตนเองและสังคมได้อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม และสื่อได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก คือ e-Book ย่อมาจากคำว่า electronic book หมายถึง หนังสือที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีลักษณะพิเศษเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ สะดวกและรวดเร็วในการค้นหา นอกจากนั้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถแทรกภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว แบบทดสอบ และสามารถสั่งพิมพ์เอกสารที่ต้องการออกทางเครื่องพิมพ์ได้ อีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถปรับปรุงให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะไม่มีในหนังสือธรรมดาทั่วไปสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ ศรีฟ้า (2551, น. 14) กล่าวว่า เป็นหนังสือที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยปกติมักจะเป็นแฟ้มข้อมูลที่สามารถอ่านเอกสารผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ ทั้งในระบบออฟไลน์และออนไลน์สามารถเชื่อมโยงจุดไปยังส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ เว็บไซต์ต่าง ๆ ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์และโต้ตอบกับผู้เรียนได้ นอกจากนั้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถแทรกภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว

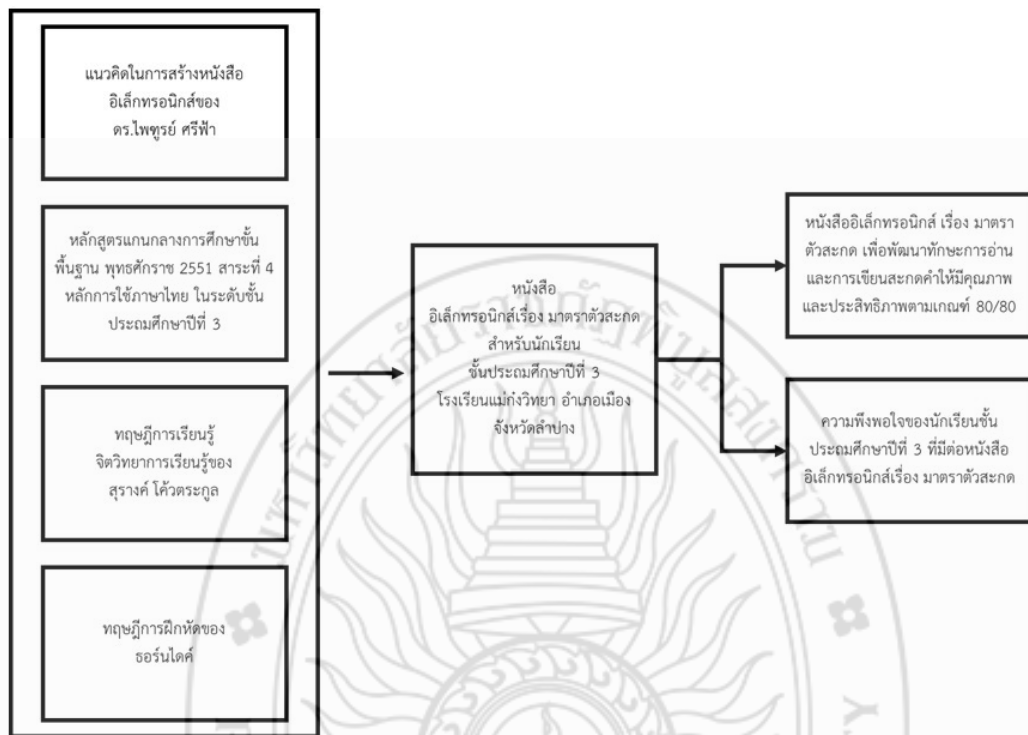
แบบทดสอบ และสามารถสั่งพิมพ์เอกสาร ที่ต้องการออกทางเครื่องพิมพ์ได้ อีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอด

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน โดยปัญหาการอ่านคำหรืออ่านไม่ได้หรืออ่านไม่ถูกต้อง ต้องรีบแก้ไขอย่างเร่งด่วน จากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สังเกตการสอน ในรายวิชาการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน 1 ภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2562 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่ก่งวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีผู้เรียนมากกว่าร้อยละ 50 มีปัญหาในการอ่านและการเขียนสะกดคำที่ไม่ถูกต้อง จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญของทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำอันเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญทางภาษาไทยที่ก่อให้เกิดทักษะ และการเรียนรู้อื่น ๆ ตามมามากมาย ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงวิธีการแก้ปัญหาในการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน โดยใช้การอ่าน การเขียนสะกดคำ เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านและเขียนสะกดคำได้ อันนำไปสู่การแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน อีกทั้งเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ตลอดจนเล็งเห็นประโยชน์ของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรฐานตัวสะกด เพื่อแก้ไขปัญหาการอ่านและการเขียนสะกดคำ อีกทั้งนำไปใช้ในการเสริมทักษะการสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่ก่งวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรฐานตัวสะกด ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง มาตรฐานตัวสะกด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่ก่งวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาโดยใช้ขั้นตอนการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องมาตรการตัวสะกด ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80 และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. ศึกษาคุณลักษณะเป้าหมายที่ใช้ในงานวิจัย
3. ออกแบบเนื้อหาและแบบทดสอบ
4. นำเนื้อหาและแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา
5. ออกแบบองค์ประกอบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

6. สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

7. นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปทดลอง

8. ปรับปรุงแก้ไขหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

9. นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

10. ประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

11. ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

12. ประเมินค่าความพึงพอใจของผู้ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

13. จัดทำรายงานการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่กงวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการลงคะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจากการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง ตะลุยดินแดนหรรษา มาตรการตัวสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การลงคะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ที่ 1.00 แสดงว่าแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนฉบับนี้สามารถนำไปใช้วัดผลสัมฤทธิ์ การอ่านและการเขียนสะกดคำของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง มาตรการตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ (E_1/E_2) ซึ่งมีคะแนนของกลุ่มเป้าหมายจำนวน 15 คน จากการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง มาตรการตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

	คะแนนรวม ระหว่างเรียน	ค่าร้อยละของ คะแนนรวม ระหว่างเรียน	คะแนน แบบทดสอบ หลังเรียน	ค่าร้อยละของ คะแนนแบบ ทดสอบหลังเรียน
เฉลี่ยรวม	35.00	87.50	8.87	88.67
	ค่าเฉลี่ย $E_1 = 87.50$		ค่าเฉลี่ย $E_2 = 88.67$	

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรฐานตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ (E_1/E_2) ในการใช้กับ กลุ่มเป้าหมาย พบว่าคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนระหว่างเรียนของกลุ่มเป้าหมายจำนวน 15 คน ในการทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ตะลุยดินแดนหรรษา มาตรฐานตัวสะกด ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมระหว่างเรียนมีค่าเท่ากับ 35.00 โดยเมื่อประเมินผล คะแนนเป็นร้อยละมีค่าเท่ากับ ร้อยละ 87.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพตัวแรกที่กำหนดไว้ ($E_1 = 80$) นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการแบบทดสอบหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 8.87 เมื่อประเมินผลคะแนนเป็นร้อยละมีค่าเท่ากับ ร้อยละ 88.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพตัวที่สอง ที่กำหนดไว้ ($E_2 = 80$) เมื่อนำค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 มีค่าเท่ากับ 87.50/88.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ กำหนดไว้คือ 80/80 แสดงว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง มาตรฐานตัวสะกด ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

การประเมินข้อมูลคุณภาพโดยรวมของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากการใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรฐานตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 15 คน พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรฐานตัวสะกด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรฐานตัวสะกด ในระดับ มากที่สุด คือ เนื้อหาบทเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 รองลงมาคือ การใช้ภาษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 รองลงมาคือ ส่วนนำบทเรียน และส่วนประกอบด้านมัลติมีเดีย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 รองลงมา คือ การออกแบบระบบกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 รองลงมา คือ การออกแบบปฏิสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และ การให้ผลป้อนกลับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ตามลำดับ

การประเมินแสดงการประเมินความพึงพอใจโดยรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด มีค่าดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 การประเมินแสดงการประเมินความพึงพอใจโดยรวม

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพความพึงพอใจ		
	$(\bar{x})$	S. D.	แปลผล
1. ส่วนนำบทเรียน	4.90	0.07	มากที่สุด
2. ข้อมูลด้านสื่อการเรียนรู้	4.90	0.07	มากที่สุด
3. ข้อมูลด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.93	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.91	0.04	มากที่สุด

การประเมินแสดงการประเมินความพึงพอใจโดยรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด จำนวน 15 คน พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.91 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด ในระดับมากที่สุด คือ ข้อมูลด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 รองลงมา คือ ส่วนนำบทเรียนและข้อมูลด้านสื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 ตามลำดับ

จากการตอบแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด พบว่า ไม่มีผู้ตอบแบบประเมินให้ข้อเสนอแนะต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด โดยไม่ต้องมีการปรับปรุงหรือแก้ไขแต่อย่างใด

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่ก่งวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) แบบทดสอบความรู้จากการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง มาตรการตัวสะกด จากการลงคะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ที่ 1.00 แสดงว่าแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนฉบับนี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องมาตรการตัวสะกด สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพ 87.50 / 88.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80 / 80 แสดงว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำได้ คุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการประเมินของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 15 คน ประกอบด้วย 7 ส่วน ได้แก่ ส่วนนำบทเรียน เนื้อหาบทเรียน การใช้ภาษา การออกแบบระบบกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนประกอบด้านมัลติมีเดีย การออกแบบปฏิสัมพันธ์ และการให้ผลป้อนกลับโดยมีค่าเฉลี่ย 4.56 มีค่าการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง มาตรการตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำได้

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่ก่งวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 15 คน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ข้อมูลด้านการเรียนรู้ ข้อมูลด้านสื่อการเรียนรู้ และข้อมูลด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.91 มีค่าระดับคุณภาพ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าความพึงพอใจข้อมูลประโยชน์ที่ได้รับของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรการตัวสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้และสามารถใช้พัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพ 87.50 / 88.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และพบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.56 มีค่าการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำได้ เพราะบทเรียนจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย ส่วนนำบทเรียน เนื้อหาบทเรียน การใช้ภาษา การออกแบบระบบกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ส่วนประกอบด้านมัลติมีเดีย การออกแบบปฏิสัมพันธ์ และการให้ผลป้อนกลับ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของ ไพฑูรย์ ศรีฟ้า ในด้านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือภาพเคลื่อนไหว (Moving Picture Book) ที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีพัฒนาการทางด้านการเรียนรู้ตามทฤษฎีของสุรางค์ ไคว์ตระกูล (2559, น.83-84) กล่าวว่า พัฒนาการทางเขาวนปัญญา (อายุ 6-12 ปี) วัยนี้เด็กชายมีความสามารถคิดเหตุผลเชิงตรรกะได้ สามารถที่จะรับรู้สิ่งแวดล้อมได้ตามความเป็นจริง ดังนั้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตราตัวสะกด จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ กับนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 3

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่กำพิทยา อำเภอมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 15 คน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ข้อมูลด้านการเรียนรู้ ข้อมูลด้านสื่อการเรียนรู้ และข้อมูลด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.91 มีค่าระดับคุณภาพความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าความพึงพอใจข้อมูลประโยชน์ที่ได้รับของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถตอบสนอง ต่อการเรียนรู้และสามารถใช้พัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำได้ ทั้งนี้เนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตราตัวสะกด ได้พัฒนาขึ้นให้มีความน่าสนใจ สามารถดึงดูดผู้เรียนให้สนใจในกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียนรู้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์นี้ ทำให้ผู้เรียนสามารถกลับมาทบทวนเนื้อหาเดิมได้และเกิดความสนุกสนานในการเรียนอีกด้วย จึงส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลรักษ์ บุญงาม (2550) ได้ศึกษา การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องภาคตัดกรวย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรดิษฐ์ เขต 2 ผู้เรียนมีความพึงพอใจหลังจากได้รับการจัดการ

เรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.26 และสอดคล้องกับงานวิจัยของวนิชา อุดคำเที่ยง (2554) ได้ศึกษาการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านนาบ้านน้ำมนต์และโรงเรียนบ้านเพี้ยช้างพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 นักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องนี้ มีความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สามารถนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปบูรณาการการจัดการเรียนการสอนในแต่ละสาระการเรียนรู้และวิชาอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. สามารถนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปพัฒนาเนื้อหาและรูปแบบให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ ได้และมีความหลากหลายมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรปรับเปลี่ยนรูปแบบสื่อ ให้เป็นสื่อประเภทอื่นๆ เพื่อความหลากหลายและใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพฯ: CURSUA ลาดพร้าว.

ศิริบุรณ์ สีทา. (2553). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่ง (e-Learning) และวิธีการสอนแบบปกติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พัทธนันท์ ทองบุราณ. (2550). *ผลของการใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดในภาษาไทยของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหาทางการเรียนรู้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ไพฑูรย์ ศรีฟ้า. (2551). *E-Book หนังสือพูดได้* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ฐานการพิมพ์.

วนิชา อุดคำเที่ยง. (2554). การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านนาบ้านน้ำมันและโรงเรียนบ้านเพี้ยช้างพิทยาสำนักรงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

วิไลรักษ์ บุญงาม. (2550). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องภาคตัดกรวย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรดิติ์ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). อุดรดิติ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิติ์.

สุนันทา สายแวง. (2552). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ประสมสระลดรูปเปลี่ยนรูปที่สะกดตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สุรางค์ โคว์ตระกูล. (2559). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิต

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

A Study of Factors Affecting English Reading Problems of English-major Students, Faculty of Education, Naresuan University

สิริดอนย์ แจ้งโห้^{1*}, สิริมา ป่วนป้อม¹, อมลนัฐ หุ่นธานี¹ และสำราญ มีแจ้ง²Siridon Jangho^{1*}, Sirima Paunpom¹, Amolnut Hunthanee¹, and Samran Mejang²

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นิสิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2564 จำนวน 65 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิต โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทัศนคติจากตัวนิสิต ด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้าน และด้านการเรียนการสอน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านทัศนคติของนิสิต ปัจจัยด้านการเรียนการสอน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้าน ตามลำดับ

คำสำคัญ: การอ่านภาษาอังกฤษ ปัญหาการอ่านภาษาอังกฤษ ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษ นิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

¹⁻ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

English language major, Faculty of Education, Naresuan University

²⁻ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Faculty of Education, Naresuan University

*Corresponding author, e-mail: sirimap62@nu.ac.th

(Received: 25 October 2021; Revised: 16 December 2021; Accepted: 17 December 2021)

Abstract

This research aimed to study factors affecting English reading problems of English-major students, Faculty of Education, Naresuan University. The participants consisted of 65 students chosen from the 3rd year English-major students, Bachelor of Education, Naresuan University. Purposive sampling techniques were used to select the samples of the study. The questionnaire used in this study was divided into 3 main parts: individual attitude factors, family environment factors, and educational factors. The result of this research showed that the factors most affecting English reading problems were individual attitude factors, followed by educational factors, and family environment factors, respectively.

Keywords: English reading, English reading problems, factors affecting English reading problems, English-major students

บทนำ

ในยุคปัจจุบันการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นกลายเป็นเรื่องธรรมดาที่คนทั่วไปได้ตระหนักและรับรู้ถึงความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากภาษาอังกฤษนั้นเป็นภาษาสากลที่คนทั่วโลกใช้ติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทั้งในด้านสาระความรู้ และความบันเทิง ปัจจุบันอิทธิพลของต่างประเทศได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การแพทย์ อุตสาหกรรมบันเทิง รายการโทรทัศน์ รายการเพลง สื่อออนไลน์ การเมือง รวมถึงการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันจึงถือได้ว่าภาษาอังกฤษนับเป็นภาษาที่สองรองจากภาษาประจำชาติของตนเองที่มีบทบาทที่สำคัญในการเรียนรู้ การทำงาน การท่องเที่ยว รวมถึงการติดต่อสื่อสารเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ นอกจากนี้ภาษาอังกฤษยังสามารถใช้ในการเรียนรู้สิ่งที่ตนเองชอบ ถนัด หรือสนใจในศาสตร์วิชาแขนงต่าง ๆ ได้อย่างไร้ขีดจำกัดทั่วทุกมุมโลก การเรียนรู้ภาษาอังกฤษนั้นเป็นประโยชน์ต่อตนเองอย่างมากทั้งในด้านการเรียน และการทำงานในอนาคต ซึ่งจะมีความได้เปรียบมากกว่าบุคคลทั่วไป การมีทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน หรือเขียนจะทำให้เราสามารถอยู่ในระดับแอดวานซ์สังคมและการทำงานที่กว้างขึ้น จนถึงระดับนานาชาติ (Effortlessenglishclub, 2560)

การอ่าน หมายถึง การที่ผู้อ่านได้แปลความหมายจากตัวอักษรจากข้อความที่อ่านออกมาเป็นความรู้และความเข้าใจในสาร หรือเรื่องราวที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารให้แก่ผู้อ่านได้ตรงจุดมุ่งหมายและมีประสิทธิภาพ กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การอ่านเป็นการรับรู้เรื่องราวโดยใช้สายตามองตัวอักษร จากนั้นเกิดการแปลข้อความด้วยสมอง แล้วจึงจะลำดับเป็นถ้อยคำ ประโยค หรือข้อความต่าง ๆ ตามความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของผู้อ่าน (จินตนา อินทร์แหยม, 2562) ทักษะการอ่านถือว่าเป็นหนึ่งในทักษะที่มีความจำเป็นและมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการค้นคว้าหาความรู้ ด้านการเรียนการศึกษา ด้านการทำงานหรือการประกอบอาชีพ รวมถึงการอ่านเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ หนังสือการ์ตูน หรือหนังสือภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันทักษะการอ่านถือเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างมากเพราะเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารด้วยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่ช่วยให้เราสามารถติดตามเหตุการณ์ปัจจุบันของโลกได้อย่างรวดเร็ว การอ่านนั้นจะต้องใช้วิจารณญาณ ไตร่ตรองความสมเหตุสมผล ข้อเท็จจริงของข้อความหรือข้อมูลข่าวสารที่เราได้รับมาอย่างถ่วงถือนอกจากนี้ การอ่านยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในด้านการเรียนการศึกษา การพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือการพัฒนาทักษะการทำงานซึ่งจะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ การอ่านสามารถนำมาเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจและจรรโลงใจ และยังเป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถสร้างความสุขให้กับตนเองที่ง่ายที่สุด ยิ่งไปกว่านั้นการอ่านยังสามารถเป็นเครื่องมือรักษาวินัยธรรมประเพณีอันดีงามของสังคมให้คงอยู่สู่เยาวชนคนรุ่นหลังอีกด้วย (อมรรัตน์ ชำนาญรักษา, 2555)

ทักษะอย่างหนึ่งที่เป็นปัญหาและยากสำหรับการเรียนภาษาอังกฤษคือ “ปัญหาการอ่านภาษาอังกฤษ” ของผู้เรียนในสังคมไทย ข้อดีของการอ่านภาษาอังกฤษมีประโยชน์มากมายต่อผู้อ่าน ประการแรก การอ่านภาษาอังกฤษจะช่วยพัฒนากระบวนการคิดเป็นภาษาอังกฤษให้เกิดความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างเป็นธรรมชาติและเกิดความคุ้นชิน ประการที่สอง การอ่านหนังสือภาษาอังกฤษจะช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ทั้งในด้านการเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ รวมถึงวัฒนธรรมที่แฝงอยู่ เช่น การเมือง สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา กีฬา อาหาร หรือแฟชั่น โดยสามารถเลือกอ่านได้ในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร บล็อก หรือโซเชียลมีเดีย จะช่วยให้เกิดความสนุกสนาน เปิดโลกแห่งการเรียนรู้ และพัฒนาความรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันและอนาคตได้ ประการที่สามช่วยกระตุ้นการทำงานของสมอง การที่คนเรามีความรู้ทางด้านภาษาที่มากกว่า 1 ภาษานั้นจะช่วยให้บริหารสมองตลอดเวลา กระตุ้นกระบวนการคิด และยังทำให้เรามีความจำที่ดีขึ้น ประการสุดท้าย การอ่านจะช่วยในการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ เพื่อที่จะได้นำไป

ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันทั้งในด้านการเรียนและการทำงาน และยังช่วยในการพัฒนาทักษะการเขียนทั้งด้านการใช้คำศัพท์ สำนวน และรูปแบบการเขียน (สาวิตรี บุญชิต, 2562) ซึ่งสาเหตุและปัจจัยในการอ่านภาษาอังกฤษนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ด้านหลัก ๆ คือ 1. ด้านปัจจัยภายนอกที่จะนำมาซึ่งปัญหาทักษะการอ่าน ได้แก่ ความยากง่ายของบทเรียน เนื้อหา หรือภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมาย และ 2. ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้อ่าน อาทิเช่น ระดับความวิตกกังวล ความสนใจความรู้พื้นฐาน รวมทั้งประสบการณ์ของผู้อ่าน (ณัฐฉิณี ทินวงศ์, 2554) นอกจากนี้แล้ว ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการอ่านนั้นอาจจะมีสาเหตุมาจากผู้อ่านไม่มีเป้าหมายในการอ่านไม่เข้าใจเนื้อหาที่อ่าน เนื่องจากความยากของคำศัพท์ในเนื้อหาที่อ่าน และความซับซ้อนของประโยคหรือเนื้อหา เนื้อหาที่มีความยาวมากเกินไป ทำให้ผู้อ่านมีความเบื่อและให้ความสนใจน้อยลง (British Council, 2564) รวมถึงวิธีการสอนที่ไม่เหมาะสมและไม่ได้เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากปัญหาที่กล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเป็นการส่งเสริมแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนให้แก่นิสิตและพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ที่จะก้าวเข้าสู่ประชาคมโลกอย่างภาคภูมิใจและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีขอบเขตด้านเนื้อหาดังนี้ ปัจจัยด้านทัศนคติของนิสิต ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้าน และปัจจัยด้านการเรียนการสอน

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2564 จำนวน 271 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2564 จำนวน 65 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษ

4. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการระหว่างวันที่ 1 กันยายน 2564 ถึง 9 ตุลาคม 2564 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งนำมาจากแบบสอบถามของ มนัสวี ดวงลอย (2558) โดยนำมาปรับให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิต โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทัศนคติจากตัวนิสิต ด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้าน และด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นคำถามเชิงบวก จำนวน 10 ข้อ และคำถามเชิงลบ 6 ข้อ

2. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษ โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษ

2. ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษ

3. สร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษ คือแบบประมาณค่า (rating scales) ตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert) ลักษณะแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษ โดยกำหนดความคิดเห็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เห็นด้วยปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนนของข้อความเชิงบวก

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

คะแนนของข้อความเชิงลบ

1	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
4	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
5	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในการพิจารณาว่านิสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับใด จะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการแสดงความคิดเห็นของนิสิต โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อนิสิตในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อนิสิตในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อนิสิตในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อนิสิตในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อนิสิตในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 16 ข้อ ให้แก่นิสิต

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบผลการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามโดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถามของส่วนที่เป็น มาตรฐานส่วนประมาณค่าเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปเก็บข้อมูล

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. ร้อยละ (%)

ค่าร้อยละ ใช้ในการวิเคราะห์ แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ค่าเฉลี่ย และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

โดยค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนแบบสอบถามชนิด มาตรฐานส่วนประมาณค่า ตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษ

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ค่าร้อยละของการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ชาย	16	25.80
หญิง	46	74.20
รวม	62	100

จากตาราง 1 เมื่อพิจารณากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 65 คน ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2564 พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 62 คน โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 74.20 และเป็นเพศชาย จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 25.80

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษ แสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษ

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1.ปัจจัยด้านทัศนคติจากตัวนิสิต			
1.1 ท่านชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ	4.24	0.43	มาก
1.2 ท่านชอบอ่านภาษาอังกฤษจากสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต	3.92	0.70	มาก
1.3 ท่านมักจะใช้เวลาในยามว่างไปกับกิจกรรม บันเทิงต่าง ๆ บนโซเชียลมีเดียมากกว่าใช้เวลาใน การอ่านภาษาอังกฤษจากสื่อต่าง ๆ	1.98	0.92	น้อย
1.4 ท่านมักจะหลีกเลี่ยงการอ่านเนื้อหาที่เป็น ภาษาอังกฤษจากสื่อต่าง ๆ	3.75	0.90	มาก

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1.5 ท่านคิดว่าทักษะการอ่านภาษาอังกฤษมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต	4.63	0.55	มากที่สุด
1.6 ท่านมักจะพบปัญหาขณะอ่านภาษาอังกฤษ	3.02	1.05	ปานกลาง
2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้าน			
2.1 สมาชิกในครอบครัวส่งเสริมให้ท่านอ่านหนังสือภาษาอังกฤษตั้งแต่ยังเด็ก	3.19	1.18	ปานกลาง
2.2 ผู้ปกครองเข้มงวดกับท่านและบังคับให้อ่านหนังสือภาษาอังกฤษเป็นประจำ	3.92	1.05	มาก
2.3 สมาชิกในครอบครัวของท่านเห็นเล็งประโยชน์ของภาษาอังกฤษจึงมักซื้อหนังสือที่มีเนื้อหาเป็นภาษาอังกฤษติดบ้านไว้เสมอ	2.87	1.30	ปานกลาง
2.4 สมาชิกในครอบครัวของท่านอ่านหนังสือภาษาอังกฤษให้ท่านฟังในตอนวัยเด็กเป็นประจำ	2.10	1.20	น้อย
2.5 ผู้ปกครองใส่ใจและสนับสนุนในการหาแนวทางในการพัฒนาภาษาอังกฤษของท่าน	4.11	1.09	มาก
ภาพรวมด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้าน	3.24	0.67	ปานกลาง
3. ปัจจัยด้านการเรียนการสอน			
3.1 กิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการอ่านภาษาอังกฤษไม่น่าสนใจหรือล้าสมัย	3.16	1.07	ปานกลาง
3.2 ครูผู้สอนภาษาอังกฤษมีเทคนิคในการสอนการอ่านที่ดี ทำให้ท่านเข้าใจและรักการอ่าน	3.60	0.91	มาก
3.3 ท่านคิดว่าควรเพิ่มวิชาการอ่านภาษาอังกฤษในหลักสูตรของคณะที่ท่านศึกษาอยู่	3.87	0.91	มาก
3.4 การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนทำให้ท่านอ่านหนังสือภาษาอังกฤษได้เข้าใจมากขึ้นกว่าเดิม	3.79	0.79	มาก
3.5 เนื้อหาที่เรียนไม่สามารถนำไปใช้งานได้จริง	3.38	1.14	ปานกลาง
ภาพรวมด้านการเรียนการสอน	3.56	0.57	มาก

จากตาราง 2 พบว่านิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2564 จำนวน 62 คน มีปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษ มีทั้งสิ้นสามด้าน โดยภาพรวมของปัจจัยในด้านแรก คือ ปัจจัยด้านทัศนคติจากตัวนิสิตมีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด และการใช้เวลาในยามว่างไปกับกิจกรรมบันเทิงต่าง ๆ บนโซเชียลมีเดียมากกว่าใช้เวลาในการอ่านภาษาอังกฤษจากสื่อต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อย โดยภาพรวมของปัจจัยในด้านที่สอง คือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้านมีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ปกครองใส่ใจและสนับสนุนในการหาแนวทางในการพัฒนาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก และสมาชิกในครอบครัวอ่านหนังสือภาษาอังกฤษให้ฟังในตอนวัยเด็กเป็นประจำอยู่ในระดับน้อย และภาพรวมของปัจจัยในด้านสุดท้าย คือ ปัจจัยด้านการเรียนการสอนมีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ควรเพิ่มวิชาการอ่านภาษาอังกฤษในหลักสูตรของคณะที่ศึกษาอยู่ในระดับมาก และกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการอ่านภาษาอังกฤษไม่น่าสนใจหรือล้าสมัยอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปและอภิปรายผล

ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมสามด้านอยู่ที่ 3.46 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติจากตัวนิสิต เป็นปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษที่อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 และสุดท้าย คือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้านเป็นปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24

1. ปัจจัยด้านทัศนคติจากตัวนิสิต เป็นปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษที่อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ปัจจัยด้านทัศนคติเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ส่งผลให้นิสิตมีแรงจูงใจในการเรียนรู้และเห็นคุณค่าของความสำคัญของการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะการอ่านภาษาอังกฤษ ดังที่เห็นได้จาก

นิสิตส่วนใหญ่มีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าทักษะการอ่านภาษาอังกฤษมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ ทักษะคิดยังส่งผลต่อพฤติกรรมในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตสาขาภาษาอังกฤษ เห็นได้จากความชอบหรือความสนใจในการอ่านภาษาอังกฤษจากสื่อต่าง ๆ ที่หลากหลาย รวมถึงการเลือกทำกิจกรรมยามว่างของนิสิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษเชาว์ นันทสุดแสง (2563) ที่ได้ทำการศึกษาในเรื่องทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ กล่าวว่าทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษนั้นมีความสำคัญมากเพราะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียน การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษนั้นจะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับ การ์เนอร์ และลิทเทิร์น วู้ด (อ้างถึงใน กฤษเชาว์ นันทสุดแสง, 2563, น. 197) ที่กล่าวว่าความสำเร็จของการเรียนภาษาอังกฤษขึ้นอยู่กับทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อภาษาอังกฤษ ไม่ได้เป็นผลมาจากความถนัดหรือความฉลาดทางภาษาเท่านั้น เพราะทัศนคติเป็นกุญแจสำคัญสู่ความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Gardner และ Lambert, 1972 (อ้างถึงใน กฤษเชาว์ นันทสุดแสง, 2563, น. 197) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาอังกฤษนั้นจะประสบความสำเร็จได้มีอิทธิพลมาจากความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ การมีทัศนคติที่ดีนั้นจะช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและจะส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ดีของผู้เรียนตามมา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ บวรวัฒนเศรษฐ์ (2557) กล่าวว่า ทัศนคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษเป็นตัวแปรสำคัญที่จะส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านภาษาอังกฤษ จะรักการเรียนรู้ ตั้งใจเรียน มีความสนใจในการค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ นอกจากนี้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ยังเป็นตัวแปรที่ส่งผลทางอ้อมต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียน ซึ่งแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้นเป็นความปรารถนา และความมุ่งมั่นของผู้เรียนที่ต้องการจะประสบผลสำเร็จในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ กล่าวได้ว่าหากผู้เรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมากเท่าไร ก็จะประสบความสำเร็จมากเท่านั้น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้าน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 เนื่องจากครอบครัวและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงสภาพแวดล้อมของครอบครัวนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิต ถ้าครอบครัวนั้นส่งเสริมและสนับสนุนให้ลูก ๆ หลาน ๆ อ่านหนังสือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือภาษาอังกฤษก็จะทำให้ลูกของพวกเขาสามารถอ่านหนังสือภาษาอังกฤษได้อย่างไม่มีปัญหาในอนาคตได้ ดังที่ Greaney และ Hegarty (as cited in Jabbar Mahmood, 2021) กล่าวว่า เด็ก ๆ ที่อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่

สนับสนุนให้พวกเขาได้อ่านหนังสือ พวกเขาจะเห็นว่าการอ่านหนังสือสามารถเป็นกิจกรรมหรืองานอดิเรกที่น่าพามาซึ่งความสุขได้ นอกจากนี้ ความพร้อมของหนังสือและพฤติกรรมการอ่านหนังสือของผู้ปกครองก็มีส่วนสัมพันธ์ที่ทำให้เด็กนั้นมีนิสัยรักการอ่านได้ พวกเขาจะสามารถซึมซับและคุ้นเคยการอ่านหนังสือภาษาอังกฤษได้จากการที่มีพ่อแม่เป็นต้นแบบ และเมื่อพวกเขาเติบโตขึ้นมาก็จะทำให้ไม่มีปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษได้ นอกจากนี้ สิ่งที่เห็นได้ชัดจากผลการวิจัยของปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้าน คือ มีส่วนน้อยที่สมาชิกในครอบครัวได้อ่านหนังสือภาษาอังกฤษให้นิสิตฟังในตอนเด็ก ทำให้นิสิตหลายคนอาจจะมีความปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษเมื่อโตขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Bailey (as cited in Jabbar Mahmood, 2021) กล่าวที่กล่าวว่า ประสบการณ์การรู้หนังสือที่ดีในช่วงต้นและช่วงก่อนวัยเรียนมีส่วนช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการอ่าน และยังสอดคล้องกับ Raslieet al. (as cited in Jabbar, Mahmood & Warraich, 2021) กล่าวว่า การที่พ่อแม่อ่านหนังสือกับลูกนั้นมีผลดีต่อการอ่านของลูกได้

3. ปัจจัยด้านการเรียนการสอน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรที่อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิต สุวรรณไพบูลย์, 2550 (อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ บรรณวัฒน์เศรษฐ์, 2557, น. 190) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมการสอนของครูมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน หากครูผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ มีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย เช่น การอธิบาย การใช้คำถาม การใช้สื่อเสริมแรง รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนในวิชานั้นทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีตามไปด้วย นอกจากนี้ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษเชาว์ นันทสุดแสง (2563) กล่าวว่า วิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนมีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียน ครูผู้สอนมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านที่ดี ผู้สอนจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านภาษาอังกฤษกับผู้เรียน สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นสถานที่ที่น่าศึกษา มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์และปฏิบัติ มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านการอ่านภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งในงานวิจัยของ กฤษเชาว์ นันทสุดแสง (2563) ยังกล่าวอีกว่า เนื้อหาการอ่านที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนควรมีความเหมาะสมกับผู้เรียนด้วย ควรมีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก อีกทั้งเนื้อหาควรมีความน่าสนใจ ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ไม่ยากเกิน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และมี

ประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ เป็นต้น หากเนื้อหาคำอ่านที่นำมาสอนไม่มีความน่าสนใจ ล้าสมัย ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน จะมีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าทัศนคติเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อปัญหาการอ่านของนิสิตมากที่สุด ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ เพราะหากผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านจะทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการอ่านภาษาอังกฤษ ดังนั้นผู้ปกครองหรือผู้สอนควรที่จะปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการอ่านให้กับผู้เรียนซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนเรื่องการอ่านได้ดียิ่งขึ้น

2. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบเกี่ยวกับปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งมหาวิทยาลัยจะมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหา เช่น การจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมในรายวิชาการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษามีพื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้สอนสามารถวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการสอน และการใช้สื่อการสอนได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน ทำให้ช่วยลดปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างที่นอกเหนือจากสาขาวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อเปรียบเทียบหาความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษ

2. ควรศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียน เช่น การอ่านจับใจความ โครงสร้าง ไวยากรณ์ และคำศัพท์ เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนในการเรียนภาษาอังกฤษ

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการเขียน ด้านการพูด เป็นต้น ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษเชาว์ นันทสุตแสง. (2563). *ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับต่ำ*. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ, (7)1, 199-200. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JMA/article/download/182719/163741/>
- จินตนา อินทร์แหยม. (2562). *อ่านให้เป็น เห็นคุณค่า สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพแน่นอน* สืบค้นจาก https://news.npru.ac.th/u_news/detail.php?new
- ชัยวัฒน์ บวรวัฒนเศรษฐ์. (2557). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. สืบค้นจาก http://www.journal.rmutsb.ac.th/th/data_news/file/rmutsb-journal-20151217-pdf-671.pdf
- ณัฐจิณี ทินวงษ์. (2554). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร). สืบค้นจาก <http://www.sure.su.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/12904/fulltext.pdf>
- มนัสวี ดวงลอย. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ*, สืบค้นจาก <https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/jtermutt/article/view/182833>
- สาวิตรี บุญนุชิต. (2562). *ข้อดีของการอ่านหนังสือภาษาอังกฤษ*. สืบค้นจาก http://lc.nstru.ac.th/th/news/archive/md_content/view/614.html
- อมรรัตน์ ชำนาญรักษา. (2555). *ความหมายของการอ่าน*. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/madoobook/home/khwam-hmay-khxng-kar-xan>
- British Council. (2564). *ทำไมการอ่านภาษาอังกฤษของคุณจึงช้าและยากจัง?*. สืบค้นจาก <https://www.britishcouncil.or.th/english/tips/why-reading-english-is-hard>
- Effortlessenglishclub. (2560). *Importance of English* Retrieved from <https://effortlessenglishclub.com/importance-of-english>.

Jabbar, A., Mahmood, D.K., & Warraich, D.N.F. (2021). *Influence of Family Factors on Children Reading Habits: A Review of Literature*. Elementary Education Online(20), 10.17051.doi, Retrieved from <https://www.bibliomed.org/mnsfulltext/218/218-1620106512.Pdf?1633157574>

บทความวิจัย (Research Article)

รูปแบบการเขียนชื่อพืชวัตถุในตำรายา
วัดไพรสุวรรณ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก

เอกสารจากสำนักศิลปะและวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เลขที่ พส.ช.0264¹A Pattern of Thai Medical Herbal in the Pharmacopoeia of
Wat Phrai Suwan, Amphoe Bangkratum, Phitsanulok Provinceณัฐมล พรหมรอด^{2*} นิตยา ทองย้อย² พัชรียา อ่วมอิมพิช² ธนศักดิ์ จันทร์สดี²
และภัทรพล แสงเงิน²Natthamon Promrot^{2*}, Nittaya Thongyoi², Patchareya Ouam-aimphuet², Thanasak Jansodsai²
and Phakphon Sangngern²

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง รูปแบบการเขียนชื่อพืชวัตถุในตำรายาวัดไพรสุวรรณ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เอกสารจากสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เลขที่ พส.ช.0264 มุ่งศึกษารูปแบบการเขียนชื่อสมุนไพรเฉพาะพืชวัตถุ จากเอกสารต้นฉบับของ ตำรายาวัดไพรสุวรรณ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ในงานวิจัยพิจารณาคำเทียบกับ พจนานุกรมเพื่อสันนิษฐานศัพท์เท่านั้น ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการเขียนชื่อพืชวัตถุที่ใช้ในการ บันทึกตำรายาวัดไพรสุวรรณนั้นมีความหลากหลาย สามารถจำแนกรูปแบบการเขียนที่พบได้ทั้งสิ้น 50 รูปแบบ โดยรูปแบบที่พบมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ รูปแบบที่ 1 เขียนอักษร ห ไว้หน้าคำนั้น เพื่อให้ออกคำนั้นเป็นเสียงจัตวาหรืออักษรนำ พบทั้งสิ้น 60 คำ รูปแบบที่ 2 ใช้เครื่องหมายนิคหิต

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยาระดับปริญญาตรีเรื่อง ชื่อสมุนไพรในตำรายาวัดไพรสุวรรณ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก: การศึกษาเชิงอักษรวิทยา สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

² สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Thai Language Major, Humanities and Social Science, Rajabhat Pibulsongkram University

* Corresponding author; email: loveistofhang@gmail.com

(Received: 8 November 2021; Revised: 17 December 2021; Accepted: 17 December 2021)

แต่ออกเสียงเป็นสระอะในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 59 คำ รูปแบบที่ 3 ใช้รูปวรรณยุกต์เอกแทนเสียงสระอะ ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 56 คำ รูปแบบที่ 4 ใช้รูปวรรณยุกต์โทแทนไม้หันอากาศ พบทั้งสิ้น 38 คำ และรูปแบบที่ 5 ใช้วรรณยุกต์เอกแต่ออกเสียงเป็นสระโอะลดรูป พบทั้งสิ้น 20 คำ

คำสำคัญ: รูปแบบการเขียน พืชวัตถุ ตำรายาวัตไพรสุวรรณ พืชุนโลก

Abstract

This study is based on the Pharmacopoeia of Wat Phrai Suwan, Bangkrathum District, Phitsanulok Province, which contains several types of Thai Medical Herbal: a document taken from the Art and Culture Office of Pibulsongkram Rajabhat University with a reference number พส.ข.0264. The purpose of this paper is to investigate and compare the writing style of Thai medical herbs found in the Pharmacopoeia of Wat Phrai Suwan, Bangkrathum District, Phitsanulok Province to a Thai herbal dictionary. The findings showed that various writing styles in the Pharmacopoeia of Wat Phrai Suwan was conducted and concluded into 50 types. The following is a list of the top five examples. First, ‘ห’ (h alphabet) was written before each word to indicate a rising sound or a prefix; this yielded 60 words. Second, the special symbol or Nikhahit (a Thai symbol for -ang pronunciation) was used to represent the ‘-a’ sound; this yielded 59 words. Third, the ‘E-ka’ tone mark was employed to represent the ‘-a’ sound; this yielded 56 words. Forth, the ‘To’ tone mark was made for a half voice of ‘-a’; this yielded 38 words. Fifth, the ‘E-ka’ tone mark was created to represent a half voice of the ‘-o’; this yielded 20 words.

Keywords: Writing style, Herbal medicine, pharmacopoeia, Wat Phrai Suwan, Phitsanulok

บทนำ

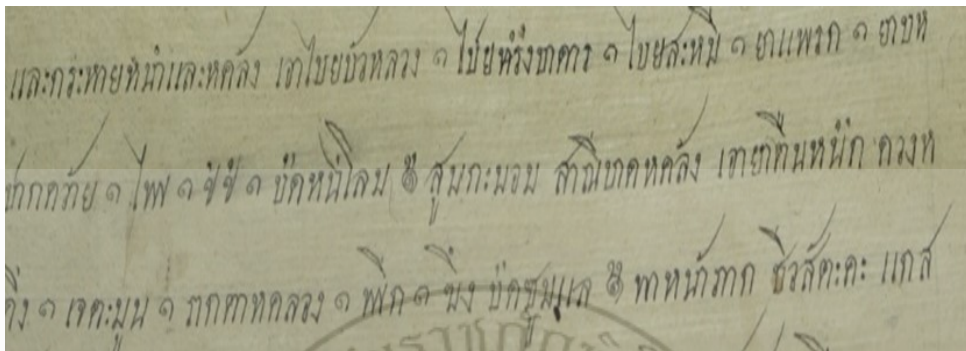
ในการดำรงชีวิตของมนุษย์นั้นจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการที่เรียกว่า ปัจจัย 4 คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค โดยเฉพาะยารักษาโรค มนุษย์ในอดีตนั้นมักใช้ตัวยาที่มาจากธรรมชาติในการรักษาโรค ไม่ว่าจะเป็นพืชสัตว์ (ตัวยาที่มาจากส่วนต่าง ๆ ของพืช) สัตว์วัตถุ (ตัวยาที่มาจากส่วนต่าง ๆ ของสัตว์) หรือธาตุวัตถุ (ตัวยาที่มาจากแร่ธาตุต่าง ๆ) ความรู้ที่ใช้การรักษาโรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับมนุษย์นั้นล้วนเป็นภูมิปัญญาที่ถูกการบ่มเพาะจนงวดเข้าเป็นตำรายาที่นำมาใช้ในการรักษาโรคต่าง ๆ ปัจจุบันผู้คนต่างไปพึ่งพาความรู้จากการแพทย์สมัยใหม่หรือที่เรียกกันว่า “แพทย์แผนปัจจุบัน” จนเมื่อปีพุทธศักราช 2556 มีการปรับปรุงพัฒนาตำรับยาที่มาจากแพทย์แผนโบราณ และประกาศตำรับยาต่าง ๆ เช่น ยาหอมทิพโอสถ ยาหอมเทพจิตร ยาหอมนวโกฐ ยาหอมแก้ลมวิงเวียน เป็นต้น ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2556 (บัญชียาหลักแห่งชาติ, 2556) นับได้ว่าภาครัฐได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของตำรับยาแผนโบราณ ได้มีการนำตำรับยาแผนโบราณต่างๆ ไปทดลองในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการรักษาโรคตามจริง ตัวยาต่างๆ เหล่านี้ที่มาจากตำรับยาแผนโบราณ มักมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ มีผลกระทบต่อร่างกายของมนุษย์น้อยกว่าตัวยาทางการแพทย์แผนปัจจุบัน

คัมภีร์สำคัญทางการแพทย์แผนไทยโบราณที่สำคัญยิ่งฉบับหนึ่งจากหลายฉบับ คือ ตำราแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ อันเป็นคัมภีร์ทางการแพทย์แผนไทยที่รวมสรรพวิชาการไม่ว่าจะเป็น คัมภีร์ฉันทศาสตร์ คัมภีร์ตักกะศิลา คัมภีร์โรคนิตาน คัมภีร์อภัยสันดา คัมภีร์ปฐุมจินดา คัมภีร์ธาตุวิภังค์ เป็นต้น คัมภีร์เหล่านี้ล้วนเป็นคัมภีร์สำคัญที่คนโบราณใช้รักษาโรคเป็นหลัก เนื่องจากเป็นคัมภีร์ที่รวบรวมถึงตำรับยาที่ใช้ในการรักษาโรค แยกเป็นประเภทต่าง ๆ เช่น พระคัมภีร์ปฐุมจินดา ซึ่งว่าด้วยโรคแม่และเด็ก (สูตินรีเวชวิทยาและกุมารเวชวิทยา) อันเป็นศาสตร์ที่สำคัญยิ่ง ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของมนุษย์ที่มีเนื้อหาล้ำลึกถึงกับกำเนิดมนุษย์ในไตรภูมิของพระมหากษัตริย์ (พระยาสิทธิไทย) มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระมหาลงมาดุคอกบัว 5 ดอก อันเป็นคติพระพุทธเจ้า 5 พระองค์ในภัทรกัลป์ การกำเนิดโลกตามคติพุทธศาสนา การกำเนิดมนุษย์และสัตว์ในไตรภูมิแบบต่าง ๆ ตลอดจนลักษณะการประกอบยา เพื่อรักษาโรคแม่และเด็ก เป็นต้น (พระคัมภีร์ปฐุมจินดา, 2542, น. 90-91) ความเชื่อหมอยาหรือแพทย์ในสมัยก่อนมักมีความเชื่อกันว่า คัมภีร์สำคัญในทางการแพทย์แผนไทยเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นผลงานของหมอชีวกโกมารภัจจ์ อันเป็นหมอประจำตัวของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อครั้งสมัยพุทธกาล

การศึกษาเกี่ยวกับตำรายาโบราณนั้น จึงถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้เห็นถึงร่องรอยแห่งภูมิปัญญาของคนโบราณที่ใช้ในการรักษาโรค โดยตำรายาที่คณะผู้วิจัยเลือกมานี้เป็นตำรายาจากวัดไพรสุวรรณ ตำบลบ้านไร่ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เอกสารจากสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก เลขที่ พส.ข.0264 โดยตำรายาเรื่องนี้เป็นหนึ่งในตำรายาจากวัดต่าง ๆ ทั้งในเขตจังหวัดพิษณุโลกและใกล้เคียง โดยในปีพุทธศักราช 2526 มีการรวบรวมเอกสารเหล่านี้มาไว้ที่สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาโบราณของคนในอดีต เมื่อกาลเวลาผ่านไปเกือบ 40 ปี ตำรายาโบราณที่ถูก “แช่แข็ง” นิ่งสนิทเหล่านี้ถูกนำออกมาศึกษาอีกครั้งเมื่อปีพุทธศักราช 2560 โดยนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และหลังจากนั้นก็มีการศึกษามาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

สาเหตุหลักที่คณะผู้วิจัยเลือกตำรายาวัดไพรสุวรรณฯ นี้ เนื่องจากมีสภาพเอกสารที่ค่อนข้างสมบูรณ์และยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาและปริวรรต โดยต้นฉบับเป็นสมุดไทยขาว หมึกดำ อักษรไทย ภาษาไทย มีเนื้อหาหลักเกี่ยวกับตำรับยาที่ใช้ในการรักษาโรคต่าง ๆ มีจำนวนทั้งสิ้น 146 หน้าสมุดไทย มีอักษรจำนวน 5 บรรทัดต่อ 1 หน้าสมุดไทย อีกทั้งคณะผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปรัชญามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่เน้นบัณฑิตนักปฏิบัติ เพื่อพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเลือกตำรายาฉบับดังกล่าวอันเป็นตำรายาที่อยู่ในท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลกมาเป็นกรณีศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยจะมุ่งไปที่เรื่องอักขรวิธีเป็นหลัก เนื่องจากปัญหาสำคัญที่พบเป็นประจำในการปริวรรตเอกสารโบราณนั้น คือ การไม่สามารถอ่านหรือสันนิษฐานคำศัพท์นั้นได้ เนื่องจากระบบอักขรวิธีของคนโบราณที่ใช้ในการเขียนนั้นต่างจากอักขรวิธีปัจจุบัน อาจจะเพราะระบบการบันทึกเอกสารของคนโบราณโดยเฉพาะท้องถิ่นพิษณุโลกนั้นยังไม่มีระบบโรงพิมพ์ที่ทันสมัยเหมือนกับตำรายาหลวงในพระนคร ดังนั้นชาวบ้านหรือพระสงฆ์ที่เป็นหมอยาจึงต้องบันทึกตำรายาเหล่านี้ด้วยลายมือของตนเองจึงเกิดความลักลั่นของตัวอักษร เหตุเพราะเป็นการบันทึกตามความเข้าใจและประสบการณ์ของคนในท้องถิ่น ดังนั้นลายมือของหมอยาแต่ละคนจึงต่างกันไปตามรูปแบบของตน หรือตำรายาที่ตนคัดลอก ตัวอย่างจากเอกสารต้นฉบับตำรายาวัดไพรสุวรรณฯ หน้า 36 ดังนี้

ภาพ 1 ต้นฉบับตำรายาวัตไพรสุวรรณ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก

เอกสารจากสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

เลขที่ พส.ช.0264

จากภาพจะเห็นตัวอย่างได้ว่า อักษรวิธีของคนโบราณนั้นต่างจากปัจจุบันอย่างเห็นได้ชัด คือ ใช้พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ที่ต่างจากปัจจุบัน เมื่ออ่านสมุนไพรบางตัวก็ต้องสันนิษฐานคำว่าเป็นคำใด เช่น “ไปยบับหลวง” ก็หมายถึง ไปบับหลวง, “ไปยพ้งบาดาร” หมายถึง ไปทรงบาดาล, “ไปยสะหมี่” หมายถึง ไปสมี่, “ไฟพ” หมายถึง ไฟล, หรือ “พพิก” หมายถึง พริก เป็นต้น

เหตุผลสำคัญที่คณะผู้วิจัยเลือกศึกษาประเด็นของอักษรวิธีที่ใช้ในการบันทึกตำรายา โดยมุ่งศึกษาเฉพาะสมุนไพรเป็นพืชวัตถุเท่านั้น ซึ่งเป็นตัวยาที่พบมากที่สุดจาก 3 ตัวยาตามหลักเภสัชวัตถุ คือ พืช สัตว์ และธาตุ โดยวิจัยนี้จะมุ่งศึกษาจากต้นฉบับจากรูปคำที่ใช้ในการบันทึกเกี่ยวกับสมุนไพรพืชวัตถุ โดยคณะผู้วิจัยจะทำการปริวรรตให้เป็นภาษาไทยตามต้นฉบับและปัจจุบัน **โดยชื่อสมุนไพรเฉพาะพืชวัตถุจะทำการเปรียบเทียบกับเอกสารอ้างอิงทางชื่อสมุนไพรที่สำคัญ คือ พจนานุกรมและสารานุกรมเกี่ยวกับสมุนไพร** บทความนี้อาจก่อให้เกิดประโยชน์สำคัญต่อผู้ที่สนใจด้านศัพท์สมุนไพรพืชวัตถุท้องถิ่นพิษณุโลก และจะเป็นคู่มือสำคัญประกอบการปริวรรตตำรายาท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลกฉบับอื่น ๆ อีกด้วย

วัตถุประสงค์

ศึกษารูปแบบการเขียนชื่อสมุนไพรเฉพาะพืชวัตถุจากเอกสารต้นฉบับของตำรายาวัตไพรสุวรรณ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในหัวข้อนี้จะรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดำรายาแผนโบราณโดยสังเขป เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

งานของกานต์ธีรา จางตระกูล, กุลศรณี เวชกุล, อาภาภัทร ธนะบุญ และภัครพล แสงเงิน (2563) “วรรณกรรมเภสัชกรรมวัดท่านา ตำบลไผ่ล้อม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก: การศึกษาเชิงวิเคราะห์” มีจุดประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบคำประพันธ์ภาษา และเนื้อหา ที่ปรากฏ ศึกษาโรค ตำรายา และวิธีในการรักษาที่พบในวรรณกรรมเภสัชกรรม ผลการศึกษาพบว่า วรรณกรรมเภสัชกรรมวัดท่านา ตำบลไผ่ล้อม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เป็นวรรณกรรมเภสัชกรรมที่มีเขียนบันทึกไว้ตั้งแต่อดีตของคนในพื้นที่ โดยเนื้อหาทั้งหมดเป็นคำประพันธ์ประเภท ร้อยแก้วภาษาไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับสมุนไพรที่นำมารักษาโรค อาการของโรค และวิธีการนำมา รักษาโดยพบตำรายาที่ใช้ในการรักษาโรคทั้งหมด 114 ตำรายา สมุนไพรทั้งหมด 411 ชนิด ตำรายาที่ไม่ใช่สมุนไพร 31 ชนิด และวรรณกรรมวิธีในการปรุงยา 410 วิธี ดังนั้นวรรณกรรมเภสัชกรรมวัดท่านา ตำบลไผ่ล้อม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก จึงเป็นวรรณกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านการรักษาโรคโดยเฉพาะสมุนไพรต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

งานของเกศินี แก้วนิล, นิสิต เมฆแจ้ง, เพ็ญพิชชา พรหมแดง และภัครพล แสงเงิน (2563) “วรรณกรรมเภสัชกรรมวัดสระไม้แดง ตำบลอรัญญิก อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก: การศึกษาเชิงวิเคราะห์” มีจุดประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบคำประพันธ์ ภาษาที่ปรากฏ และเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า วรรณกรรมเภสัชกรรมเรื่องนี้ใช้คำประพันธ์ชนิดร้อยแก้วภาษาไทย โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับอาการของโรควิธีการรักษาโรคด้วยสมุนไพร ผลการศึกษาพบว่า พบตำรายาที่ใช้ในการรักษาโรคต่าง ๆ ทั้งหมด 117 โรค พบสมุนไพรทั้งหมด 480 ชนิด พบส่วนประกอบในการปรุงยาทั้งหมด 11 ชนิดและพบกรรมวิธีในการปรุงยาทั้งหมด 9 วิธี วรรณกรรมเภสัชกรรมเรื่องนี้จึงเป็นวรรณกรรมที่ควรค่าแก่การศึกษา และอนุรักษ์ในด้านภูมิปัญญาของตำรายาท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่างให้คงอยู่สืบไป

งานของภัครพล แสงเงิน และกังวล คัชขิมา (2563) “แนวทางการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตำรายาโบราณในไทย” มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาทิศทางการทำวิจัยเกี่ยวกับตำรายาโบราณ ที่ปรากฏในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประเภทคัมภีร์ หรือเอกสารโบราณจากเอกสาร และงานวิจัยตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 - 2562 จำนวน 38 เรื่อง โดย 1. รวบรวม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดำรายาในไทย โดยเลือกศึกษางานดังกล่าว 20 ปี ย้อนหลัง คือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2542 - 2562 2. แยกประเภทของเอกสาร และงานวิจัย 3. วิเคราะห์

ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยด้านตำรายาด้วยวิธีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยตำรายา หรือตำรับยาจากเอกสารโบราณ และพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis)

4. สรุปผล และข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์สำคัญต่อการศึกษาวิจัยตำรายา ผลการศึกษาพบว่างานที่ศึกษาเกี่ยวข้องกับตำรายา สมุนไพรหรือตำรับยาในตำรายาที่ปรากฏในคัมภีร์หรือเอกสารโบราณจากเอกสาร และงานวิจัยตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง จำนวน 37 เรื่อง พบว่าสามารถแบ่งการศึกษาได้เป็น 4 แนวทางสำคัญ

1. งานที่มุ่งศึกษาด้านตัวยา สมุนไพรตำรับยาในภาพรวม พบจำนวน 15 เรื่อง
2. งานที่มุ่งศึกษาจากด้านตำรับยาการวินิจฉัย วิธีการดูแลรักษา พบจำนวน 7 เรื่อง
3. งานที่มุ่งศึกษาด้านภาษา และวรรณกรรม พบจำนวน 3 เรื่อง
4. งานที่มุ่งศึกษาด้านงานที่มุ่งศึกษาตัวยา อาการโรคเฉพาะด้าน พบจำนวน 12 เรื่อง

งานของมนสิสร วังศิริ และคณะ (2562) “วรรณกรรมเภสัชกรรมวัดนครชุม ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร: การศึกษาเชิงวิเคราะห์” มีจุดประสงค์เพื่อปริวรรตให้เป็นภาษาไทยปัจจุบัน ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบคำประพันธ์ ภาษาที่ปรากฏเนื้อหา และศึกษาวิเคราะห์คุณค่าต่อสังคม ผลการศึกษาพบว่า วรรณกรรมเภสัชกรรมวัดนครชุม ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร เป็นวรรณกรรมเภสัชกรรมที่ได้มีการเขียนบันทึกไว้ตั้งแต่อดีตของชาวบ้านในพื้นที่วัดนครชุม ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร โดยข้อความทั้งหมดเป็นคำประพันธ์ประเภทร้อยแก้วภาษาไทย และภาษาขอมบางส่วน โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับพื้นสมุนไพรที่นำมารักษาโรค อาการของโรค และวิธีการนำมารักษา โดยพบตัวยาที่ใช้ในการรักษาโรคทั้งหมด 191 ขนานพบสมุนไพรทั้งหมด 265 ชนิด พบส่วนประกอบในการปรุงยาที่ไม่ใช่สมุนไพร 39 ชนิด และพบกรรมวิธีในการปรุงยา 37 วิธี ดังนั้นวรรณกรรมเภสัชกรรม วัดนครชุม ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จึงเป็นวรรณกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านการรักษาโรคโดยเฉพาะสมุนไพรต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

งานของสิริขวัญ สุทธิสน, ธนากร จิวสุวรรณ, วีรพล จำปาทอง และภัครพล แสงเงิน (2562) “วรรณกรรมเภสัชกรรมวัดสุนทรประดิษฐ์ ตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก: การศึกษาเชิงวิเคราะห์” มีจุดประสงค์เพื่อปริวรรตให้เป็นภาษาไทยปัจจุบัน ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบคำประพันธ์ ภาษาที่ปรากฏและเนื้อหา และศึกษาวิเคราะห์คุณค่าต่อสังคม ผลการศึกษาพบว่า วรรณกรรมเภสัชกรรมเรื่องนี้ ใช้รูปแบบคำประพันธ์ชนิดร้อยแก้วภาษาไทย และภาษาขอมบางส่วน โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับอาการของโรค หรือบอกวิธีการรักษาของโรคด้วยการใช้สมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่นชนิดต่าง ๆ พบตัวยาที่ใช้ในการรักษาโรค หรืออาการเจ็บป่วยต่าง ๆ

ทั้งหมดจำนวน 167 ขนาน พบสมุนไพรทั้งหมด 269 ชนิด พบส่วนประกอบในการปรุงยาทั้งหมด 16 ชนิด และพบกรรมวิธีที่ใช้ในการปรุงยาทั้งหมด 20 วิธี วรรณกรรมเภสัชกรรมเรื่องนี้บันทึกอาการของโรค ยารักษาโรค และวิธีการปรุงยา ของคนในพื้นที่วัดสุนทรประดิษฐ์ ตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยมีคุณค่าต่อสังคมซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงองค์ความรู้ในด้านการแพทย์แผนไทยโบราณของบรรพบุรุษรวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นพิษณุโลกได้อย่างดี

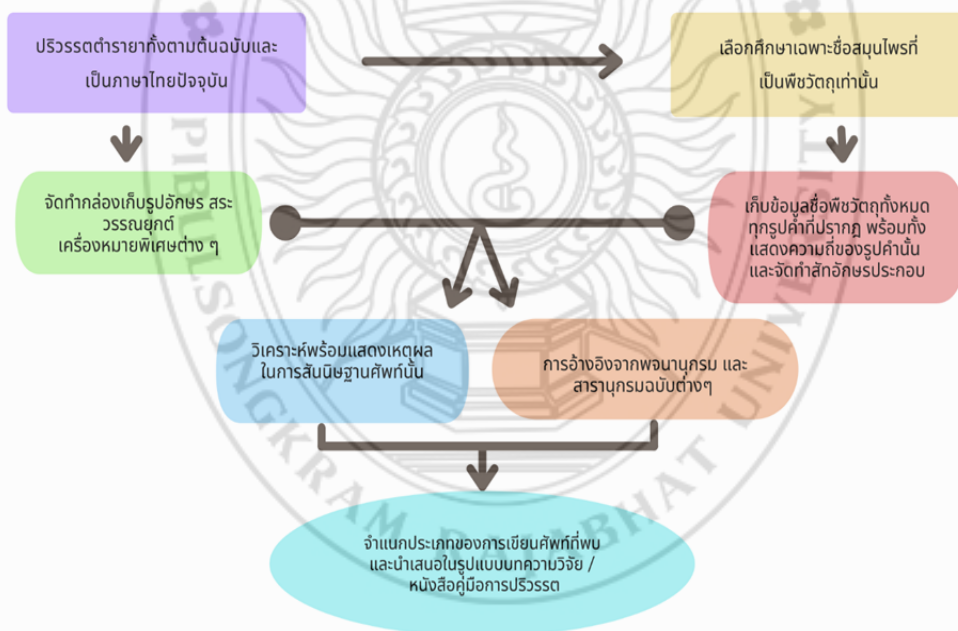
งานของชลิตา สอนจันทร์, ศิริวรรณ เพ็ชรหมณี, อัจฉราภรณ์ ใจแก้ว และภัครพล แสงเงิน (2564) “สารัตถะในตำรายาวัตสันติกาวาส อำเภอพรมพิราม จังหวัดพิษณุโลก” มีจุดประสงค์ มุ่งศึกษาสารัตถะ (สาระสำคัญ) ในตำรายาวัตสันติกาวาส อำเภอพรมพิราม จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้กรอบแนวคิดประยุกต์จากหลักเภสัชกรรม 4 แนวคิดหลักทางการแพทย์แผนไทย ผลการศึกษาพบว่า ตำรายาวัตสันติกาวาส บันทึกในสมุดไทยขาว อักษรไทย ภาษาไทย อักษรขอม ภาษาบาลี ในส่วนของคาถาประกอบการปรุงยา แต่งด้วยคำประพันธ์ร้อยแก้ว ประเภทสารคดี โดยสารัตถะของตำรายาวัตสันติกาวาส มีเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับตำรับยาที่ใช้ในการรักษาโรคต่าง ๆ ทั้งสิ้น 237 ตำรับ พบตัวยาที่เป็นพืชวัตถุจำนวนทั้งสิ้น 515 ชนิด พบตัวยาที่เป็นสัตว์วัตถุจำนวนทั้งสิ้น 64 ชนิด พบตัวยาที่เป็นธาตุวัตถุจำนวนทั้งสิ้น 27 ชนิด พบวิธีการปรุงยาทั้งสิ้น 14 วิธี

งานของนันทรัตน์ ยอดกระโหม, สาวิตรี แก้วเกตุ และภัครพล แสงเงิน (2564) “สารัตถะในตำรายาวัตรับพวงเหนือ อำเภอพรมพิราม จังหวัดพิษณุโลก” มีจุดประสงค์มุ่งศึกษาสารัตถะ (สาระสำคัญ) ในตำรายาวัตรับพวงเหนือ อำเภอพรมพิราม จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้กรอบแนวคิดประยุกต์จากหลักเภสัชกรรม 4 แนวคิดหลักทางการแพทย์แผนไทย ผลการศึกษาพบว่า ตำรายาวัตรับพวงเหนือ บันทึกในสมุดไทยขาว อักษรไทย ภาษาไทย อักษรขอม ภาษาบาลี ในส่วนของคาถาประกอบการปรุงยา แต่งด้วยคำประพันธ์ร้อยแก้ว ประเภทสารคดี โดยสารัตถะของตำรายาวัตรับพวงเหนือ มีเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับตำรับยาที่ใช้ในการรักษาโรคต่าง ๆ ทั้งสิ้น 109 ตำรับ พบตัวยาที่เป็นพืชวัตถุ จำนวนทั้งสิ้น 333 ชนิด พบตัวยาที่เป็นสัตว์วัตถุจำนวนทั้งสิ้น 60 ชนิด พบตัวยาที่เป็นธาตุวัตถุจำนวนทั้งสิ้น 15 ชนิด พบวิธีการปรุงยาทั้งสิ้น 8 วิธี

งานของพอลุทัย ปัญญาจักร, มณฑาทิพย์ บุญแก้ว และภัครพล แสงเงิน (2564) “สารัตถะในตำรายาวัตรสะพานหิน อำเภอพรมพิราม จังหวัดพิษณุโลก” มีจุดประสงค์ มุ่งศึกษาสารัตถะ (สาระสำคัญ) ในตำรายาวัตรสะพานหิน อำเภอพรมพิราม จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้กรอบแนวคิดประยุกต์จากหลักเภสัชกรรม 4 แนวคิดหลักทางการแพทย์แผนไทย ผลการศึกษาพบว่า ตำรายาวัตรสะพานหิน บันทึกในสมุดไทยขาว อักษรไทย ภาษาไทย แต่งด้วยคำประพันธ์ร้อยแก้ว ประเภทสารคดี โดยสารัตถะของตำรายาวัตรสะพานหิน มีเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับตำรับยาที่ใช้ในการ

รักษาโรคต่าง ๆ ทั้งสิ้น 311 ตำรับ พบตัวยาที่เป็นพืชวัตถุจำนวนทั้งสิ้น 533 ชนิด พบตัวยาที่เป็นสัตว์วัตถุจำนวนทั้งสิ้น 89 ชนิด พบวิธีการปรุงยาทั้งสิ้น 12 วิธี

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประเด็นที่ยังไม่พบขึ้นใดกล่าวถึงประเด็นในเรื่อง อักษรวิธี ดังนั้นกรอบแนวคิดสำคัญในการศึกษาครั้งนี้คือ ศึกษาอักษรวิธี ที่ใช้ในการบันทึกสมุนไพรรักษาพืชวัตถุเท่านั้น ตามคำนิยามของวิโรจน์ ผดุงสุนทรารักษ์ (2540, น. 2) ว่า อักษรวิธี หมายถึง การประสมอักษรเป็นคำ ๆ โดยมีพยัญชนะ สระ ตัวสะกดตามมาตราตัวสะกดการใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์ และเครื่องหมายพิเศษต่าง ๆ โดยคณะผู้วิจัยมุ่งศึกษาทั้งตัวพยัญชนะ สระ ตัวสะกด วรรณยุกต์ตลอดจนเครื่องหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ “เขียน” ตัวยาสมุนไพรรักษาพืชวัตถุ พร้อมทั้งแสดงเหตุผลของการสันนิษฐานศัพท์นั้นโดยอ้างอิงจากพจนานุกรมหรือสารานุกรม สมุนไพรมานเป็นหลัก เพื่อความน่าเชื่อถือในการสันนิษฐานศัพท์สมุนไพรมาน งานวิจัยที่ได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมานั้นสามารถจัดทำกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นเตรียมข้อมูล

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตำรายาโบราณและกำหนดขอบเขตการศึกษา
ด้านเนื้อหา

2. ขั้นดำเนินการเก็บข้อมูล

ปริวรรตตำรายาวัตไพรสุวรรณ อำเภอบางกระพุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เอกสารเลขที่ พส.ข.0264
เอกสารจากสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ตามหลักการปริวรรต
เอกสารโบราณ

3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ระหว่างการปริวรรต นำชื่อพืชวัตถุมาเปรียบเทียบกับพจนานุกรมและสารานุกรม
เพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลและสันนิษฐานศัพท์

3.2 รวบรวมศัพท์พืชวัตถุต่าง ๆ โดยใช้สัทอักษรสากล (International Phonetic
Alphabet: IPA) กำกับทุกคำ เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบการออกเสียงและการเขียนของศัพท์สมุนไพร

3.3 วิเคราะห์รูปแบบการเขียนที่ปรากฏ

4. สรุปผลการวิจัยและนำเสนอข้อมูล

นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะอักษรวิธี คือ รูปแบบการเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตลอดจน
เครื่องหมายพิเศษที่ใช้ในการบันทึกชื่อสมุนไพรเฉพาะพืชวัตถุในตำรายาวัตไพรสุวรรณ
อำเภอบางกระพุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เอกสารเลขที่ พส.ข.0264 เอกสารจากสำนักศิลปะ
และวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เท่านั้น

2. พจนานุกรมและสารานุกรมที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล (ทั้งหนังสืออ้างอิง
และชนิดออนไลน์) คือ

2.1 พจนานุกรมสมุนไพรไทยฉบับวิทย์ เทียงบุญธรรม (หนังสืออ้างอิง)

2.2 สารานุกรมสมุนไพรฉบับวุฒิ วุฒิธรรมเวช (หนังสืออ้างอิง)

2.3 www.medthai.com ฐานข้อมูลสมุนไพรไทยชนิดออนไลน์

2.4 www.phargarden.com ฐานข้อมูลสมุนไพรไทยชนิดออนไลน์ คณะเภสัชศาสตร์

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยการสำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรีวรรตตำรายาตามหลักการปรีวรรตเอกสารโบราณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการรวมชื่อสมุนไพรเฉพาะพืชวัตถุเท่านั้น จากเอกสารตำราต้นฉบับจากตำรายาวัตไพรสุวรรณ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เอกสารเลขที่ พส.ข.0264 พบพืชวัตถุทั้งสิ้น 326 ชนิด โดยรูปแบบการเขียนพืชวัตถุที่ปรากฏในตำรายาวัตไพรสุวรรณ ตำบลบ้านไร่ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เอกสารเลขที่ พส.ข.0264 สามารถจำแนก ได้ทั้งหมด 50 รูปแบบ ดังนี้

ตาราง 1 เขียนอักษร ห ไว้หน้าคำนั้นเพื่อให้ออกคำนั้นเป็นเสียงจัตวาหรืออักษรนำ พบทั้งสิ้น 60 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
กรักหี	kràk hà khi:	กรักชี
พิศหนด	phí sà nà:d	พิษนาศน์
ประจำดีหคว้าย	pà kham dì hà khwáj	ประจำดีควาย
ยาหนาง	ja: nǎ.ŋ	ย่านาง
สะหม่อเทด	sà hà mò: thê:d	สมอเทศ

ตาราง 2 ใช้เครื่องหมายนิคหิตแต่ออกเสียงเป็นสระอะในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 59 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
กริดน้ำ	kri: dà ná:	กฤษณา
ขมิ้นออย	khá mìn ʔəj	ขมิ้นอ้อย
มะเดื่อชุมพอน	má dua chu:m pho:n	มะเดื่อชุมพร
ราชพริก	ra: chá phrí:k	ราชพฤกษ์
สะแมทไเล	sà mɛ: thá le:	แสมทะเล

ตาราง 3 ใช้รูปวรรณยุกต์เอกแทนเสียงสระอะในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 56 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
กำหนดง้า	kà hà dôn ɣà:	กระดั่งงา
โกถก่ดุก	kò:d kà du:k	โกฐกระดุก
ม่พร้าว	má phrá:w	มะพร้าว
ส่มูลล่แวง	sà mun lá wɛ:ɣ	สมูลแว้ง
อูตต่พิด	ʔu:d tà phìd	อุตพิต

ตาราง 4 ใช้รูปวรรณยุกต์โทแทนไม้หันอากาศพบทั้งสิ้น 38 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
คัฒมอน	khód mɔ:n	ขัดมอน
ทับทิม	thób thim	ทับทิม
พักบุงซัน	phók bu:ɣ khôn	ผักบุงขน
แมงหรั๊ก	mɛ:ɣ rôk	แมงลัก
สัตะบัน	sàd tà bôn	สัตบรรณ

ตาราง 5 ใช้รูปวรรณยุกต์เอกแต่ออกเสียงเป็นสระโอะลดรูป พบทั้งสิ้น 20 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
จ่งก่นร่ณิ	còn kòn rá nì	จกกลนี
น่มพิจิต	nòm pí cuud	นมพิจิตร
ซ่ม	sòm	ส้ม
ยาตึน่นก	ja: ti:n nòk	หญ้ายาตึน่นก
อ่บเขยเทด	ʔòb chój thê:d	อบเขยเทศ

ตาราง 6 เขียนรูปสระอุแต่หมายถึงสระอุในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 19 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
กรูงข่เมา	kru:ɣ khà maw	กรุงเขมา
กัรกะตุก	kì rá kà tu:k	ตริภุฏฐ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
พูดทราบ	phû:d sa:ŋ	พุทรา
ละหุ่งแดง	lá hũ:ŋ da:ŋ	ละหุ่งแดง
หัดคุน	hâd dà khu:n	หัดคุน

ตาราง 7 ใช้อักษร ภ แทนอักษร ผ พ ฟ ในปัจจุบัน¹ พบทั้งสิ้น 18 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ถั่วพู	thua pu:	ถั่วพู
ผักปราบ	phák prâ:b	ผักปราบ
ผักเสี้ยน	phák siǎn	ผักเสี้ยน
กล้วยถักกาด	phá lá phák kà:d	พรรณผักกาด
ถักเคา	phák khaw	ผักข้าว

ตาราง 8 ใช้อักษร พ แทนอักษร ผ ฝ ฟ ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 19 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ผักโถม	phák kà chô:m	ผักกระโถม
ผักซีลอม	phák chi: lo:m	ผักซีลอม
ผักวารบาน	phák wa:n ba:n	ผักหวานบ้าน
แพกหอม	phèk hõ:m	แพ็กหอม
มะเฟือง	má phuàŋ	มะเฟือง

ตาราง 9 ใช้เครื่องหมายนิคหิตเพื่อแสดงว่าคำนั้นออกเสียงเป็นสระโอะลดรูปพบทั้งสิ้น 17 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
กัดังหง้า	kà dōŋ ŋâ:	กระดังงา
กทุมบัก	kà thu:m bok	กระทุ้มบก
คั่นทรง	khan soŋ	คั่นทรง

¹ เป็นที่น่าสังเกตว่า รูปแบบการเขียนในตำรายาวัดไพรสุวรรณฯ นิยมใช้ ภ แทน ผ พ ฟ และ พ แทนอักษร ผ ฝ ฟ (รูปแบบที่ 7-8) ทั้งนี้อาจจะมาจากความใกล้เคียงกันของลักษณะอักษรหรือการออกเสียงอักษรนั้นก็ได้ (สันนิษฐานโดยคณะผู้วิจัย)

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
คันทา	khon tha:	คนทา
คนทีส่อ	khon thí: sò:	คนทีส่อ

ตาราง 10 ใช้อักษร ข แทน ข ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 16 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ขมินออย	khá min ʔəj	ขมินอ้อย
ขอบช่นางแดง	khǎ:b chá na:ŋ dɛ:ŋ	ขอบชะนางแดง
ขอนดอก	khǎ:n dɔ:k	ขอนดอก
ขา	khǎ:	ข้า
ชิง	khĩŋ	ชิง

ตาราง 11 ใช้อักษร ถ สะกดเพื่อแทนเสียงตัวสะกดแม่กด พบทั้งสิ้น 14 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
โกถ	kò:d	โกฐ
เคาโพถ	khaw phò:d	ข้าวโพด
ช่เอมเทถ	chá ʔe:m thêd	ชะเอมเทศ
ชุมเหถ	chu:m hê:d	ชุมเห็ด
เตาเกยถัด	taw kiad	เต่าเกียด

ตาราง 12 ใช้รูป ใ่อ, ใเอ, ใเออ แทนเสียงสระ ใเออ พบทั้งสิ้น 12 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ขิเล็กเลียด	khĩ le:k lə:d	ขี้เหล็กเลียด
ไครเครือ	khraj khrua	ไคร้เครือ
แดงเถื่อน	tɛ:ŋ thuàn	แดงเถื่อน
บัวเพื่อน	bua puān	บัวเพื่อน
มะกล่ำเครือ	má klam khrua	มะกล่ำเครือ

ตาราง 13 ใช้อักษร ย วางไว้ท้ายพยัญชนะต้นที่มีสระไอ (ทั้งไ้ม้วนและไ้มลาย) เพื่อย้ำว่าคำนั้นออกเสียง ไอ (ai) พบทั้งสิ้น 11 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ไชยเนา	khaj naw	ไชเนา
ทองลงไยมน	tho:ŋ la:ŋ baj mòn	ทองหลางไยมน
ปะคำไคย	pà kham kaj	ประคำไก่อ
พักไหย	phók hăj	ผักไห่
พักอีไรย	phók ʔi: raj	ผักอีไร

ตาราง 14 ใช้รูป เีย, เีย แทนเสียงสระเอีย พบทั้งสิ้น 10 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
กัเทียม	kà thia:m	กระเทียม
ตเคียน	tà khiăn	ตะเคียน
เทียน	thian	เทียน
เทียนดำ	thian dam	เทียนดำ
ผักเสียนผี	phák siăn ʔi:	ผักเสี้ยนผี

ตาราง 15 ใช้ -อ, -อ แทนสระออ พบทั้งสิ้น 10 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
โกธสอ	kò:d sò:	โกธูสอ
คนทิสอ, คินทิสอ	khon thí sǎ:, khon thí sò:	คนทีสอ
จิงจ่อไญ	cìŋ cò: jaj	จิงจ้อใหญ่
บอระเพช, บ่อระเพช	bo: rá pe:d	บอระเพ็ด
พุงดอ, พุงด่อ	phu:ŋ do:	พุงดอ

ตาราง 16 ใช้รูป “ไ-ย” แทนสระโและไอ พบทั้งสิ้น 10 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ไยเนา	khaj naw	ไยเนา
ชเอมไทย	chá ʔe:m thaj	ชะเอมไทย
ทองลงไยมัน	tho:ŋ la:ŋ baj mon	ทองหลางไยมัน
ปะคำไย	pà kham kaj	ประคำไย
ผักไย	phók hăj	ผักไย

ตาราง 17 ใช้อักษร อ แทนอักษร ว ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 9 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
กล้อยตีบ	klô:j ti:b	กล้วยตีบ
โกธห้อย	kò:d hô: bô:	โกธห้วยบัว
แทงทอย	te:ŋ to:j	แทงทวย
บ้อชม	bô: chom	บัวชม
บ้อเพื่อน	bô: puân	บัวเพื่อน

ตาราง 18 ใช้อักษร ร เป็นตัวสะกดแทนอักษร น พบทั้งสิ้น 9 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
โกธการพร้าว	kò:d ka:n prá:w	โกธก้านพร้าว
งวงตาร	ŋuaŋ ta:n	งวงตาน
จรร	can	จัน
ตัคร	tà kha:n	ตะค่าน
วารนำ	wa:n nam	ว่านน้ำ

ตาราง 19 ใช้รูปวรรณยุกต์โทแทนรูปวรรณยุกต์เอก พบทั้งสิ้น 9 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ฆ่า	khá:	ฆ่า
น้อยหน้า	no:j nâ:	น้อยหน้า

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
มะง้อ	má ɲó:	มะงั่ว
ว่านเปราะ	wá:n prə	ว่านเปราะ
ว่านหน้า	wá:n nām	ว่านน้า

ตาราง 20 ใช้สระอิต่อออกเสียงเป็นสระอีในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 8 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ชีกา	khì ka:	ชีกา
ชีกาแดง	khǐ ka: de:ŋ	ชีกาแดง
ชีเล็ก	khǐ lê:k	ชีเหล็ก
จ่งก่นร่ณี่	còŋ kòn rá nì	จงกลนี้
ดิหปิล	dì hà pil	ดีปลี

ตาราง 21 ใช้คำว่า ยา, ญา แทนคำว่า หย้า ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 8 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ยหค้ำ	já hà khá:	หย้าคา
ยางวงข้าง, ญางวงซง	ja: ɲaŋ cháŋ, ja: ɲaŋ choŋ	หย้าวงข้าง
ยาชันณ่กาด	ja: chan ná kà:d	หย้าชันกาด
ยาเก้รดหอย, ญาเกลดหอย	ja: kléd hǎj, ja: kléd hǎj	หย้าเก้รดหอย
ยาตินน่ก	ja: tì:n nók	หย้าตินนก

ตาราง 22 ใช้อักษร ล แทนอักษร ร ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 8 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
เนล่ภูลี	ne lá pu si	เนระพูลี
ปลู	plu:	ปรู
เปละหอม	plò hǎ:m	เปราะหอม

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
มะกรูด	má klu:d	มะกรูด
ล้จับพืด	lá nǎb phìd	ระจับพิษ

ตาราง 23 ใช้อักษร ค แทนอักษร ข พบทั้งสิ้น 8 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
คมีนออย	khá min ʔəj	ขมีนอ้อย
คะหุนละมุด	khá nǎn lá mu:d	ขนุนละมุด
คัฒมอน	khód mɔ:n	ขัดมอน
เคา	khaw	ข้าว
เคาโพล	khaw phô:d	ข้าวโพด

ตาราง 24 ใช้อักษร ด สะกดแทน ศ,ษ,ส ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 7 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
กริดหน้า	krid nâ:	กฤษณา
จันเทด	côn thé:d	จันทน์เทศ
ชะเอมเทด	chá ʔe:m théd	ชะเอมเทศ
พิดินาถ	phí dà nâ:d	พิษนาศน์
หัดคูน	hâd dà khu:n	หัสคูน

ตาราง 25 ใช้คำว่า วาน, ว้าน แทนคำว่า ว่าน พบทั้งสิ้น 6 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
วานกริบแรด, ว้านกริบแรด	wa:n krìb rɛ:d, wá:n hà kríb rɛ:d	ว่านกิบแรด
วานเปราะ, ว้านเปราะ	wa:n prə, wá:n prə	ว่านเปราะ
ว้านนางคำ	wá:n nǎŋ kham	ว่านนางคำ
ว้านหน้า, วานหน้า	wá:n nǎm, wa:n nǎm	ว่านน้ำ
ว้านแสงพพอาทิตย์	wá:n sǎŋ phrá ʔa: thî:d	ว่านแสงพระอาทิตย์

ตาราง 26 ใช้อักษร ซ แทนอักษร ส ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 6 คำ เช่น

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ซ่ม	sòm	ส้ม
ซ่มกุง	sòm ku:ŋ	ส้มกุ่ม
ซ่มซา	sòm sa:	ส้มซ่า
ซ่มปวย	sòm puaj	ส้มป่อย
ซ่มโอ	sòm ʔo:	ส้มโอ

ตาราง 27 ใช้สระอีแต่ออกเสียงเป็นสระอิในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 5 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
กะทือ	kà thu	กะทือ
ฉึง, ชึง	khunŋ, khuñŋ	ชิง
จุกะโรหิหนี	cu: kà ro: hui hà ní	จุกโรหิณี
นมพิจิต	nòm pí cuud	นมพิจิตร
มหาหึง	má hă: huñŋ	มหาหิงค์

ตาราง 28 ใช้อักษร พพ แทนอักษร พร, พล พบทั้งสิ้น 5 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
พพิกไทย	phá phi:k thaj	พริกไทย
พพิกหอม	phi phók hă:m	พริกหอม
พพิกหาง	phi: phók hă:ŋ	พริกหาง
ไผพ	phaj	ไพล
ว่านแสงพพอาทิด	wá:n sě:ŋ phá ʔa: thi:d	ว่านแสงพระอาทิตย์

ตาราง 29 ใช้คำว่า “นำ” แทนคำว่า “น้ำ” ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 4 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
โกณนำเตา	kò:d nam taw	โกศน้ำเต้า
นำเตา	nam taw	น้ำเต้า

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
น่านอง	nam no:ŋ	น้านอง
วานน้ำ	wa:n nam	ว่านน้ำ

ตาราง 30 ใช้สระเอาแทนสระอาในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 4 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
เคา	khaw	ข้าว
เคาโพด	khaw phô:d	ข้าวโพด
ผักเคา	phôk khaw	ผักข้าว
มะเปร้าว	má phráw	มะพร้าว

ตาราง 31 ใช้อักษร ซ แทนอักษร ส พบทั้งสิ้น 4 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
พิลางกาซา	phí la:ŋ ka: sa:	พิลังกาสา
ขระคาน	sà rá kha:n	สะค่าน
ซาลัพัดพิด	să: lá phád phìd	สารพัดพิษ
ซาระภี	să: rá phi:	สารภี

ตาราง 32 ใช้อักษร ผ แทนอักษร ฝ พบ ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 3 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
แฝกหอม	phěk hǎ:m	แฝกหอม
ผูงดอ	phũ:ŋ do:	พุงดอ
ผักเคา	phôk khaw	ผักข้าว

ตาราง 33 ใช้สระอิแต่ออกเสียงสระอีในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 3 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
กะทียบยอบ	kà thíb jo:b	กระทียบยอบ
กัทื่อ	kà thí ?a	กะทื่อ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
มะเขือขึ้น	má khuà khì:n	มะเขือขึ้น

ตาราง 34 ใช้อักษร ฟ แทนอักษร ผ ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 3 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ฟักเปด	fák pè:d	ผักเป็ด
ไผย	fa:j	ไผ่
ไผยป่า	fa:j pà:	ไผ่ป่า

ตาราง 35 ใช้สระโอแทนโอ พบทั้งสิ้น 3 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
จิงจ่อใหญ่	cìng cò: jaj	จิงจ้อใหญ่
เปล้าใหญ่	plá:w jaj	เปล้าใหญ่
หย้าไต่ยบาย	jâ: taj bai	หย้าไต่ใบ

ตาราง 36 ใช้อักษร ณ แทนอักษร น พบทั้งสิ้น 3 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
จ่งก่นรณี	còng kòn rá nì	จنگลณี
เนรภูสี	ne: rá pu: sǐ:	เนระพูสี
เบญกาณี	be:n yá ka: ni:	เบญกาณี

ตาราง 37 ใช้คำว่า วาย, ว้าย แทนคำว่า หวาย พบทั้งสิ้น 3 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ว้าย	wá:j	หวาย
ว้ายต่หัลลา	wá:j tà hà klá:	หวายตะค้า
ว้ายต้มอย	wa:j tà mo:j	หวายต้มอย

ตาราง 38 ใช้อักษร ข แต่หมายถึงอักษร ข พบทั้งสิ้น 3 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ขมา	kha:	ข่า
ขมาตาแดง	kha: ta: da:ŋ	ข่าตาแดง
ขมิ้น	khìŋ	ขิง

ตาราง 39 ใช้สระอ้อแทนคำสระอีในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 2 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
หับทิม	thób thu:m	หับทิม
สะเดาดิ้น	sà daw du:n	สะเดาดิน

ตาราง 40 ใช้อักษร พ สะกดแทน บ ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 2 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
วารกริพแรถ	wa:n krìb rɛ:d	ว่านกีบแรด
อ่พเขย	ʔòb chɔ́:j	อบเชย

ตาราง 41 ใช้อักษร ร, ล แทนอักษร ฟ พบทั้งสิ้น 2 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
โกถจูลาลำภา	kò:d cu: ra: lam pha:	โกฐจุฬาลัมพา
ม่หาการ	má hă: ka:n	มหากาฬ

ตาราง 42 ใช้รูปไม้หันอากาศแทน รร (ร หัน) พบทั้งสิ้น 2 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
พัละภักกาด	phá lá phák kà:d	พวรรณผักกาด
สัดตะบัน	sàd ta ban	สัตบรรณ

ตาราง 43 ใช้อักษร ฝ แทนอักษร ผ ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 1 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ฝักเสียนผี	fók siǎn phǐ	ฝักเสี้ยนผี

ตาราง 44 ใช้อักษร ม แทนอักษร ป ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 1 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
มะคำไถย	má kham kaj	ประคำไก่อ

ตาราง 45 ใช้อักษร ทร แทน ซ พบทั้งสิ้น 1 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ซ่มทรา	sòm thra:	ส้มซ่า

ตาราง 46 ใช้ ริ แทน ฤ พบทั้งสิ้น 1 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
กริศหน้า	krid sà nâ:	กฤษณา

ตาราง 47 ใช้อักษร ฉ แทนอักษร ช ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 1 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ฉะเอมเทศ	chà ?e:m théd	ชะเอมเทศ

ตาราง 48 ใช้สระอุแต่หมายถึงสระโอในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 1 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
มุกมัน	mû:k man	โมกมัน

ตาราง 49 ใช้อักษร ข แทนอักษร ค ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 1 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ขู่	khà khà	คุคชะ

ตาราง 50 ใช้อักษร ญ แทนอักษร ย ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 1 คำ คือ

คำศัพท์ต้นฉบับ	สัทอักษร	คำปัจจุบัน
ญานาง	ja: na:ŋ	ยานาง

สรุปผล

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ตำรายาวัตไพรสุพรรณ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เอกสารเลขที่ พส.ข.0264 พบพืชวัตถุทั้งสิ้น 326 ชนิด พืชวัตถุที่ปรากฏในตำรายาวัตไพรสุพรรณ ตำบลบ้านไร่ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เอกสารเลขที่ พส.ข.0264 สามารถจำแนกประเภทรูปแบบการเขียนศัพท์ที่พบในเอกสารต้นฉบับ ได้ทั้งหมด 50 รูปแบบ ในส่วนของการวิจัยเรื่องของรูปแบบการเขียนทั้ง 50 รูปแบบนั้น ถือว่ามีความแตกต่างจากงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำตำรายาต่าง ๆ ของจังหวัดพิษณุโลก โดยรูปแบบที่พบมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ รูปแบบที่ 1 เขียนอักษร ห ไว้หน้าคำนั้นเพื่อให้ออกคำนั้นเป็นเสียงจัตวาหรืออักษรนำ พบทั้งสิ้น 60 คำ รูปแบบที่ 2 ใช้เครื่องหมายนิคหิตแต่ออกเสียงเป็นสระอะ ในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 59 คำ รูปแบบที่ 3 ใช้รูปวรรณยุกต์เอกแทนเสียงสระอะในปัจจุบัน พบทั้งสิ้น 56 คำ รูปแบบที่ 4 ใช้รูปวรรณยุกต์โทแทนไม้หันอากาศ พบทั้งสิ้น 38 คำ และรูปแบบ ที่ 5 ใช้วรรณยุกต์เอกแต่ออกเสียงเป็นสระโอะลดรูป พบทั้งสิ้น 20 คำ

เนื่องจากการศึกษารูปแบบการเขียนครั้งนี้ถือเป็นการศึกษาและรวบรวมวิธีการบันทึกชื่อพืชวัตถุที่ปรากฏในตำรายาวัตไพรสุพรรณ ตำบลบ้านไร่ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เอกสารเลขที่ พส.ข.0264 ซึ่งยังไม่เคยมีผู้ใดได้ทำการวิจัยประเด็นนี้มาก่อน อีกทั้งคณะผู้วิจัยยังได้กล่าวไปแล้วในที่มาและความสำคัญของปัญหาของการทำวิจัยเรื่องนี้ที่ว่า ปัญหาสำคัญของการอ่านตำรายาโบราณ คือ ไม่สามารถอ่านหรือสันนิษฐานศัพท์ได้ง่ายนัก จะต้องอาศัยความรู้ทั้งด้านอักษรศาสตร์และเภสัชประกอบกัน ดังนั้นงานวิจัยเรื่องนี้จะช่วยในเรื่องของการสันนิษฐานศัพท์พืชวัตถุในตำรายาพิษณุโลกฉบับอื่น ๆ ได้อย่างมากอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรศึกษารูปแบบการเขียนชื่อสมุนไพรอื่นนอกจากพืชวัตถุ คือ สัตว์วัตถุและธาตุวัตถุ จะทำให้การศึกษาคอบคลุมรอบด้านมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาประเด็นการเปลี่ยนแปลงในสมุนไพรแต่ละชนิดว่ามีการใช้เสียงในการเขียนชื่อสมุนไพรอย่างไร เช่น ขมิ้นออย (ขมื่นอ้อย) ขา ขา ขา (ขา) เพื่อให้เห็นถึงกลวิธีการเขียนและการ ใช้คำ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กานต์ธีรา จางตระกูล, กุลศรภ์ เวชกุล, อาภาภัทร ธนะบุญ และภัครพล แสงเงิน. (2563). *วรรณกรรมเภสัชกรรมวัด ท่านา ตำบลไผ่ล้อม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก: การศึกษาเชิงวิเคราะห์*. ใน รายงานประกอบการสัมมนาทางวิชาการ “พิพิธวิทย์ วิจิตรวิทยา ภาษาไทย ประจำปีการศึกษา 2562 สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก (น. 167-179). พิษณุโลก: สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เกศินี แก้วนิล, นิสิต เมฆแจ่ม, เพ็ญพิชชา พรหมแดง และภัครพล แสงเงิน. (2563, เมษายน - กันยายน). *วรรณกรรมเภสัชกรรมวัดสระไม้แดง ตำบลอรัญญิก อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก: การศึกษาเชิงวิเคราะห์*. จุลสารศิลปพิบูล สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 2(2), 1-15.
- ชลิตา สอนจันทร์, ศิริวรรณ เพ็ชรมณี, อัจฉราภรณ์ ใจแก้ว และภัครพล แสงเงิน. (2564). *สารัตถะในตำรายาวัตสันติกาवास อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก*. ในรายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติพะเยาวิทย์ ครั้งที่ 10 มหาวิทยาลัยพะเยา วันที่ 28-29 มกราคม 2564 (น. 4020-4034). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ตำรายาวัตไพรสุวรรณ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก. สมุดข่อยเลขที่ พส.ข.0264 เอกสารจากสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- นันทรัตน์ ยอดกระโหม, สาวิตรี แก้วเกต และภัครพล แสงเงิน. (2564). *สารัตถะในตำรายาวัตกรับพวงเหนือ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก*. ในรายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ

ระดับชาติพะเยาวิจัย ครั้งที่ 10 มหาวิทยาลัยพะเยา วันที่ 28-29 มกราคม 2564
(น. 4035-4048). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

บัญญัติหลักแห่งชาติ. (2556). *บัญญัติจากสมุนไพรมะพร้าว* (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่
7 สิงหาคม 2556). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

พระคัมภีร์ปฐมจินดา. (2542). *ตำราแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

พอฤทัย ปัญญาจักร, มณฑาทิพย์ บุญแก้ว และภัครพล แสงเงิน. (2564). *สารัตถะในตำรายา
วัดสะพานหิน อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก*. ใน รายงานสืบเนื่องการประชุม
วิชาการระดับชาติพะเยาวิจัย ครั้งที่ 10 มหาวิทยาลัยพะเยา วันที่ 28-29 มกราคม 2564
(น. 3645-3657). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

ภัครพล แสงเงิน และกัณวศ คัชชีมา. (2563, กรกฎาคม - สิงหาคม). *แนวทางการศึกษาวิจัย
เกี่ยวกับตำรายาโบราณในไทย*. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. 39(4), 64-81.

มณีสร วงศ์ศรี, มณีนุชยา วันเย็น, วรณภาพร โสภขานา และภัครพล แสงเงิน. (2562).
*วรรณกรรมเภสัชกรรมวัดนครชุม ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร:
การศึกษาเชิงวิเคราะห์*. ใน รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ พะเยาวิจัย
ครั้งที่ 8 วันที่ 24-25 มกราคม 2562 (น. 2134-2142). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

วิโรจน์ ผดุงสุนทรารักษ์. (2540). *อักษรไทยและอักษรขอมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สิริขวัญ สุทธิสน, ธนากร จิวสุวรรณ, วีรพล จำปาทอง และภัครพล แสงเงิน. (2562).
*วรรณกรรมเภสัชกรรมวัดสุนทรประดิษฐ์ ตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัด
พิษณุโลก: การศึกษาเชิงวิเคราะห์*. ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ
พะเยาวิจัยครั้งที่ 8 วันที่ 24-25 มกราคม 2562 (น. 2147-2161). พะเยา : มหาวิทยาลัย
พะเยา.

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

The Use of Active Learning Concept for Developing a Learning
Management Model to Improve Academic Achievement of
Prathomsuksa 4 Students under the Department of Social Studies,
Religions and Cultures

นพรัตน์ มาเขียว¹Nopparat Makheaw¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 2) เพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 3) เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ดำเนินการวิจัยด้วยระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนาเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิด

¹ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, โรงเรียนสักราบประชาสรรค์

¹ Social Studies, Religion and Culture Learning Subject Group, Ban Sak Ngam Prachasan School

*Corresponding author; email: 18noparat21@gmail.com

(Received: 8 November 2021; Revised: 24 December 2021; Accepted: 24 December 2021)

การเรียนรู้เชิงรุก (active learning) ขั้นที่ 2 การทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) และขั้นที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียน สักงามประชาสรรค์ (เกษตรศาสตร์อนุสรณ์ 37) จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) 2) คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังทดลอง (one group pretest-posttest design) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ การทดสอบค่าที (t-test dependent) ผลการวิจัย พบว่า 1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบ SEAAACE Model 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นสร้างสิ่งจูงใจ (stimulus) 2) ขั้นสร้างประสบการณ์ (experience) 3) ขั้นดำเนินกิจกรรม (activity) 4) ขั้นประยุกต์ใช้ (apply) 5) ขั้นสรุปผล (conclude) และ 6) ขั้นประเมินผล (evaluate) ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีผลการประเมินระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 2. ผลการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) หลังการพัฒนามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) พบว่าผลการประเมินด้านความถูกต้องเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

With the help of an active learning concept to develop academic achievement of the Prathomsuksa 4 students under the department of social studies, religions and cultures, the research had three objectives: 1) to establish and verify the quality of the learning model, 2) to experiment and study the results of using the learning management model, and 3) to assess the effectiveness of the learning model and the manual for the learning management model. The research methodology was divided into three steps: 1) Creation and examination of the quality of the learning management model, 2) Experiment and study of an effect of using the learning management model, and 3) Evaluating the effectiveness of the model and manual for the learning management model. The samples were ten students selected from the Prathomsuksa 4 students in the second semester of the academic year 2020 at Sakngamprachasan School (Kasetsart Anusorn 37) by using a purposive sampling technique. The research tools were 1) the learning management model, 2) the manual for the learning management model, 3) the learning achievement test, and 4) the model's effectiveness assessment form and the manual for the learning management model, with one group pretest-posttest design. The data were collected and analyzed using a percentage and a T-test (t-test dependent). The results were as follows: 1. The learning management model consisted of five components: principles, objectives, content, learning activities, and measurement and

evaluation of these learning activities according to six steps of the SEACE Model: stimulus, experience, activities, application, conclusion, and evaluation. Based on the quality examination of the learning management model and the manual for the learning management model, the assessment results possessed the suitability and feasibility at the highest level. 2. The results of experiment and the study of results of experiment using the learning management model were at a high level and were statistically significant at 0.05 level. 3. The results of evaluating the effectiveness of the model and the manual for the learning management model possessed an accuracy, appropriateness, usefulness and possibility as a whole at the highest level.

Keywords: Learning management model, Development of academic achievement, Proactive, Learning

บทนำ

สถานการณ์และแนวโน้มของสังคมไทย ด้านคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยพบว่าส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เนื่องจากข้อจำกัดของการศึกษาไทยทั้งปัญหาเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนที่เน้นการท่องจำ ทำให้ขาดกระบวนการคิดที่นำไปสู่การสร้างความรู้ เป็นระบบที่ผู้เรียนฟังจากครูอย่างเดียว ไม่กล้าคิด กล้าแสดงความคิดเห็น คิดวิเคราะห์ไม่เป็น ผู้เรียนขาดเป้าหมายในการเรียนรู้ และปฏิบัติกิจกรรมโดยขาดความสนใจ ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนหรือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด ขณะเดียวกันคนไทยส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ในระดับน้อย จึงเป็นความท้าทายต่อการจัดการศึกษาของไทยที่ต้องเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต ซึ่งมีสิ่งสำคัญที่สุดคือทักษะการเรียนรู้ และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคนไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 10) ประกอบกับโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระตามหลักสูตรควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ที่จำเป็น และการเรียนรู้สาระวิชา ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าด้วยตนเองของผู้เรียน โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, น. 41-42) ครูใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดย

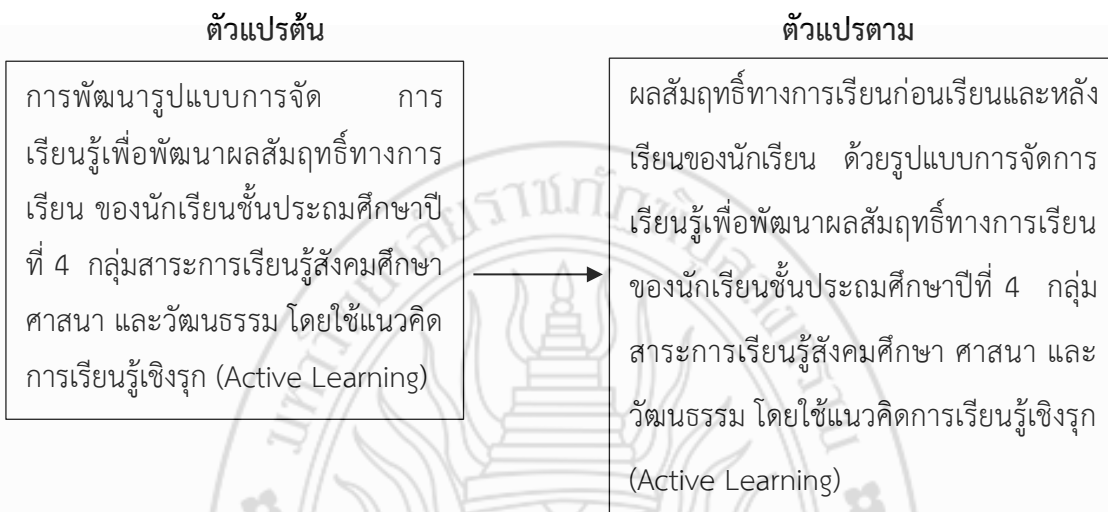
การศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ในขณะเดียวกันครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเปลี่ยนบทบาทด้วยเช่นกัน โดยผู้เรียนต้องกำหนดเป้าหมาย วางแผนและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง เสาะแสวงหาความรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีต่าง ๆ ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์การต่าง ๆ ทั้งทางด้านปฏิสัมพันธ์การทำงาน การทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 25-28)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)
2. เพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)
3. เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ แล้วนำรูปแบบที่มีคุณภาพไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์ แนวคิด แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหา เพื่อสร้างกรอบคำถามการสัมภาษณ์

1.3 นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ธีระ กุลสวัสดิ์, 2558, น. 2)

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิด การเรียนรู้เชิงรุก (active learning) มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล

2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อกำหนด หลักการ และขั้นตอนการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อกำหนด วัตถุประสงค์และแนวทางในการวัดผลและประเมินของรูปแบบ

2.4 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด กลุ่มสาระสังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) เพื่อใช้ในการกำหนดเนื้อหาสาระ จุดประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรม การเรียนรู้ มาดำเนินการออกแบบร่างเนื้อหาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.5 นำข้อมูลที่ได้มาเขียนรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการ เรียนรู้

2.6 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสม ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาตามแบบประเมินที่กำหนด

2.7 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เคยเรียนมาแล้วและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเป็นไปได้ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิด การเรียนรู้เชิงรุก (active learning) มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 กำหนดองค์ประกอบของคู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3.2 นำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาตามแบบประเมินที่กำหนด

3.3 วิเคราะห์ผลการประเมินปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้

4. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

4.1 กำหนดจุดประสงค์ของการประเมิน

4.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และกำหนดรูปแบบการประเมิน

4.3 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

4.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

5. แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

5.1 กำหนดจุดประสงค์ของการประเมิน

5.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และกำหนดรูปแบบของการประเมิน

5.3 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

5.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

6. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

6.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ และวิเคราะห์ข้อสอบจากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

6.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ให้ครอบคลุมมาตรฐาน/ตัวชี้วัดในหลักสูตร และจุดประสงค์การเรียนรู้

6.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบประสิทธิภาพของแบบทดสอบด้านความตรงเนื้อหา (content validity) โดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัด

6.4 บันทึกผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน ในแต่ละข้อ แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (ธีระ กุลสวัสดิ์, 2558, น. 2) พบข้อสอบที่ไม่ผ่านค่าความสอดคล้อง 0.5 จำนวน 10 ข้อ และข้อสอบที่ผ่านได้ค่าความสอดคล้อง 0.60-1.00 ทุกข้อถือว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

6.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว จำนวน 40 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มโรงเรียนคลองสวนหมาก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 รวม จำนวน 20 คน

6.6 นำผลการตรวจแบบทดสอบ 40 ข้อ คัดเหลือ 30 ข้อ ให้คะแนน มาหาค่าความยากง่าย เป็นรายข้อ (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิควิธีแบ่งเป็นกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ 50 % คัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป พร้อมทั้งหาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR -20) ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)

1. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.1 การดำเนินการก่อนการทดลอง โดยทำการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ดำเนินการสอน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น SEAAACE Model 6 ขั้นตอน รวม 16 ชั่วโมง

1.3 หลังจากทำการทดลองตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ครบแล้ว ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดเดียวกับที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง เก็บรวบรวมเพื่อตรวจให้คะแนนและนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

1.4 เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. รวบรวมแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. รวบรวมคะแนนและนำมาหาค่าร้อยละ และแปลผลระดับคุณภาพ

3. นำผลคะแนนที่วิเคราะห์ข้อมูลแล้วมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สถิติทดสอบที่แบบไม่อิสระ (T-test Dependent Sample) (รัตนะ บัวสนธ์. 2552, น. 141)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สถิติทดสอบที่แบบไม่อิสระ (T-test dependent) (รัตนะ บัวสนธ์. 2552, น. 141)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)

1. ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1.1 นำแบบประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน เป็นผู้ประเมิน

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลของแบบประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิผล โดยยึดตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 163)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าเฉลี่ย
2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)

ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีผลการประเมินระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D = 0.19) และ ($\bar{X} = 4.67$, S.D = 0.22)

ขั้นตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)

2.1 ผลการศึกษาค่าร้อยละ และแปลผลคะแนน จากผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่าหลังที่ได้รับการพัฒนาตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

2.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่านักเรียน ที่ได้รับการพัฒนาตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขั้นตอนที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)

ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความถูกต้อง เหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.03)

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) พบว่าประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบ SEACE Model 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นสร้างสิ่งจูงใจ (stimulus) 2) ขั้นสร้างประสบการณ์ (experience) 3) ขั้นดำเนินกิจกรรม (activity) 4) ขั้นประยุกต์ใช้ (apply) 5) ขั้นสรุปผล (conclude) และ 6) ขั้นประเมินผล (evaluate) ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีผลการประเมินระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) พบว่า หลังที่ได้รับการพัฒนาตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) พบว่าผลการประเมินด้านความถูกต้อง เหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

จากบทสรุปสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยตามประเด็นได้ดังนี้

1. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบ SEACE Model 6 ขั้นตอนประกอบด้วย 1) ขั้นสร้างสิ่งจูงใจ

(stimulus) 2) ขั้นสร้างประสบการณ์ (experience) 3) ขั้นดำเนินกิจกรรม (activity) 4) ขั้นประยุกต์ใช้ (apply) 5) ขั้นสรุปผล (conclude) 6) ขั้นประเมินผล (evaluate) ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีผลการประเมินระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ Joyce and Weil (2004, pp.100) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ 1) หลักการของรูปแบบ ซึ่งจะเป็นตัวชี้้นำในการกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามรูปแบบการสอนนั้น ซึ่งอาศัยความเชื่อ แนวคิด ทฤษฎี ที่ใช้เป็นพื้นฐานในการออกแบบรูปแบบการสอน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน เป็นความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น 3) เนื้อหา เป็นเนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการเรียนการสอน 4) กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นกิจกรรม วิธีการ และขั้นตอนของการปฏิบัติในการนำรูปแบบการสอนไปใช้ 5) การวัดและประเมินผล เป็นส่วนสำคัญที่จะเป็นตัวบอกถึงผลการดำเนินการตามรูปแบบการสอนให้บรรลุเป้าหมาย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของลีลาวดี ชนमार (2562) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขารัฐศาสตร์ศึกษาศาสตร์ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมายของ รูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมี 6 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 นำเสนอมโนทัศน์กว้างล่วงหน้าก่อนการสอน ขั้นที่ 2 เสนอปัญหา ขั้นที่ 3 ใช้คำถามกระตุ้น ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ขั้นที่ 4 วางแผน ในการแสวงหาความรู้ ขั้นที่ 5 ดำเนินการแสวงหาความรู้ ขั้นที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอ 4) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SEACE Model 6 ขั้นตอนประกอบด้วย 1) ขั้นสร้างสิ่งจูงใจ (stimulus) 2) ขั้นสร้างประสบการณ์ (experience) 3) ขั้นดำเนินกิจกรรม (activity) 4) ขั้นประยุกต์ใช้ (apply) 5) ขั้นสรุปผล (conclude) 6) ขั้นประเมินผล (evaluate) รวมทั้งสอดคล้องกับผลการสังเคราะห์แนวคิดการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดเชิงรุก (active learning) ของเชดคักดี ภัคศิริโรจน์ (2556) ณัฐวดี ธาตุดี (2561) และ Baldwin and Williams (1988) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ขั้นสร้างสิ่งจูงใจ 2) ขั้นสร้างประสบการณ์ 3) ขั้นดำเนินกิจกรรม 4) ขั้นประยุกต์ใช้ 5) ขั้นสรุปผล และ 6) ขั้นประเมินผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญพณ พ่วงแพ (2560) ได้ทำการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิดการจัดการ

เรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูสังกัดศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูสังกัดศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มีผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) พบว่าหลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ตรีณิ ยัมแก้ว (2562) ได้ทำการพัฒนารูปแบบการสอนสังคมศึกษาด้านความคิดแบบเชิงรุก โดยใช้ DRUNEE MODEL เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเทศบาล 1 (สังขิวิทย) สังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลนครตรัง ที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 39 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster sampling) ผลการวิจัยพบว่า หลังการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนสังคมศึกษาด้านความคิดแบบเชิงรุก โดยใช้ DRUNEE MODEL นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิภาพรณ พิมพทอง (2562) ได้ทำการพัฒนารูปแบบการสอนแบบ เชิงรุก ด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหา รายวิชาสังคมศึกษา ส33101 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการสอน โดยการวิจัยครั้งนี้ได้ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/7 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 36 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม แบบแผนการทดลอง คือ one group pretest-posttest design ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ส33101 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) พบว่าผลการ

ประเมินด้านความถูกต้อง เหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิเชศ รุ่งสว่าง และคณะ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรรย์ญา ชันกฤษณ์ (2559) ได้ทำการศึกษาและพัฒนารูปแบบการสอนโครงงานบูรณาการ active learning วิชาหน้าที่พลเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนโครงงานบูรณาการ active learning วิชาหน้าที่พลเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า การตรวจสอบคุณภาพโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้รูปแบบการสอนโครงงานบูรณาการ active learning อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนควรให้ความสำคัญ และให้การสนับสนุนครูผู้สอนได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้น ไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้แก่นักเรียนโดยเน้นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้
2. ครูผู้สอนควรศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ให้มีความเข้าใจอย่างตื้นเขินนำไปใช้ โดยครูผู้สอนอาจปรับเปลี่ยนสื่อการเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของนักเรียน จัดสถานการณ์หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ให้นักเรียนเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัว ได้ปฏิบัติและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดของการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ไปใช้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในระดับชั้นเรียนอื่นๆ หรือประยุกต์ใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ต่อไป

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีแนวคิดทฤษฎีอื่น ๆ ที่ใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12. 2560 - 2564*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จรัญญา ชันกฤษณ์. (2559). *พัฒนารูปแบบการสอนโครงงานบูรณาการ Active Learning วิชาหน้าที่พลเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. สืบค้นจาก https://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=163978&bcat_id=16
- เชิดศักดิ์ รักศิริโรจน์. (2556). *ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. (ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ณัฐวดี ชาติดี. (2561). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)*. สืบค้นจาก <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/2318>
- ดร.ณิ ยิ้มแก้ว. (2562). *การพัฒนารูปแบบการสอนสังคมศึกษาด้านความคิดแบบเชิงรุกโดยใช้ DRUNEE MODEL เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. สืบค้นจาก https://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=179299&bcat_id=16
- ธีระ กุลสวัสดิ์. (2558). *การหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- นิภาภรณ์ พิมพ์ทอง. (2562). *การพัฒนารูปแบบการสอนแบบเชิงรุกด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมทักษะการคิด วิเคราะห์ในการแก้ปัญหา รายวิชาสังคมศึกษา ส33101 สำหรับ*

- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. สืบค้นจาก https://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=175813&bcat_id=16
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- พิเชศ รุ่งสว่าง และคณะ. (2556). *การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. สืบค้นจาก <https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/284051>
- เพ็ญพนา พ่วงแพ. (2560). *การพัฒนาแบบกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูผู้สอนศึกษาลำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู*. (ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). *วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลีลาวดี ชนะมาร. (2562). *การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาด้านวิชาการศึกษาดุริยางค์*. (ดุริยางค์บัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2565)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Baldwin, J., & Williams, H. (1988). *Active Learning : a Trainer's Guide*. England : Blackwell Education.
- Joyce, B., & Weil, M. (2004). *Models of Teaching*. (6th ed.) Boston: Allyn and Bacon.

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค
MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

The Development of Computer Assisted Instruction with MACRO
Model to Enhance the Reading Comprehension Ability
for Grade 4 Students

ณัฐริกา กองเกิด^{1*} เอกนรินทร์ สีพื้น¹

Nuttika Kongkerd^{1*}, Eknarin Seefun¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนเทศบาล 5 (บ้านศรีบุญเรือง) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 10 คน ได้จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หลักและวิธีการจับใจความ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านบทความ หน่วยการ

¹ สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Program in Thai, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University

*Corresponding author; email: tigerkingdom@windowslive.com

(Received: 17 December 2021; Revised: 24 December 2021; Accepted: 24 December 2021)

เรียนรู้ที่ 3 การอ่านนิทาน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านคำประพันธ์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การอ่านตำนานพื้นบ้าน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน/หลังเรียน เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประเภทปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพของกระบวนการ/ผลลัพธ์ (E1/E2) มีค่าเท่ากับ 82.00/84.00 และผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะ การอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .011

คำสำคัญ: บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

Abstract

This research aimed 1) to develop the computer assisted instruction with MACRO model for enhancing the reading comprehension skill for grade 4 students to accomplish 80/80 percentages of point average following the criterion (E1/E2), 2) to compare the learning achievement of grade 4 students regarding the reading comprehension skill before and after using the tool, the computer assisted instruction with MACRO model. The sample collected by using purposive samplings method was the grade 10 students during the first semester in Thessaban 5 school (WatBoonRueang). The research instruments included 1) 5 units of the computer assisted instruction with MACRO model for enhancing the reading comprehension skill for grade 4 students: Way to understand the reading comprehension, Reading the articles, Reading the tales, Reading the poetries or verses and Reading the folk tales, and 2) the number of 10 points of the developmental testing tool concerning the reading comprehension for grade 4 students which was used to determine the learning achievement. The research findings were as follows: 1) the efficiency of the computer assisted instruction with

MACRO model for enhancing the reading comprehension skill for grade 4 students at 82/84; 2) the learning achievement of the students was higher than before learning which was statistically significant at .011 level.

Keywords: computer-assisted instruction, knowledge management with MACRO model method, reading comprehension skill, effectiveness of computer-assisted instruction

บทนำ

การอ่านจับใจความ เป็นการอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มที่เป็นส่วนใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง ใจความสำคัญของเรื่อง คือ ข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นหรือเรื่องนั้นทั้งหมด ข้อความอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น ข้อความหนึ่งหรือตอนหนึ่งจะมีใจความสำคัญที่สุด กล่าวโดยสรุปการอ่านจับใจความคือ การอ่านเพื่อให้ทราบถึงใจความหลักของเนื้อหาที่อ่านว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการจับใจความจากเนื้อหาขนาดยาว โดยจะย่อให้สั้นและกะทัดรัดที่สุด เพื่อให้ได้ใจความที่สมบูรณ์ (ประทีป วาทิกทินกร, 2522) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความว่า การอ่านการฟังเป็นกระบวนการที่คล้ายคลึงกัน คือการรับรู้เรื่องราวเพื่อจะได้เกิดความจำ ความเข้าใจ และความคิด การอ่านเป็นการแปลความหมายของตัวอักษร การฟังเป็นการแปลความหมายของคำพูดซึ่งก็เป็นแต่เพียงเสียงที่ใช้แทนของจริงอีกทอดหนึ่ง ดังนั้นจะกล่าวถึงการอ่านและการฟังควบคู่กันไปโดยเฉพาะการฝึกฝนในเรื่องการจับใจความสำคัญ ถ้าหากจะแบ่งจุดมุ่งหมายในการอ่านและการฟังสามารถแบ่งได้สามประการด้วยกันคือ เพื่อความรู้ ความคิดและเพื่อความบันเทิง การอ่านและการฟัง จุดมุ่งหมายทั้งสามอย่างมีส่วนปลีกย่อยที่ต้องเน้นแตกต่างกันออกไปแต่จะมีสิ่งสำคัญร่วมกันอย่างหนึ่งคือความเข้าใจเพราะสิ่งนี้เป็นพื้นฐานที่จะทำให้เกิดความรู้ ความคิดและความบันเทิงได้ตามความมุ่งหมาย ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าทำอย่างไรถึงจะอ่านและฟังอย่างมีความเข้าใจ คือต้องอ่านจับความสัมพันธ์ให้ได้ ใจความสำคัญคือเนื้อความตอนที่ทำให้เรื่องต่าง ๆ เกิดขึ้น ถ้าขาดความตอนนั้นแล้ว เรื่องอื่น ๆ จะไม่เกิดตามมา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2535) กล่าวว่า การจับใจความสำคัญมักใช้ในการอ่านเรื่องที่มีขนาดยาวเป็นเรื่องที่เขียนเรียบเรียงเป็นความเรียงซึ่งผู้อ่านไม่ต้องการรายละเอียด นอกจากนั้นมักใช้อ่านแบบสำรวจด้วยเนื้อหาสาระของเรื่องคร่าว ๆ ก่อนอ่านรายละเอียด

ปัญหาที่ผู้วิจัยพบหลังจากที่ไปสังเกตการสอนในโรงเรียนแห่งหนึ่งในปีการศึกษา 2562 คือการที่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไม่เข้าใจเนื้อหาการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความ ทั้งนี้จากการสอบถามเกี่ยวกับเรื่องการจับใจความ นักเรียนมักตอบผิดหรือเลือกที่จะไม่ตอบเพราะไม่ค่อยเข้าใจ การที่ผู้เรียนอ่านแล้วจับใจความสำคัญไม่ได้ ขาดสมาธิในการอ่าน ไม่สามารถแยกประเด็นหลักประเด็นรองได้ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน เช่น สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในการพัฒนาการอ่านไม่เพียงพอ นอกจากนี้นักเรียนยังขาดทักษะในการอ่านจับใจความ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญของการอ่าน จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อช่วยให้การพัฒนาผู้เรียนของตนเองให้มีทักษะการอ่านจับใจความที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น จำเป็นต้องอาศัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและคงทน โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนากระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนที่ผู้วิจัยสนใจที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ คือ การจัดการเรียนรู้แบบ MACRO model ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ที่เน้นให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ได้แก่ การอภิปรายศึกษาข้อมูลจากตำรา ห้องสมุดหรืออินเทอร์เน็ต ระดมความคิด สร้างโครงงานผลิตผลงาน แสดงบทบาทสมมติ และการแก้ปัญหา เป็นต้น โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นการสร้างแรงจูงใจ (M: motivation) เป็นขั้นที่นักเรียนจะได้รับรู้ถึงจุดหมาย และมีแรงจูงใจในการเรียนรู้บทเรียน 2) ขั้นการเรียนรู้โดยตรง (A: active learning) เป็นขั้นที่ครูให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ ครูมีเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด นักเรียนจะศึกษาค้นคว้าตามประเด็นความรู้ หรือหัวข้อที่ตกลงกัน โดยครูเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนดำเนินกิจกรรม เพื่อสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ 3) ขั้นสรุปองค์ความรู้ (C: conclusion) เป็นขั้นที่นักเรียนนำผลการอภิปรายและการสาธิตที่เป็นผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันมากำหนดเป็นความคิดใหม่หรือความรู้ใหม่ตามแนวทางตนเองโดยที่ครูสามารถประเมินความรู้และความคิดใหม่ of นักเรียนได้ 4) ขั้นรายงานและนำเสนอ (R: reporting) ในขั้นนี้นักเรียน มีโอกาสแสดง ผลงานการสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ซึ่งเป็นการช่วยให้นักเรียนได้ต่อยอด หรือตรวจสอบความเข้าใจของตน และช่วยส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์และ 5) ขั้นการเผยแพร่ความรู้ (O: obtain) เป็นขั้นของการส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้ความเข้าใจของตนไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ และเผยแพร่องค์ความรู้สู่สาธารณะ (ดิเรก วรรณเศียร, ม.ป.ป.) ซึ่งสามารถนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมาออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย

สอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้เหมาะสมกับนักเรียน เพื่อพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความหมาย พร้อมกับมีทักษะการคิดที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ดิเรก วรรณเศียร (ม.ป.ป.) กล่าวถึง ความสำคัญของการเรียนรู้แบบ MACRO model ไว้ดังนี้ 1. ฝึกให้ผู้เรียนกล้าตั้งคำถาม กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออก เปลี่ยนการเรียนจากแบบรับฟังอย่างเดียว (passive) เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง (active) การตั้งคำถามเพราะเกิดข้อสงสัย เป็นจุดเริ่มต้นของ lifelong learning ถ้ามแบบสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประโยชน์ เป็นการตั้งต้นหาคำตอบอย่างถูกวิธีกระตุ้นให้เด็กมีความสนใจใฝ่รู้เป็นการเรียนรู้และแก้ปัญหา 2. เป็นการสอนให้สามารถสืบค้นความรู้จากแหล่งข้อมูลที่มีมากมายในโลกตามแนวคิดของปราชญ์ชาวจีนที่ว่า สอนชาวบ้านหาปลา ดีกว่าเอาปลาไปให้ชาวบ้าน ถ้าให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3. การสรุปความรู้ โดยแสดงให้ผู้เรียนเห็นว่าความรู้ที่ตกผลึกของผู้เรียนเองเป็นความรู้ใหม่ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ผู้เรียนจะจดจำความรู้ได้นานกว่าแบบท่องจำ 4. ก่อนสรุปองค์ความรู้ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายกันดูเหตุผลที่มีทฤษฎีรองรับก่อนสรุป ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม ความร่วมมือ และวิถีชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย ด้วยฝึกความเป็นผู้นำ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม 5. การสื่อสารและนำเสนอเป็นสมรรถนะสำคัญที่จำเป็นในระดับสากล ทำให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการทางด้านการสื่อสาร ภาษา และมีความสามารถในการนำเสนอ มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 6. ความรู้ที่นำไปใช้และเผยแพร่ เป็นการส่งเสริมให้มีการพัฒนานวัตกรรมเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศต่อไป

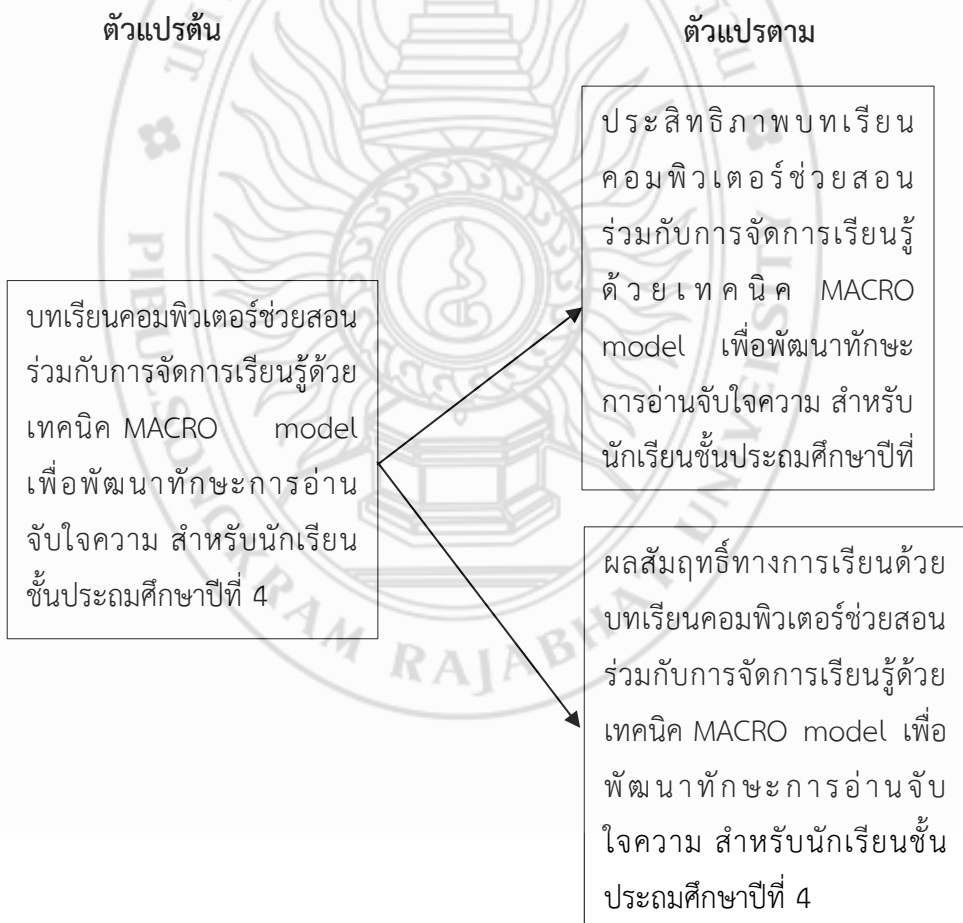
ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาความสำคัญของกลุ่มสาระภาษาไทย ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ความสำคัญของการอ่านจับใจความ การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว จึงได้ดำเนินการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้พัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 27 คน โรงเรียนเทศบาล 5 (บ้านศรีบุญเรือง) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 คน โรงเรียนเทศบาล 5 (บ้านศรีบุญเรือง) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ได้จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หลักและวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านบทความ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านนิทาน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านคำประพันธ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การอ่านตำนานพื้นบ้าน

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน/หลังเรียน เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประเภทปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ

3. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยตามกระบวนการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาบทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model

2. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน ในมาตรฐาน ท 1.1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและศึกษาเนื้อหา สำหรับการอ่านจับใจความ และการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model

4. นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เรื่อง การอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านเนื้อหา ด้านภาษา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5. นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

6. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน/หลังเรียน เรื่องการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประเภทปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ

7. นำข้อสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ และหลังเรียน จำนวน 10 ข้อเรื่องการอ่านจับใจความ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

8. นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปใช้กับกลุ่มทดลองที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

9. แก้ไข ปรับปรุง และนำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

10. นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ผล สรุปและอภิปรายผล

11. จัดทำรายงานการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการใช้บทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. ผู้วิจัยนำบทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มาใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 คน โรงเรียนเทศบาล 5 (บ้านศรีบุญเรือง) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ได้จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. อธิบายและชี้แจงกิจกรรม ขั้นตอนการเรียนการสอนเบื้องต้น โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. ให้นักเรียนศึกษาทำความเข้าใจการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน

4. ให้นักเรียนเรียนรู้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยตนเอง

5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถเรื่องการอ่านจับใจความก่อนเรียนแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ จากกระดาษที่แจกให้ โดยมีตัวอย่างในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

6. ให้นักเรียนได้เริ่มเรียนรู้จากสื่อบทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความตามลำดับโดยผู้วิจัยดำเนินการสอนควบคู่ไปกับนักเรียน และคอยให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียนเมื่อเกิดข้อสงสัย เมื่อนักเรียนเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หลักและวิธีการอ่านจับใจความสำคัญเสร็จแล้วต่อจากนั้นให้นักเรียนเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านบทความ

7. ให้นักเรียนศึกษาหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการอ่านนิทาน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านคำประพันธ์ และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การอ่านตำนานพื้นบ้าน

8. เมื่อเรียนเสร็จแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนเรื่องการอ่านจับใจความ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ จากกระดาษที่แจกให้ โดยมีตัวอย่างในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

9. เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดแล้วนำไปประมวลผลและวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐานและสรุปผลการทดลองการวิจัยตามกระบวนการวิจัยดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามเกณฑ์ 80/80 วิเคราะห์โดยหาค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) และประสิทธิผลของผลลัพธ์ (E2) โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t-test (Dependent Sample)

4.3 สรุปผลและอภิปรายผลโดยใช้ตารางและการพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. การประเมินประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยหาประสิทธิภาพของกระบวนการ/ผลลัพธ์ (E1/E2)

ตาราง 1 ผลการประเมินประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จำนวนผู้เรียน (คน)	คะแนนระหว่างเรียน (25 คะแนน)		คะแนนหลังเรียน (10 คะแนน)	
30 คน	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E1)	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E2)
	20.5	82.00	8.4	84.00

จากตาราง 1 พบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยหาประสิทธิภาพของกระบวนการ/ผลลัพธ์ (E1/E2) นักเรียนได้ค่าเฉลี่ยระหว่างเรียนเท่ากับ 82.00 และคะแนนเฉลี่ยการทำแบบทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 84.00 พบว่าประสิทธิภาพ E1=E2 มีค่าเท่ากับ 82.00/84.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ 80/80

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ประเมินผล	จำนวน ข้อ (N)	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	df	sig
ทดสอบก่อนเรียน	10	10	5.8	2.04396	-	9	0.011**
ทดสอบหลังเรียน	10	10	8.4	1.71270	3.174		

จากตาราง 2 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการใช้บทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 5.8 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.043 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนหลังการใช้บทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 8.4 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.71270 เมื่อตรวจสอบพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .011

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าประสิทธิภาพของชุดแบบฝึก เท่ากับ 82.00/84.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1.1 การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีการวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดจุดประสงค์ในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความไว้ชัดเจนว่าต้องการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านจับใจความให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้งมีการเลือกเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจของนักเรียนสร้างแรงจูงใจของนักเรียนโดยการทำแบบฝึกเสริมทักษะจากง่ายไปหายากเพื่อบังคับความสนใจของผู้เรียน แบบฝึกเป็นแบบสั้น ๆ ที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย มีสื่อการเรียนรู้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความที่น่าสนใจมีวิดีโอประกอบในการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจง่ายขึ้นเหมาะสมกับวัยและสติปัญญาเกิดความสนใจและเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินกับเนื้อหาที่ศึกษา อีกทั้งในการเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความนักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาได้ด้วยตนเอง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าวิธีการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ มีการปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องทั้งจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาภาษาไทย ก่อนที่จะนำไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำให้หนังสือและแบบฝึกเสริมทักษะมีความสมบูรณ์ทั้งเนื้อหา และภาษา

ในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model ที่ผู้วิจัยกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ MACRO model (ดิเรก วรรณเศียร, ม.ป.ป.) ที่ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยสรุป 5 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละองค์ประกอบนั้นมีรายละเอียดดังนี้ M จากคำว่า motivation หมายถึง การสร้างแรงจูงใจ สร้างแรงบันดาลใจ ความสนใจและความต้องการในการเรียนรู้ A จากคำว่า active learning ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ความรู้โดยตรงจากการลงมือทำด้วยตนเองผ่านวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ C จากคำว่า conclusion ซึ่งเป็นการที่ผู้เรียนสามารถสรุปองค์ความรู้หรือสังเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้ตามความคิดและภาษาของตนเองได้ R จากคำว่า reporting คือการที่ผู้เรียนสื่อสารและนำเสนอผลการเรียนรู้ด้วยภาษา วิธีการและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม O จากคำว่า obtain ซึ่งเป็นการที่ผู้เรียนนำผลการเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เผยแพร่ความรู้สู่ครอบครัว ชุมชน และสังคม ต่าง ๆ

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักสูตร สารการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ เป็นการจัดกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ฝึกกระบวนการคิด นำความรู้ที่ได้ทำลงในแบบฝึกเสริมทักษะเพื่อให้จำเนื้อหาต่าง ๆ เป็นประเด็นได้ง่ายขึ้น เป็นการทบทวนเนื้อหาที่เรียนรู้ให้เป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน ทั้งยังส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดความคิดความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาและทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจได้มากยิ่งขึ้น มองเห็นภาพรวมของเนื้อหาได้เป็นอย่างดี สามารถจับประเด็นของเนื้อหาได้ครบถ้วนสมบูรณ์

จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นผลทำให้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.00/84.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้

2. จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการใช้บทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งแนวในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model ที่ผู้วิจัยกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับการอ่านจับใจความสำคัญของ (วรรณิ โสมประยูร, 2544) ที่สรุปความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการเรียนภาษาไทย เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้อ่านเกิดการเรียนรู้ และจำเป็นในการดำรงชีวิตของคนยุคปัจจุบัน ต้องอาศัยการอ่านจึงจะสามารถเข้าใจและสื่อความหมายกันได้ ฉะนั้นคนเราจึงจำเป็นต้องมีทักษะในการอ่าน กล่าวคือ ต้องอ่านได้รวดเร็ว อ่านได้ถูกต้อง อ่านได้คล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพ เพื่อแสวงหาความรู้ความสามารถเข้าใจและติดตามการเปลี่ยนแปลงความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ รวมทั้งข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นได้ทัน การอ่านจึงเป็นการเรียนรู้คนอ่านมากย่อมรู้มาก ผู้มีประสิทธิภาพในการอ่านสูงจึงได้รับทั้งความรู้ ประสบการณ์และความบันเทิง นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

2.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 5.8 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.043 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนหลังการใช้บทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 8.4 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.71270 เมื่อตรวจสอบพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .011

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ไม่เท่ากัน และขาดความเข้าใจในขั้นตอนการใช้บทเรียน ทำให้การเรียนรู้ ช้าเร็วแตกต่างกัน ครูควรให้คำแนะนำ และให้เพื่อนที่เรียนรู้ได้เร็วคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

2. การเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นเครื่องมือทางการเรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการเรียนรู้และลงมือทำด้วยตนเอง ดังนั้นก่อนการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model ผู้สอนควรศึกษาคำแนะนำ รายละเอียดต่าง ๆ ในการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO model ล่วงหน้า เพื่อให้ข้อชี้แนะนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง

3. ผู้สอนควรหาสื่อการเรียนรู้ แบบฝึกเสริมทักษะที่หลากหลาย เช่น วิดีทัศน์ ภาพ มาใช้ประกอบการเรียนการสอน ให้นักเรียนได้ฝึกทำแบบฝึกเสริมทักษะเพิ่มเติมอย่างหลากหลาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา พัฒนา ปรับปรุงบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ให้มีความเป็นปัจจุบัน และบูรณาการการเรียนรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ
2. ควรพัฒนาให้เป็นระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อเป็นการเผยแพร่บทเรียนให้นักเรียนและผู้สนใจได้ศึกษาอย่างสะดวกยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ดิเรก วรรณเศียร. (ม.ป.ป.). *MACRO model : รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21*. สืบค้นจาก <http://anyflip.com/iuaa/elyg/basic>.
- ประทีป วาทิกทินกร. (2522). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2544). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. วารสารวิชาการ, 4(11), น. 55.

บทปริทัศน์หนังสือ (Book Review)

เด็กเก็บว่าว (The Kite Runner) : การล่มสลายของมนุษยธรรม ภายใต้ศักราชแห่งชนชั้น

ขวัญชนก นัยจรรย์¹Kwanchanok Naicharan¹

เด็กเก็บว่าว (The Kite Runner) ของ ฮาเหล็ด โฮเซนี (Khaled Hosseini) แปลเป็นภาษาไทยโดย วิษณุฉัตร วิเศษสุวรรณภูมิ ‘เด็กเก็บว่าว’ ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี 2546 และถูกตีพิมพ์ซ้ำจนได้รับการยกย่องว่าเป็นหนังสือคลาสสิกสมัยใหม่ ด้วยความนิยมจาก #1 New York Times Bestseller นวนิยายแปลเรื่องนี้ถูกนำมาตีพิมพ์ซ้ำโดยสำนักพิมพ์เนชั่นบุ๊คส์ เมื่อปี พ.ศ. 2562 และจากคำโปรยหน้าปกของการตีพิมพ์ครั้งนี้ “ความรู้สึกผิดที่ติดค้างในใจ ยังมีทางไหมที่จะชดเชย” ย่อมชี้ชวนให้ผู้อ่านพินิจตัวบทในประเด็นของสังคมและความรู้สึกผิดที่ติดตรึงอยู่ในใจ ขณะเดียวกับที่ปกหลังได้โปรยถ้อยคำอันบาดลึกในความรู้สึก “สำหรับคุณ กว่านี้อีกพันเท่าก็ยังไหว” จากคำโปรยทั้งสองบทนี้จึงนำมาสู่การพินิจ ‘เด็กเก็บว่าว’ ในฐานะวรรณกรรมที่ทำลายมนุษยธรรมด้านการล่มสลายของมนุษยธรรมภายใต้ศักราชแห่งชนชั้น

¹ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Thai Language Major, Humanities and Social Science, Rajabhat Pibulsongkram University

*Corresponding author; email: nkhwanchanok@hotmail.com

(Received: 15 August 2021; Revised: 26 November 2021; Accepted: 28 December 2021)

เรื่องของ ‘เด็กเก็บว่าว’

เรื่องราวของเด็กเก็บว่าวเล่าผ่านมุมมองบุรุษที่ 1 ‘ผม’ คือ อาเมียร์ ที่ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านตัวละครอาเมียร์และฮัสซานซึ่งอยู่ต่างสถานะและต่างชนชั้น “ผมเป็นชาวพาทุน เขาเป็นฮাজারา ผมคือสุหนี่ เขาคือซื่อห์” (น. 29) ผ่านฉากของช่วงเวลา ปี 1975 กรุงคาบูล ประเทศอัฟกานิสถาน ซึ่งในช่วงเวลานั้นเป็นเมืองที่งดงามทั้งความเจริญทางด้านวัตถุและความงดงามของวัฒนธรรม ก่อนที่อัฟกานิสถานจะตกอยู่ในเงามืดของสงครามหลายต่อหลายครั้ง ปมของเรื่องเกิดขึ้นจากประเพณี ‘การแข่งว่าว’ ซึ่งเป็นประเพณีเก่าแก่ประจำฤดูหนาวของอัฟกานิสถาน “การแข่งขันจะเริ่มตั้งแต่เช้าตรู่และจะไม่จบจนกว่าจะเหลือเพียงว่าวของผู้ชนะเพียงตัวเดียวผกาดอยู่บนท้องฟ้า” (น. 51) ว่าวสีฟ้าตัวสุดท้ายของผู้ฝ่ายแพ้การแข่งขันถูกเก็บขึ้นมาราวกับของมีค่าที่ฮัสซานต้องรักษามันแม้จะต้องแลกด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ทั้งหมดที่เขาມີก็ตาม เพียงเพื่อจะมอบว่าวสีฟ้านี้ให้กับอาเมียร์ผู้เป็นนาย ว่าวถูกประกอบสร้างอย่างตั้งใจให้เป็นสัญลักษณ์แห่งศักดิ์ศรี สื่อสัญลักษณ์แห่งความท้าทายมนุษยธรรมภายใต้วัฒนธรรมอันงดงาม ความโดดเด่นโดยตลอดเรื่องเต็มไปด้วยสัญลักษณ์ (sign) และภาพแทน (representation) อันนำไปสู่การตีความให้เห็นความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความแตกต่างระหว่างชนชั้น และการถูกกดขี่ข่มเหงได้ตลอดทั้งเรื่อง

คนของผมหรือชาวพาทุนกดขี่ข่มเหงชาวฮাজারา ชาวฮাজারาเคยลุกฮือขึ้นต่อต้านชาวพาทุนในศตวรรษที่ 19 แต่ชาวพาทุนก็ “ปราบปรามด้วยความโหดเหี้ยมอันสุดจะบรรยาย” คนของผมได้ฆ่าชาวฮাজারา ขับไล่จากที่อยู่อาศัย เผาบ้าน แล้วจับพวกผู้หญิงมาขาย เหตุผลหนึ่งที่ชาวพาทุนกดขี่ชาวฮাজারาไว้นั้น เพราะชาวพาทุนเป็นมุสลิมนิกายสุหนี่ ชาวฮাজারาเป็นมุสลิมนิกายซื่อห์ (น. 14)

ข้อความข้างต้น ถูกประกอบสร้างไว้ในตอนต้นของเรื่องเพื่อปูพื้นเรื่องราวให้ผู้ผู้อ่านเห็นความแตกต่างระหว่างชนชั้นที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นในทัศนะของผู้วิจารณ์จึงมีความเห็นว่าการตีความความแตกต่างระหว่างชนชั้นเป็นประเด็นที่โดดเด่นมากใน ‘เด็กเก็บว่าว’ แม้เด็กเก็บว่าวมักจะถูกตีความในฐานะของความรู้สึกผิดที่ต้องการการแก้ไข หรือการทำร้ายคนใกล้ชิดเพียงเพราะความรู้สึกผิด หากแต่ผู้วิจารณ์มีความเห็นว่าประเด็นในด้านการล่มสลายของมนุษยธรรมภายใต้ศักดิ์ศรีทางชนชั้นนั้นเป็นประเด็นที่น่าสนใจ และการให้ความสำคัญกับคนชายขอบหรือชนชั้นล่างในตัวบทจะนำไปสู่การวิจารณ์เพื่อเปิดประตูสู่สันติภาพแห่งมวลมนุษยชาติได้ชัดเจนมากขึ้น

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ : เกิดมาเป็นหรือถูกทำให้เป็น

ฮัสซานกับอาลีเป็นบ่าวที่มีความซื่อสัตย์และภักดีต่อกัน ทั้ง ๆ ที่ผู้เป็นนายก็ปฏิบัติกับพวกเขาอย่างกับไพร่พล ไม่มีเลื่อมใส และไม่มีจิตใจ เพียงเพราะเขาเป็นคนอีกชนชั้นซึ่งถูกทำให้เป็นชายขอบโดยเจ้าของพื้นที่ พวกเขาจึงไร้ซึ่งศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์เพียงเท่านั้นจริง ๆ หรือ? เรื่องเด็กเก็บว่านนำเสนอความต้อยต่ำของชนชั้นผ่านตัวละครซึ่งเป็นภาพแทนของชนชั้นต่ำไว้หลายตอน เช่น “การที่ฮัสซานโตมาเป็นคนไม่รู้หนังสือเหมือนอาลีและชาวฮาดราส่วนใหญ่นั้น ถูกลิขิตมาแล้วตั้งแต่นาทีที่เขาลืมตาดูโลก หรือบางทีอาจจะตั้งแต่ช่วงขณะที่เขาปฏิสนธิในมดลูก” (น. 31) จากข้อความนี้จึงเห็นได้ชัดว่าความเป็นชนชั้น ถูกนำเสนอให้มีความทำลายมนุษยธรรมของผู้คนผ่านตัวละครฮัสซานกับอาลีที่พวกเขาเกิดมาเป็นชนชั้นต่ำ หรือพวกเขาถูกสังคมทำให้เป็นชนชั้นต่ำกันแน่ จะเห็นว่าความเป็นชนชั้นต่ำที่แสดงผ่านบทบาทของฮัสซานกับอาลี สองพ่อลูกซึ่งเป็นตัวละครเอกที่นอกจากจะมีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่องแล้ว ยังเป็นตัวละครที่กระตุ้นให้ผู้คนเห็นถึงความเหลื่อมล้ำในสังคมอันเนื่องมาจากชนชั้น และการถูก ‘ทำให้เป็น’ ทั้ง ๆ ที่พวกเขาเลือกเกิดไม่ได้ และเขาได้เลือกที่จะเป็นคนดีอย่างบริสุทธิ์แล้ว แต่กลับไม่มีความหมายแม้แต่น้อย

ฮัสซานมีสถานภาพเป็นลูกชายของอาลีและชานาอูบาร์ซึ่งเป็นชาวฮาดรา เขาเติบโตขึ้นมาในบ้านหลังใหญ่ ณ กรุงคาบูล เมื่อฮัสซานเกิดได้ไม่ถึงสัปดาห์แม่ของเขาก็หนีตามผู้ชายไป อาลีจึงต้องเลี้ยงดูลูกชายเพียงลำพัง โชคดีที่ฮัสซานเกิดในเวลาไล่เลี่ยกับอาเหมียร์ลูกชายของบับบา (ผู้วิจารณ์ใช้คำเรียกตามที่ปรากฏในเรื่อง) ผู้เป็นเจ้าของบ้านชาวพาสทูน (Pashtun) และเป็นเจ้านายของอาลี จึงทำให้บ่าวอย่างฮัสซานและนายอย่างอาเหมียร์มีแม่แทนคนเดียวกัน “ผมกับฮัสซานดื่มมร่วมเต้าเดียวกัน หัดเดินบนสนามหญ้าผืนเดียวกัน หัดพูดคำแรกภายใต้หลังคาเดียวกัน ผมพูดว่าบับบา เขาพูดว่า อาเหมียร์ ชื่อของผม” (น.16) จะเห็นว่าตัวละครฮัสซานถูกประกอบสร้างให้เป็นผู้ซื่อสัตย์และเทิดทูนอาเหมียร์ผู้เป็นนายตั้งแต่แรกเกิด ผ่านการเรียกชื่อซึ่งปกติแล้วเด็กจะเรียกชื่อพ่อแม่ได้ก่อนเป็นคำแรก หากแต่ฮัสซานกลับเรียกชื่อของผู้เป็นนายเป็นคำแรกในชีวิตของเขา ประเด็นนี้จึงเป็นสัญญาณที่ชี้ชวนให้ตีความความเป็นบ่าวที่ถูกทำให้เป็นโดยชนชั้น พวกเขาต้องอุทิศชีวิตแก่กันตั้งแต่ยังไม่รู้ความ เรื่องดำเนินไปภายใต้การตอกย้ำให้เห็นถึงความต่ำต้อยของชนชั้นผ่านตัวละครฮัสซาน เช่น อาเหมียร์ไม่เคยให้เกียรติฮัสซาน และไม่เคยมองฮัสซานอย่างเท่าเทียมกับชาวพาสทูนแบบเขา ดังความคิดตอนหนึ่งว่า “เสียงเย็บเย็บมีดดม เสียงหนึ่งก็กระซิบอยู่ในหู ใต้เศียรฮาดราไร้การศึกษาคนนี้จะมารู้อะไร อย่างดีโตขึ้นมันก็เป็นได้เพียงพ่อครัว กล้าได้อย่างไรมาวิจารณ์งานเรา” (น. 37) นอกจากนี้อาเหมียร์ไม่แม้แต่จะบอกกับใคร ๆ ว่าเขาและฮัสซานเป็นเพื่อนกันทั้ง ๆ ที่ผูกพันกันมาตั้งแต่แรกเกิด เพียงเพราะฮัสซานเป็นสายเลือด

ชนชั้นผู้ต่ำต้อย ดังความตอนที่อาเมียร์ตามหาฮัสซานหลังจากฮัสซานวิ่งออกไปเก็บว่าว ชายผู้บอกทางถามอาเมียร์ว่า “เด็กอย่างเธอมาหาอาหารที่นี่ ค่า ๆ มีด ๆ ทำไม” ... “เขาเป็นลูกคนใช้ที่บ้าน” ผมตอบ ชายแก่เล็กคิ้วหงอก “จันรี เจ้าอาหาราโชคดีมีนายที่ห่วงใย พ่อของมันควรจะคุกเข่าลงแล้วใช้ชนดาปิดฝุ่นที่เท้าของเธอนะ” (น.68) ข้อความนี้แสดงให้เห็นความต่ำต้อยของชนชั้นได้ชัดเจนตอนหนึ่ง ในขณะที่ผู้เป็นนายไม่เคยให้เกียรติ แต่บ่าวอย่างฮัสซานก็ยังคงรักดีด้วยชีวิตและศักดิ์ศรีทั้งหมดที่เขามี ดังคำพูดของฮัสซานว่า “สำหรับคุณ กว้านี้ก็พันเท่าก็ยังไหว!” (น. 66) ฮัสซานแลกความเป็นมนุษย์ของตนเพียงเพราะต้องการจะปกป้องว่าวสีฟ้าที่อาเมียร์ปรารถนา เนื้อหาของเรื่องตอนนี้ผู้ประพันธ์ได้สร้างตัวละครฝ่ายร้ายคืออัสเซฟให้เป็นผู้ที่มีความเป็นชาตินิยมและหยิ่งผยองในเผ่าพันธุ์ความเป็นคนพื้นเมืองชั้นสูงของตน ดังข้อความ “มันก็แค่ไอ้อาหาราตัวหนึ่ง” อัสเซฟว่า แต่คามาลเอาแต่หลบตา ... อัสเซฟคุกเข่าลงข้างหลังฮัสซาน วางสองมือลงบนสะโพก แล้วยกกันเปลือยของเขาขึ้น มือข้างหนึ่งยังจับหลังของฮัสซาน อีกข้างปลดเข็มขัด แล้วรูดชิปกางเกงยีนส์ ลดกางเกงในลง เขาขยับอยู่ข้างหลังฮัสซาน” (น. 73) ขณะที่ฮัสซานถูกอัสเซฟเด็กเกเรผู้บ้าคลั่งและกามวิปริตข่มขืนอย่างทารุณ แต่เจ้านายอย่างอาเมียร์ไม่เคยแม้จะคิดที่จะปกป้องเขา ดังข้อความ “ผมวิ่งเพราะข้าขาด ... ผมปรารถนาจะเป็นคนข้าขาด เพราะอีกเหตุผลซึ่งเป็นเหตุผลแท้จริงที่ผมวิ่งก็คือ อัสเซฟพูดถูก โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี ฮัสซานอาจจะเป็นสิ่งที่จะต้องแลก เป็นแกะที่ต้องเชือด เพื่อให้ได้มาซึ่งบับบา ส่วนการทำเช่นนั้นจะยุติธรรมหรือไม่ นั่น คำตอบหนึ่งผุดขึ้นมาก่อนจะทันห้ามใจ ฮัสซานก็เป็นแค่อาหาราไม่ใช่หรือ” (น. 74-75) ยิ่งไปกว่านั้นคือทั้ง ๆ ที่อาเมียร์เห็นว่าฮัสซานรักดีต่อตนเพียงใด แต่เขาก็กังหนักรั้งถึงแต่ผลประโยชน์ของตนอย่างเดียว “ผม กวาดตามองดูว่าวว่าวฉีกขาดหรือเปล่า ... ผมแกล้งทำเป็นไม่เห็นคราบสีเข้มที่ก้นกางเกง หรือหยดเล็ก ๆ ที่หยดจากหว่างขาเปื้อนหิมะเป็นสีคล้ำ (น. 75)

อาเมียร์และอัสเซฟเป็นภาพแทนของคนที่เกิดมาในชาติพันธุ์ของชนชั้นสูง แต่กลับมีติดบอดทางความคิด และวิปริตรวกับไม่ใช่มนุษย์ ขณะที่ฮัสซานกับอาลีเป็นภาพแทนของผู้ที่เกิดมาในชนชั้นที่ต่ำต้อย ไม่ว่าพวกเขาจะปฏิบัติตนเป็นคนดีสักเพียงใด หากแต่ไม่เคยมีค่า เพียงเพราะเขาเกิดมาเป็นหรือถูกทำให้เป็น ‘ชนชั้นต่ำ’ ในสายตาของผู้มีความคิดและจิตใจคับแคบที่บังเอิญเกิดมาเป็นหรือถูกทำให้เป็น ‘ชนชั้นสูง’ ตอกย้ำประเด็นสำคัญคือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งควรมีอย่างเสมอภาคให้กับมนุษย์ทุกคน หรือนั่นอาจจะมียุติธรรมแค่เพียงในสังคมแห่งอุดมคติเท่านั้น เพราะความเป็นจริงที่แสดงผ่านตัวบทได้ เสียแต่ทางสำนักของมนุษย์ผ่านบทบาทของตัวละครในฐานะภาพแทนให้เห็นชัดว่าศักดิ์ศรีเป็นเพียงนามธรรมและมีให้สำหรับกลุ่มชนบางกลุ่มเท่านั้น ประเด็นนี้จึงเป็นชนวนสำคัญที่ยั่วล้อและท้าทายมนุษยธรรมในใจของผู้คนได้เป็นอย่างดี

เมื่อ ‘ว่าว’ ขาด : ขาดิพันธุ์และสายเลือด

การแบ่งชนชั้นนำไปสู่การเหยียดย่ำศักดิ์ศรีของชนชั้นต่ำ ลักษณะเช่นนี้ถูกประกอบสร้างในเรื่องต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่น ตั้งแต่รุ่นพ่ออย่างบีบบาที่เหยียดย่ำศักดิ์ศรีของอาลี โดยการเป็นชู้กับชานาอุบาร์ภรรยาของอาลีจนมีฮัสซาน และผู้เป็นนายอย่างบีบบาไม่เคยปริปากบอกเรื่องราวอัปยศกับใครเพียงเพราะชานาอุบาร์เป็นชนชั้นต่ำ “เรื่องนี้น่าอับอาย ผู้คนจะพูดกัน สมัยก่อนชื่อเสียงและศักดิ์ศรีเป็นทุกสิ่งทุกอย่าง” (น. 200) ขณะที่อาลีรู้เรื่องราวมาโดยตลอดแต่เขาไม่เคยคิดทรยศต่อนาย เขารับชะตากรรมก้มหน้าเลี้ยงลูกของนายกับภรรยาของตนเองโดยไม่เคยปริปาก ประเด็นนี้เป็นคำถามที่น่าคิดว่า “บีบบาแข็งใจสบตาอาลีได้อย่างไร อาลีอยู่ในบ้านนั้นวันแล้ววันเล่าได้อย่างไร ทั้งที่รู้อยู่แกล้งว่าถูกนายหลอ่เกียรถืออย่างเลวร้ายที่สุดสำหรับชายชาวอัฟกัน” (น. 202) เป็นเพราะขาดิพันธุ์จึงทำให้เกิดชนชั้นในการแบ่งแยกความเป็นมนุษย์ใช่หรือไม่ ประเด็นนี้ถูกจงใจตอกย้ำให้ชัดเจนด้วยการเหยียดย่ำศักดิ์ศรีชนชั้นต่ำที่ถูกส่งต่อมาในรุ่นลูกอย่างอาเมียร์ที่ตอบแทนความภักดีของฮัสซานโดยการใส่ร้ายว่าฮัสซานขโมยของ เพียงเพราะอาเมียร์รู้สึกผิดจึงอยากให้ฮัสซานออกไปจากบ้านทั้ง ๆ ที่ฮัสซานไม่เคยแม้แต่จะคิดที่จะทำผิดต่ออาเมียร์ แต่ฮัสซานก็ยอมศิโรราบ เพียงเพราะความภักดี ดังความตอนที่บีบบาถามฮัสซานว่า “ฮัสซาน แกล้งขโมยเงินกับนาฬิกาของอาเมียร์หรือเปล่า” ฮัสซานตอบเสียงแหบต่ำคำเดียว “ครับ” ผมผละราวถูกตบใจหายวาบเกือบโผล่ความจริงออกไป แต่แล้วก็เข้าใจ นี่คือการเสียสละเพื่อผมครั้งสุดท้ายของฮัสซาน ถ้าเขาปฏิเสธ บีบบาจะเชื่อเขาเพราะเราทุกคนรู้ว่าฮัสซานไม่เคยโกหก ถ้าบีบบาเชื่อเขาผมจะตกที่นั่งลำบาก (น. 98) และฮัสเซฟผู้ลุ่มหลงในชาติพันธุ์และชนชั้น ฮัสเซฟเหยียดย่ำศักดิ์ศรีของฮัสซานโดยการลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ผ่านการข่มขืน และความเลวร้ายจากการกระทำของชนชั้นสูงอย่างฮัสเซฟยังสืบทอดต่อไปจนถึงรุ่นลูกของฮัสซาน คือ ซอหรับซึ่งเป็นภาพแทนของเยาวชนที่ต้องแบกรับความเป็นชนชั้นต่ำและต้องถูกย่ำยีศักดิ์ศรีโดยผู้มีอำนาจ ซึ่งจากตัวบทคือฮัสเซฟที่นอกจากจะข่มขืนฮัสซานแล้วยังรุมข่มขืนลูกชายของเขา คือซอหรับด้วย ดังข้อความที่ซอหรับพูดกับอาเมียร์ “ผู้ชายพวกนั้น...” ... “พวกมันทำ... ผู้ชายเลวกับอีกสองคน... มันทำ... มันทำกับผม” (น. 281) ในตัวบทฮัสเซฟไม่เคยมองว่าชนชั้นต่ำคือคน เขาจึงพยายามใส่ความเป็นสัตว์ให้กับสิ่งมีชีวิตกลุ่มนี้ เห็นได้จากเขาพยายามทำให้ซอหรับกลายเป็นสัตว์ เหมือนลิงในละครลิง ดังข้อความ “ซอหรับชูแขนทั้งสองแล้วหมุนตัวช้า ๆ เขายืนบนปลายเท้า หมุนตัวอย่างสง่าผ่าเผยย่อเข่า ยึดตัว แล้วหมุนอีก เขาติดนิ้ว หมุนข้อมือ ศีรษะสะบัดไปมาคล้ายลูกตุ้มนาฬิกา กระตืบเท้าให้เสียงกระพรวนดังเป็นจังหวะเข้ากับเสียงกลองทับบลา ... ซอหรับเต้นเป็นวง หลับตาเต้นจนจบเพลง เสียงกระพรวนดังเป็นครั้งสุดท้ายเมื่อเขากระตืบเท้าพร้อมโน้ตตัวสุดท้าย” (น. 248-249)

และฮัสเซฟภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนสำคัญในการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ของชนชั้นต่ำ “คุณน่าจะอยู่กับผมที่มาซาร์ เดือนสิงหาคม ปี 1998 ... เราไปทุกบ้าน เรียกผู้ชายทั้งผู้ใหญ่และเด็ก เราอิงมันทิ้งต่อหน้าครอบครัวให้ได้เห็น ให้ได้สำนึกว่าพวกมันเป็นใคร และอย่าได้เผยอ ” ... “เราไปทุกบ้านจะหยุดพักเพียงกินอาหารกับละหมาด” ตอลิบานพูดอย่างพอใจเหมือนเล่าเรื่องงานเลี้ยงฉลองใหญ่ที่เขาเข้าร่วม “เราทิ้งศพไว้กลางถนน ถ้าครอบครัวพยายามจะแอบมาลากศพเข้าบ้าน เราก็กินพวกนั้นด้วย แล้วปล่อยศพไว้กลางถนนหลาย ๆ วัน ทิ้งไว้ให้หมา เนื้อหมาให้หมากิน” (น. 246-247)

จะเห็นว่าประเด็นในเรื่องของการประกอบสร้างตัวละครสองชาติพันธุ์ในลักษณะความแตกต่างระหว่างชนชั้น คือ ชนชั้นสูงและชนชั้นต่ำที่ถูกประกอบสร้างให้มีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัดในฐานะผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ โดยชาวฮাজারาในเนื้อเรื่องถูกปฏิบัติราวกับสัตว์ ทำให้เห็นความแตกต่างในลักษณะคู่ตรงข้าม (binary opposition) ที่ชัดเจน กล่าวคือ ยิ่งฮัสเซฟยิ่งผยองในชาติพันธุ์ของเขาเพียงใด ความต้อยต่ำของฮাজারาที่แสดงผ่านบทบาทของฮัสซานและซอหรับก็ยิ่งชัดเจนมากเพียงนั้น

กลับมาเก็บ ‘ว่าว’ : เมื่อมนุษยธรรมตระหนักรู้

อาเหมียร์เป็นตัวละครเอกและเป็นภาพแทนของมนุษย์ผู้มีความมนุษยธรรม มนุษย์ที่รู้ว่าตนทำผิดสำนึกผิดและต้องการชดใช้ความผิด แม้อาเหมียร์จะทำผิดอย่างมหันต์และเขาก็พยายามหลบหนีความจริง เพราะความรู้สึกผิดในใจของตัวเองที่ได้แสดงพฤติกรรมอันไร้ซึ่งมนุษยธรรมไว้กับฮัสซาน ความรู้สึกผิดนั้นยังคงชัดเจนในความทรงจำและในหัวใจของอาเหมียร์เสมอ “คาบูลได้กลายเป็นเมืองปีศาจสำหรับผม เมืองของ ฝีปากแหว่ง” (น. 125) เขาคิดว่าเมื่อเปลี่ยนที่อยู่ เปลี่ยนสิ่งแวดล้อมจะทำให้อดีต และความเลวร้ายที่เขา เคยทำจางหายไป “อเมริกาแตกต่างไป อเมริกา คือแม่น้ำไหลเชี่ยว ไม่ใสใจอดีต ผมสามารถเดินลุยแม่น้ำสายนี้ ปล่อยให้บาปของผมจมสู่ก้นบึ้ง ให้สายน้ำพัดร่างผมไปให้ไกล สู่ที่ซึ่งไร้ปีศาจ ไร้ความทรงจำ และไร้บาป ต่อให้ได้เพียงแค่นั้น ไม่ได้สิ่งอื่นอีก ผมก็ยอมรับอเมริกาไว้เต็มหัวใจแล้ว” (น. 125) อาเหมียร์เป็นตัวละครตัวกลมที่มีความสมจริง ทั้งรัก โลภ โกรธ หลง เขาอิจฉาที่بابาให้ความเมตตาฮัสซานจนเขาแทบจะถูกรมองข้าม จึงพยายามหาทางกำจัดฮัสซานไปให้พ้นทาง โดยไม่คำนึงถึงมนุษยธรรมใด ๆ ความเป็นคนชั้นต่ำของฮัสซานถูกหยิบยกมาเป็นกลไกในการป้องกันตัวทุกครั้งที่อาเหมียร์รู้สึกผิด และความรู้สึกนั้นกลายเป็นความแค้นที่ทำให้อาเหมียร์ต้องการหลีกหนีอยู่ตลอดเวลา แม้จะแก้ไขความผิดในอดีตไม่ได้แต่โชคชะตาก็พาให้เขาต้องกลับไปทำในสิ่งที่ถูกต้อง

การเดินทางกลับไปกรุงคาบูลซึ่งเป็นบ้านเกิดอีกครั้ง เกิดขึ้นเมื่อเขารู้ความจริงว่าฮัสซาน คือน้องชายแท้ ๆ ของเขา และขอหีบก็คือหลานชายชาวฮাজারาเพียงคนเดียวของเขา เขาต้องช่วยขอหีบให้รอดพ้นจากอันตรายและมีคุณภาพชีวิตที่ดี การทำเพื่อใครสักคนอย่างจริงจัง ทำให้อาเมียร์ค้นพบมนุษยธรรมในจิตใจของตัวเอง การประกอบสร้างให้อาเมียร์และฮัสซานเป็นพี่น้องร่วมสายเลือด จึงเป็นสัญลักษณ์ของการยอมรับตัวตน และเคารพในศักดิ์ศรีความเท่าเทียมกันของมนุษย์ ดังนั้นเมื่อตัวละครเข้าถึงแก่นเรื่องหรือสัจธรรมของชีวิตแล้วจึงนำไปสู่จุดคลี่คลายของเรื่อง คือ การยอมรับ และเข้าใจ ดังข้อความ “คืออย่างนี้ครับ นายพลซาอิบ พ่อผมนอนกับเมียของคนใช้ เธอคลอดลูกชื่อฮัสซาน ตอนนีฮัสซานตายแล้ว เด็กที่นอนหลับอยู่บนเก้าอี้ยานั้นคือลูกชายของฮัสซาน เขาเป็นหลานของผม นั่นคือเรื่องที่คุณจะบอกเมื่อมีคนถาม” ทุกคนจึงผมเป็นตาเดียวกัน “อีกอย่างนะครับ นายพลซาอิบ อย่าเรียกเขาว่า ‘เด็กฮাজারา’ ต่อหน้าผมอีกเด็ดขาด เขามีชื่อ เขาชื่อขอหีบครับ” ไม่มีใครพูดอะไรอีกจนกินอาหารเสร็จ (น. 318-319) แสดงให้เห็นการยอมรับตัวตนและรากเหง้าของตนเอง นำไปสู่การลดทอนอัตตาความหยิ่งทรนงในชาติพันธุ์ ยอมรับความแตกต่างระหว่างชาติพันธุ์ว่าท้ายที่สุดมนุษย์ล้วนมีศักดิ์ศรีและความเป็นคนอย่างเท่าเทียมกัน ดังตอนจบเรื่องที่อาเมียร์วิ่งไปเก็บวาวให้กับขอหีบ หลังจากเขาพูดกับขอหีบว่า “สำหรับเธอ กวานี้ก็พันเท่าก็ยังไหว” ผมได้ยินตัวเองพูด ... ผมวิ่ง ผู้ชายที่โตแล้วกลับวิ่งไปกับฝูงเด็กอะอะ แต่ผมไม่สน ผมวิ่งไป ลมพัดตื้อหน้า ปากยิ้มกว้างเท่าหุบเขาพันจ์เชียร์ ผมวิ่ง (น. 327) เรื่องราวของเด็กเก็บวาวปิดฉากที่อาเมียร์ออกวิ่งโดยไม่สนใจว่าเขามีความแตกต่างกับคู่แข่งคนอื่นหรือไม่อีกต่อไป ดังนั้นเมื่อมนุษยธรรมตระหนักรู้ในจิตใจ เมื่อมนุษย์มองมนุษย์ด้วยความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม สันติสุขก็จะเกิดขึ้นกับผู้คนทุกชนชั้น ทุกภูมิลำเนาเช่นกัน

‘วาว’ ขาด ๆ : ปิดฉากการล่องลอยของมนุษยธรรมและชนชั้น

แม้เด็กเก็บวาวจะถ่ายทอดเรื่องราวให้โลดแล่นในจินตนาการของนักอ่านมาเกือบ 20 ปี หากแต่ในปัจจุบันภาพการรายงานข่าวจากแหล่งข่าวทั่วโลกยังคงนำเสนอการแก่งแย่ง การต่อสู้ และผลัดเปลี่ยน ขั้วอำนาจของคนกลุ่มเดิม ๆ ฉากเดิม ๆ ในตัวบทยังถูกผลิตซ้ำในโลกแห่งความเป็นจริงราวกับภาพยนตร์ที่ถูกนำมาสร้างใหม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่า เมื่อมนุษยธรรมล่มสลายภายใต้กำแพงแห่งชนชั้น เมื่อศักดิ์ศรีกับมนุษยธรรมเป็นเส้นขนานที่ไม่บรรจบกัน เราย่อมไม่มีวันพบกับตอนจบของภาพยนตร์เรื่องเดิม ๆ นี้ การถูกย่ำยีเพียงเพราะ ‘เกิดมาเป็น’ หรือ ‘ถูกทำให้เป็น’ ยังคงเป็นประเด็นท้าทายที่ต้องกล่าวถึงอย่างไม่จบสิ้น ทั้ง ๆ ที่เมื่อเกิดมาเป็นมนุษย์เช่นเดียวกันแล้ว ทุกคนควรได้รับศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกันด้วย เรื่องราวของเด็กเก็บวาวได้ชี้แนะและ

ฉายภาพมนุษย์ในอุดมคติที่ควรได้รับความเสมอภาค เข้าใจและยอมรับในความแตกต่างระหว่างชาติพันธุ์ เพราะสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่ความสงบสุขของมวลมนุษยชาติ ไม่มีสงครามใดที่มีผู้ชนะอย่างแท้จริง พอ ๆ กับที่ไม่มีสงครามใดไม่มีการสูญเสีย และแน่นอนว่าเมื่อมนุษย์สร้างไว้ศีลธรรมวรรณกรรมจึงต้องทำหน้าที่ในการรับใช้และเติมเต็มความเป็นมนุษย์ต่อไป ทำยที่สุดขอขอบคุณใครบางคนที่ทำให้เราได้พบกัน “เด็กเก็บวาว”

บรรณานุกรม

โฮเซน, เค. (2562). *เด็กเก็บวาว* [The Kite Runner] (วิชณฉัตร วิเศษสุวรรณภูมิ, ผู้แปล).

กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์.

